

Uvodnik

Andrej Černic

Vihanje rokavov, ko se sirtaki utiša

Ken-te-ris, Ken-te-ris, Ken-te-ris
Vzklikanje na atenskem olimpijskem stadionu je bučno odmevalo. Štarter je vztrajno čakal, da se razgreto ozračje pomiri in da bodo z njegovim strelom lahko atleti uspešno skočili iz štartnih blokov na 200 metrov dolgo pot olimpijski slavi naproti. Živa legenda tekaških stez, Nambijec Frankie Fredericks se je z dlanema, sklenjenima druga v drugo, do glasnih gledalcev obrnil s pravo pravcato molitvijo, naj že enkrat utihnejo in omogočijo nemoten štart. Gledalci pa so kljub temu še naprej vzklikali junaku, ki je zaradi v tančico skrivnosti zavite zgodbe, povezane z dopingom, postal negativna slika letošnjih OI.

Ob omenjeno rakavo tvorbo profesionalnega športa se je obregnil tudi predsednik MOK-a Jacques Rogge na zaključni slovesnosti. Pod svetim olimpijskim ognjem je najvišji predstavnik olimpijskega gibanja, čeprav posredno, zelo jasno "okregal" skoraj petindvajset športnikov (šest atletov oplemenitenih s kolajno in vencem), ki so po olimpijski predstavi v lastno kartoteko dobili nevezpodbujajoč prispis: pozitiven. Kenterisov duh je bil vseskozi navzoč...

Predsednik Rogge je s svojo utopično željo o čistem športu brez poživil uradno sklenil letošnje olimpijske igre. Deklica, preblečena v belo vestalko grških božanstev na Olimpu, je v slovo športnikom in kot zadnjo lahko noč olimpijskim Atenam ugasila veliko baklo. Na vrsti so sedaj obračuni. Čeprav so Grki z organizacijskimi in logističnimi napori zaključili zadnji trenutek, je fotofiniš pokazal, da je bil atenski olimpijski komite uspešen. Ob rekordnem proračunu, ki ga je (z evropskega zornega kota gledano) revna Grčija namenila svojim igram, je športna prireditelstva svetovnih razsežnosti požela odobranje celotnega sveta. Protiteroristični ukrepi, olimpijske infrastrukture, prometne povezave, vse se je dobro izteklo. In s tem se je lahko ponašala predsednica komiteja Atene 2004 Gianna Angelopoulos - Daskalaki, medtem ko je atenska županja Dora Bakoyannis predajala olimpijsko zastavo pekinškemu prvemu občanu Wangu Qishanu. Dionizično nori ritem sirtakija je štafetno palico končno predal umirjenim tonom kitajskega narodnega motiva, ki ga je ob sklepu nedeljske prireditve zapela pekinška deklica.

Pekinški župan v domovino ne bo odnesel samo olimpijske zastave, temveč tudi veliko odgovornost. Njega in pripravljajni odbor za Peking 2008 čaka štiriletnje usposabljanje kitajske prestolnice za olimpijsko vlogo. Pa tu ne mislimo samo na organizacijske težave, ampak na splošno perečo problematiko, ki neposredno ne zajema športa in olimpijskih iger, je pa z njimi simbolično tesno povezana: spoštovanje človekovih pravic. Amnesty international z vsakoletnimi poročili zelo jasno prikazuje stanje na Kitajskem: črni spisek ljudske republike še vedno beleži smrtno kazen, mučenje, pravno neutemeljene aretacije, da o svobodi govora niti ne razglabljam. OI ne bodo rešile omenjene problematike, lahko pa s svojo univerzalno odmevnostjo prisilijo v kapitalizem usmerjeno ljudsko republiko soočiti se z najosnovnejšimi pravicami svojih državljanov. Zdaj pa na delo, Peking! Močno si bo treba zavihati rokave.

Poletni seminar Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta

Foto MaM

Identiteta, sprava,
duhovni razvoj
in demokracija.
To so vprašanja,
ki jih Draga 2004
ponuja v razmišljanje
slovenski javnosti,
ki ima posluš za to.
Zanimati morajo
vsakega Slovenca,
če je količkaj občutljiv
za prihodnost naroda,
saj so še kako
aktualna in trkajo
na vrata posameznika
in slovenske družbe.

Smo tik pred začetkom 39. Drage, ki bo spet privabila Slovence od vsepovsod in jih povabila, da skupaj razmišljajo o skupnih vprašanjih. Na prvi pogled se teme letošnje Drage predstavljajo kot že nekoliko preživela vprašanja, obrnjena bolj v preteklost in nekako odmaknjena od stvarnosti, ki sleherniku – tudi skupnosti, tudi manjšini – postavlja težke probleme vsakdanjega preživetja. Čeprav se hočejo izogniti konkretni politični naravnosti, so vendar teme Drage 2004 še kako aktualne in trkajo na vrata posameznika in slovenske družbe. Zanimati morajo vsakega Slovenca, če je količkaj občutljiv za prihodnost naroda. Vrtijo se okoli vprašanja identitete, sprave, duhovnega razvoja in demokracije, teme, ki odmevajo na Dragi od njenih začetkov, a še niso dobile dokončnega odgovora, če si je dokončnost v tem smislu sploh mogoče zamisliti. Vprašanje narodne identitete se vedno na novo postavlja novim generacijam in posameznikom. Slovenci v Italiji bomo v kratkem spremljali vzhičena praznovanja ob 50-letnici vrnitve Italije v Trst, kar pa obenem pomeni, da že 50 let zaman čakamo na zaščitni zakon, ki nam ga zagotavljajo različne listine. Sicer smo ga končno dobili, vendar samo za to, da ga država ne spoštuje, se

pravi, da ga ni. Po tako dolgem čakanju je razumljivo, da se vprašanje identitete postavlja danes v povsem drugačnih, spremenjenih, predvsem pa manj ugodnih razmerah, ki jih morda nismo pripravljani sprejeti. Tudi sprava po bratskem nasilju čaka že pol stoletja in več. Zaupali smo demokratizaciji in osamosvojitvi, da bosta dali dovolj moralnega poguma za priznanje krivde in spoštlivejše ravnanje s spominom žrtev. Boječi koraki v to smer so ostali nedorečeni. Globalizacija je naredila svet majhen in meša jezike, kulture, civilizacije in etnije, nastajajo nove družbene formacije, v katerih tradicionalne vrednote nimajo več nekdanje teže in pomena, sožitje je težko dosegljivo. Novi družbeni pojavi, čeprav nas še niso zajeli s polno močjo, nas begajo in vznemirjajo. Bomo sposobni zavrniti krizo duhovnosti, se prikopati do novega ravnotežja in se izogniti valu brezkončnega nasilja? Begajo nas tudi novice o politični indiferenci in pretiranem individualizmu Slovencev v matici, ki ovirata rast državne zavesti. Brez močnega samozavedanja bo težko se upirati izenačevanju ter zgraditi kaj res novega, ki naj dobi in brani svoje mesto v Evropi. To so vprašanja, ki jih Draga 2004 ponuja v razmišljanje slovenski javnosti, ki ima posluš za to.

Čestitke!

Matej Černic,
član italijanske
odbojarske
reprezentance, je
dobil na
Olimpijskih igrah
srebrno medaljo

9

Pogovor

Janez Starina,
igralca in režiser,
o svojem odhodu
iz SNG Nova
Gorica in o
gledališču
nasploh

16

Pomembno obvestilo!

Naši naročniki, ki imajo v svojem priimku
šumnike, prejemale po pošti svoj priimek
napisan brez strešic. Tehnične ovire
skušamo premestiti in neljubo
zadevo odpraviti.
Prosimo za razumevanje in potrpljenje.

Ob izdelavi filma Srce v breznu

Nova zloraba fojb v politične namene

Italijanska televizija RAI, ki je med drugim poldržavna ustanova, je v koprodukciji s Filmom 87 iz Beograda izdelala televizijski film o tragediji medvojnih pobjev v Istri po italijanski kapitulaciji 8. septembra 1943. Snemanje filma se je pravkar končalo in je potekalo na področju Boke Kotorske v Črni gori. Pri njem naj bi poleg glavnih igralcev sodelovalo nad tisoč statistik, ki so jih organizatorji filma najeli med domačim prebivalstvom za množične prizore. Italijanska televizija naj bi film prvič predvajala prihodnjega 10. februarja, ki je bil letos spomladi z državnim zakonom uveden kot dan spomina na množično izselitev italijanskega prebivalstva iz Istre, Reke in Dalmacije po drugi svetovni vojni in na tako imenovane poboje v fojbah (breznih).

V zvezi s snemanjem omenjenega filma so potekale živahne polemike po sredstvih javnega ob-

veščanja tako v Italiji kot v Sloveniji in na Hrvaškem, kar je močno odmevalo tudi v tržaškem tisku. To kljub temu, da so proizvajalci filma nudili javnosti zelo skope podatke o podrobnih vsebini filma, kaj šele da bi časnikarjem predvajali kak prizor iz njega. Za zdaj gre zato v glavnem za splošni okvir, v katerem se dogaja sama filmska zgodba. Vendar še iz znanih splošnih podatkov je razvidno, da zgodba še zdaleč ne prikazuje kolikor toliko objektivnega dogajanja v obravnavanem zgodovinskem obdobju, temveč poglablja kolektivni mit o mučeništvu italijanskega ljudstva na "vzhodni meji" med vojno in po njej, nad katerim naj bi slovenski in hrvaški partizani izvajali načrtno etnično čiščenje. Protizgodovinsko je, recimo, tudi dejstvo, da naj bi v filmu bil poudarek na krutem ravnanju predvsem slovenskih partizanov. Baje, da se Hrvti kot takšni

sploh ne pojavijo, kar vsekakor daje sklepati, da gre za zavesten in načrten konstrukt, ki skuša prikazati Slovence kot genociden narod. Če je tako, gre očitno za novo grobo manipulacijo z žrtvami medvojnih pobjev in posledično za črnenje podobe slovenskega naroda pred nepoučeno italijansko javnostjo. Ob vsem tem se poraja vprašanje, zakaj se želijo Italijani po vsej sili prikazati kot "dobri ljudje", ki so bili žrtev nasilja drugih. Dejstvo je, da svoje odgovornosti v zadnji vojni še vedno nočejo priznati. Ravno v času velikega šmarna se je nemški notranji minister poklonil 560 žrtvam, ki so jih nacisti v kraju S. Anna di Stazzerna v Toskani in ob prisotnosti svojega italijanskega kolega ministra Pisanuja javno obsodil to zločinsko dejanje. Kdaj se bo kaj podobnega zgodilo pri nas ali v Sloveniji, saj krajev in priložnosti za pravna dejanja ne manjka.

Ko že govorimo o "dobrih ljudeh", pa pozabljamo, kako so naši ljudje na Primorskem na vse načine pomagali umikajočim se italijanskim vojakom iz zasedenih delov Slovenije in Hrvaške po 8. septembru 1943. Dajali so jim hrano in civilne obleke, da bi se varneje prebijali naprej proti Italiji. Z dejANJI so se izkazali kot res "brava gente".

Alojz Tul

Film o fojbah, vračanje krivde in propaganda

Kdor seje veter, žanje nevihto

Napovedano snemajo filma o fojbah nas ni preveč presenetilo, saj je jasno, da hoče desnica v Italiji izkoristiti ugodno konjunkturo za odmeven propagandni projekt, ki bi ji vrnil vsaj del že močno omajane naklonjenosti volivcev. Nihče ne zanikuje pravice Italijanov, da se spomnijo svojih žrtev zločinske vojne, ki so jo sicer sami sprožili, da bi zadostili svoji nori osvajalski žilici. Ponovno se je izkazalo, da, kdor drugim jamo koplje, sam pade vanjo. Pač pa lahko upravičeno dvomimo v bronamernost projekta, ki je zamišljen tako, da sistematično in načrtno kviri odnose med državama

velja za našo deželo, kjer se je na veliko govorilo in pisalo z običajnim pretiravanjem. Nihče ne zanika, da se je nasilje res dogajalo, saj je bilo prizadetih tudi veliko Slovencev. Prav tako tudi nihče ne more zanikati, da je med žrtvami tudi več povsem nedolžnih ljudi, ki so se v nepravem trenutku znašli na nepravni strani ali celo samo na nepravem mestu. Gotovo je bilo tudi kaj osebnih obračunavanj in veliko maščevanj. Nasilje pač rodi nasilje. Daleč od tega, da bi ga opravičevali, toda ob prevratih se dogajajo take in tudi mnogo hujše stvari. Upamo si celo trditi, da so Slovenci ob razpadu italijanske vojske septembra 1943 celo pomagali italijanskim vojakom med begom in vračanjem v domovino, to se pravi, da niso gojili sovraštva do okupatorja. Ob koncu vojne, ko je partizansko gibanje popolnoma nadzorovala in vodila partija, je ta z doslednostjo skrajnežev začela izvajati svojo krvavo revolucijo. Zmagovita levica je pomanjkanje legalnosti v dneh prevrata povsod izkoristila, da je odpravila svoje idejne nasprotnike in celo možne politične konkurente v polnem času. Povsod, ne samo pri nas, je prevladala logika revolucije. To se je dogajalo tudi drugod, v Franciji, še posebno v Parizu, ali v Italiji, posebej v Piemontu in Emiliji-Romagni. Poznavalci vedo povedati, da je tega nasilja bilo pri nas ob meji celo znatno manj kot drugod. O tem bi Slovenci lahko tudi marsikaj povedali in prav bi bilo, da bi zadeve razčistili, da se ne bi število žrtev napihovalo po mili volji priložnostnih politikov in

komentatorjev, ki se v svoji vnemi ne zavedajo, da se smešijo. Povojni režim v Jugoslaviji in Sloveniji je pojav zakrival; podobno so ravnali tudi slovenski in italijanski komunisti pri nas. Zdjaj, ko bivši komunisti skušajo na vse kripelje utemeljiti svojo socialdemokratsko pot in izbiro, pa pride prav tudi avtokritika. Pri tem skušajo kolikor se da ublažiti lastno odgovornost za povojno nasilje, v katerega so bili vpleteni, zato tako radodarno govorijo o etničnem čiščenju v Istri. Kolikor več bi dokazali krivdo Slovencev in Hrvatov, toliko manjša bi bila njihova krivda. In tako skupaj s fašisti tolčejo po Slovincih. Tako je prišlo do novega vzdušja, ki je dalo desnici pogum, da se loteva te velike propagandne akcije, katere namen je zvrniti vso krivdo za nasilje na Slovence. Zato je projekt prevzela državna televizija, delo zaupala znanemu režiserju, ki si je pridobil ugled z delom o dobrotniku Perlasci, film snemajo v Črni gori s črnogorskimi igralci v vlogi hudobnih Slovencev... Istočasno s snemanjem poteka propagandna akcija, v kateri ne varčujejo s številkami o žrtvah. Končni rezultat bodo poslabšani odnosi med Ljubljano in Rimom, Slovenci, v prvi vrsti zamejci, pa bomo spet sinonim za komunistične morilce... In Slovenija molči. Mi že dolgo čakamo na izid bele knjige, ki bi na nekaj straneh prikazal v številkah žrtve in obseg materialne škode, ki so jo slovenskemu narodu povzročili Italijani s svojim napadom leta 1941 in zasedbo. Kdor seje veter, prej ali slej žanje nevihto.

ter znova ustvari pregrado zamer in očitkov med večino in manjšino ob meji. Desnica trdi, da je povojna Italija skušala zakriti in zamolčati nasilna obračunavanja med vojno in po njej. To gotovo ne

Na dnu...

Povejmo na glas

Kakšnim obzorjem gremo naproti?

Ko po poletju pričujemo novo delovno leto, se v nas dogaja toliko stvari. Počitnic je konec in spet je treba pričeti delati ali hoditi v šolo in ta prehod ni vedno lahek. Kot bi se v nas nakopičila teža vseh prihodnjih mesecev in kot da moramo že sedaj za vse naprej razrešiti. Istočasno nas preletavajo ugotovitve in vprašanja, kaj nam je pripravila prihodnost: nam bo vse šlo bolj od rok, kot nam je šlo v preteklosti, ali pa bomo imeli podobne težave. V hitrih preblikih se spomnimo zdaj tega zdaj onega, polni smo utrinkov o našem povsem zasebnem življenju, o družini, prijateljih, sodelavcih, sošolcih. Polni smo podob kraja, v katerem živimo tukaj ob še vedno obstoječi, čeprav vsekakor prijazni meji, polni pa smo tudi podob oddaljenih krajev in dejansko celega sveta, kot se slednji odtiskuje v nas preko časopisnih naslovov in televizijskih prikazov. Vse bolj se zavedamo, kako smo sicer prebivalci teh naših domačih krajev, ob tem pa vse bolj tudi prebivalci sveta, saj nas napolnjujejo dogodki z vseh celin in z vseh strani neba.

Slednjič se v sebi potihoma slej ko prej vprašamo - ker se zavedamo, kako pomembno je, da smo prebivalci sveta -, kakšna bo naša prihodnost, se pravi prihodnost prihodnjega leta? Vsi si namreč želimo miru v sebi in okrog nas, vsi si želimo vsaj tako dobrih, če že ne boljših življenjskih pogojev, kot smo jih imeli doslej, vsi si želimo gotovosti in varnosti. Toda v svetu je glasna tudi govornica nasilja in ne samo miru, gmotne razmere se ne izboljšujejo, kvečjemu

slabšajo, gotovost in varnost sta torej dobri odvisni od mnogoterih dejavnikov. Ob tem nam pride v zavest prepoznanje, kako se verjetno v tem času vsi gibljemo med dvema odločilnima načeloma: na eni strani dogovor in dogovarjanje, sporazumevanje z drugimi, sporazumevanje in še enkrat sporazumevanje, na drugi strani boj drugega proti drugemu, tekmovanje, nerazumevanje ali celo uporaba sile. In seveda si želimo, da bi vselej prevladalo dogovarjanje in da bi se s svojimi bližnjimi v majhnem in v velikem prostoru sporazumeli, da bi nas drugi zares razumeli in nam prisluhili. Da bi nas razumeli, če smo kdaj nerazumljeni in zaradi tega nemara vzklipljivi, da bi nas npr. razumeli, ko se kot skupnost borimo za svoje priznane pravice - v mislih imamo seveda prizadevanja za uresničitev našega zaščitnega zakona in željo, da bi bil naš manjšinski nastop še bolj strjen in učinkovit, kot je bil doslej. Toliko bolj si seveda želimo, da bi razumevanje prevladalo povsod in to v svetovnih razsežnostih, ker se pač točno zavedamo, kako svetovna dogajanja vse bolj segajo do nas in kako je od razmer v svetu vse bolj odvisna naša prihodnost.

Želimo si torej stopati proti svetlim in srečnim obzorjem, o tem ne more biti nobene dvoma, toda priti do svetlih in srečnih obzorij je mogoče samo skupaj s sočlovekom, skupaj z vsemi drugimi - le vsi skupaj lahko pridemo do trdne srečnosti, vsak zgolj zase zagotovo nikdar.

Janez Povše

Irak vse bolj krvav

Ugrabitev

Ugrabitelji dveh francoskih novinarjev v Iraku so za 24 ur podaljšali ultimat francoski vladi, je minuli ponedeljek zvečer, 30. avgusta, poročala arabska televizija Al Džazira. Ugrabitelji so v soboto, 28. avgusta, zagrozili, da bodo novinarja Georgesa Malbrunota in Christiana Chesnota ubili, če francoska vlada v 48 urah ne bo odpravila zakona o prepovedi nošnje naglavnih rut v francoskih šolah, ki bo začel veljati z novim šolskim letom. Al Džazira je v ponedeljek zvečer predvajala tudi videoposnetek, na katerem sta ugrabljena francoskega predstavnika Jacquesa Chiraca zaprosila, naj odpravi omenjeni zakon. Tudi islamske organizacije so skupino ugrabiteljev, imenovano Islamska vojska v Iraku, pozvale, naj Francozov ne ubije.

Vsa mednarodna javnost je v strahu za usodo Francozov, saj je še pretresena zaradi nedavnega zverinskega uboja italijanskega časnikarja Enza Baldonija, ki so ga bili islamski skrajnejši ugrabili in usmrtili, ker italijanska vlada ni sprejela njihovih zahtev po umiku italijanskih vojaških enot iz Iraka.

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Poljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65 evrov, prioritarna pošta 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Cena oglasov po dogovoru

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI
in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 31. avgusta, ob 14. uri.

Poletni izlet

Od Soče do Save in Drave

Čas počitnic se izteka. Teško smo jih pričakovali, načrtovali smo to in ono, zdaj pa se moramo sprijazniti z mislijo, da so že skoraj mimo. Vendar je treba priznati, da smo vsak po svoje le preživeli nekaj lepih dni, pri morju ali v hribih, ob jezerih ali v mestih,

novljenim stopniščem, lahko samo ponovimo za Prešernom: **Dežela kranjska nima lepš'ga kraja, ko je z okol'šč'no ta, podobna raja.** Bled praznuje letos svojo tisočletnico. Za to priložnost je bilo opravljenih več obnovitvenih del, vrstile so se vsakovrstne prireditve itn. Najbolj znano slo-

rodu in jo je močno zaznamoval znani voditelj koroških Slovencev, zdaj že pokojni dr. Valentin Inzko. Njegovi še živijo v Svečah: narodno in kulturno zaslužna gospa Inzkova ter občasno sin, avstrijski diplomat, z ženo, mednarodno priznano koncertno in operno pevko, ter otrokoma. Za glasbo in kulturni utrip na Koroškem ima zasluge dr. Anton Feinig, ki z družino prav tako živi v Svečah. Še posebej skrbijo za Gorsetovo galerijo, ki bogati ta koroški kraj. S Koroško nas poleg prijateljskih vezi družijo še skupna manjšinska usoda in skupna prizadevanja za narodni obstoj. Živi so tudi kulturni stiki med koroško ter goriško

in tržaško kulturno stvarnostjo. Drugi dan nas je pot peljala proti Kranjski Gori, slikovitemu gorskemu središču, ki se je v zadnjih letih zelo razvilo. V turističnem vrvežu kraj polno zaživi zlasti v zimskih in poletnih mesecih. Med številnimi tujimi gosti je posebno veliko italijanskih. V marsičem se zdi ta kraj kot mali Courmayeur. Nad njim se dvigajo skalnati alpski vrhovi. Iz lepe kranjskogorske cerkve je bilo slišati orgle. Najbrž je šlo za priprave na koncert, ki ga je zvečer priredila tržaška Zveza cerkvenih pevskih zborov kot sklep letošnjega delovnega letovanja v tem kraju. Popoldne istega dne povratek v Gorico po Kanalski dolini, kjer nas pozdravljajo znani vrhovi s Sv. Višarjami vred. Iz Žabnic pelje sedaj nova žičnica, ki vse bolj povezuje romarje in izletnike s to priljubljeno božjo potjo, simbolom tod živečih narodov.

Andrej Bratuž

blizu ali daleč, morda tudi samo doma, v miru, brez običajnih opravkov in vsakodnevnih naglic.

Tudi v dobrih dveh dnevih človek lahko doživi veliko lepega in zanimivega, oddahne se od skrbi in težav ter se prepusti naravnim lepotam sredi gora. Užitek je tem večji, če ima srečo, da je vreme vsaj po večini izredno lepo, z modrim nebom brez oblaka, tako da je mogoče gore občudovati, kot da bi bile čisto blizu, npr. Triglav z Brezj. Osrednja slovenska božja pot je vedno in ob vseh urah lepo obiskana. Tudi ob delavnikih je na prostoru okrog cerkve vse polno slovenskih ljudi od vsepovsod, kakor kažejo avtomobilske tablice, v sami baziliki pa skupine zbrano sledijo mašnem obredu. Čutiti je, da je to poseben kraj milosti. Od brezjanske Matere Božje, kjer v tako lepem poletnem soncu, ob pogledu na mirno jezersko gladino, na račke in lokvanj ob obali ter na pletnjo, ki počasi pluje proti otoku z ob-

vensko jezero tudi letos privablja številne domače in tuje turiste, ki radi obiskujejo otok s cerkvico ali stari grad na sivi skali, sprehajajo se ob obali ali posedajo ob njej. Ogledujejo si bogato založene trgovine z izdelki domače obrti ter v njih izbirajo spominke, darila, razglednice in drugo. Mnogi se odpravijo v bližnjo okolico, ki je prav tako lepa in vabljiva.

Po krajšem postanku ob slapu Vintgar, kjer se avtomobili in avtobusi kar gnetejo, še kosilo v senci gostilne nad vodo. Popoldne odhod s prijazne Blejske Dobrave pod Stolom skozi karavanški predor (skoraj 8 km) v Avstrijo, na Koroško, zeleno deželo prelepih jezer in rek, nekdanjo Karantanijo, ki je za nas Slovence še danes pomenljiva. Vsaka pot navda človeka z neizbrisnimi in globokimi vtisi. Na Koroško nas še zlasti vežejo Sveče v Rožu, kjer živi več za slovenstvo pomembnih družin, ki so tudi sorodstveno povezane. Prva ima svoje korenine v Einspielerjevem

V Finžgarjevem parku na Opčinah

Jesenski del "Drage mladih" je tu!

V soboto, 4. septembra, se bo ob 10h v parku Finžgarjevega doma na Opčinah odvijal jesenski del "Drage mladih", ki jo že vrsto let organizirajo Mladi v odkrivanju skupnih poti (MOSP) s podporo avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine.

Že julija so se zbrali mladi Slovencev iz zamejstva in Slovenije, da bi skupaj pogledali letošnjo temo srečanja, ki je "Brez meja". Letos se je taka tema zaradi vstopa Slovenije v Evropsko unijo kar ponujala. Teme so se že lotili na julijskem delu "tabora mladih intelektualcev" z dvema okroglima mizama in raznimi gosti, delavnicami in aktivnostmi; sedaj jo bodo še pogledali.

Okrogla miza z naslovom "Brez meja...v Evropi" bo imela kot ključno besedo "podiranje meja" prav kot julija. Mladi bodo skupaj pogledali v prihodnost: kaj čaka Slovencev v skupni domovini Evropi, v katero je republika Slovenija vstopila tudi formalno? Kaj lahko skupaj ustvarijo?

Organizatorji so za oblikovanje te okrogle mize povabili goste, ki so še posebno primerni, da osvetlijo to vprašanje - predvsem s kulturnega in duhovnega vidika - saj imajo svoj pogled uperjen v širši evropski prostor. Alojz Rebula, zamejski pisatelj vseslovenske in evropske dimenzije, je večkrat dokazal svojo občutljivost tudi za duhovni razvoj slovenskega naroda; umetnik in znanstvenik na francoskem nacionalnem inštitutu Evgen Bavčar je pripomogel, da je francoska javnost spoznala slovensko literaturo in kulturo; antropolog prof. Zvone Štrubelj pa trenutno deluje kot župnik v Stuttgartu, dobro pa pozna tudi zamejski in slovenski prostor. Gostje bodo razmišljali o tem, kaj lahko Sloven-

ci ustvarimo v skupni evropski domovini sedaj, ko nas meje ne ločujejo več. Vsi trije živijo celostno dimenzijo slovenskega naroda in so poleg tega izredne osebnosti, umetniki in misleci, zato nam lahko osvetlijo marsikateri nov pogled na to vprašanje.

Kot že julija bodo tudi tokrat za mlade pripravljene delavnice, na katerih se bodo udeleženci lahko sprostili in boljše spoznali. Delavnice, na katere se je treba prijaviti pravočasno, so pa naslednje: plezalna, jamarska, da bi tudi mladi iz Slovenije spoznali lepote in zanimivosti Krasa, video delavnica, ki jo bo vodil David Čok, plesna, ki jo bo vodila Raffaella Petronio, gledališka, pod vodstvom prof. Lučke Susič, časnikarska, ki jo bo vodila častnikarka Breda Susič in debatna, ki jo bo vodil Zvone Štrubelj in še naprej pogledil temo z jutranje okrogle mize. Za kosilo in delavnice se je treba prijaviti, vstop na okroglo mizo pa je prost tako za mlade kot za starejše. Po delavnicah bodo tudi mladi lahko poslušali predavanje Jožeta Dežmana v

okviru ŠD Draga, zvečer pa bo v dvoranci Finžgarjevega doma še gledališka predstava in predstavitev dela popoldanskih delavnic ter družabnost s plesom. V času virtualne komunikacije ohranja "Draga mladih" svoj pomen prav zaradi osebnega srečanja. Mladi, ki so se je že udeležili, pravijo, da se tu lahko srečajo med seboj in vzpostavijo nova prijateljstva, srečajo pa se tudi z zanimivimi osebnostmi, ki jih je večkrat težko srečati od blizu. Draga mladih je ena redkih pobud, ki nudi mladim (in starejšim) priložnost, da razmišljajo in aktivno delatirajo o problemih in vprašanjih, ki zadevajo prihodnost slovenskega naroda in družbe, v kateri želimo biti aktivni in ustvarjalni.

Kdor se želi prijaviti na delavnice, lahko pokliče tel. št. 040 370846 (Nadja) ali piše na naslov rast_mladika@hotmail.com; več informacij lahko dobi tudi na naslovu www.dragamladih.org. Dodatne informacije o Dragi mladih lahko najdete na naslovih: MOSP, ul. Donizetti 3, 34133 Trst; tel. št. +39 040 370846.

Organizatorji in mladi, ki jim je nekaj do naše slovenske kulturne stvarnosti, upamo, da se spet srečamo 4. septembra na jesenski Dragi mladih!

Raffaella Petronio

39. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2004

Park Finžgarjevega doma - Opčine (TS)
Dunajska cesta, 35

Petek, 3. septembra 2004

Ob 16.30: Mag. Tim Oliver Wüster

SOKRATOV IN KRISTUSOVO VABILO

Narodnost ali kozmopolitstvo? Kam nas vabita oba učitelja človeštva?

Sobota, 4. septembra 2004

Ob 16.30: Prof. Jože Dežman

SLOVENSKE SPRAVE IN RESNICE

Nedelja, 5. septembra 2004

Ob 10. uri: Dr. Mitja Bregant

KAJŠNA PRIHODNOST OB NASTAJAJOČI VEČVERSKI, VEČNACIONALNI IN CIVILIZACIJSKO PLURALISTIČNI DRUŽBI?

Ob 16. uri: Dr. Barbara Brezigar

SLOVENIJA V EVROPI

V soboto, 4. septembra, bo pred začetkom predavanja ob 15. uri zasedal Svetovni slovenski kongres ob 15-letnici ustanovitve.

V nedeljo, 5. septembra, ob 9. uri bo za udeležence Drage sv. maša, ki jo bo daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

DSI, Ul. Donizetti 3, 34133 Trst (Italija)
tel. +39 040370846, faks +39 040633307
el. naslov: sp@mladika.com

Aktualno

Videz in ozadja polemik okrog železniških povezav Kopra z zaledjem

Predsednik F-Jk Riccardo Illy se je pred časom silovito pognal proti drugemu železniškemu tiru Koper-Divača, kot nepotrebnemu, in ponudil v zameno svoj odsek Koper-Trst. Pri tem ni štedil s pritiski in celo s tožarjenjem Slovenije v Bruslju. Ko je spoznal neizpodbitno tehtnost argumentov izgradnje dvojne tira do Divače za slovensko gospodarstvo, svoje proge Koper-Trst ni več ponujal kot edino sprejemljivo alternativo, ampak kot vzporedno rešitev. Pri tej svoji ihti je ves čas imel vnete zagovornike tudi v koprskem županu Borisu Popoviču in v Primorskih novicah, ki so v enem svojih komentarjev pripisale slovensko odklanjanje njegovega predloga nič manj kot "strahu pred sosedmi" oz. kar naši "kolektivni paranoji". Pri zagovarjanju Illyjeve izbire so se hrupno navajali vsi mogoči (postranski) argumenti, kot npr. nujnost železniške povezave obeh pristanišč, ustvarjanje sinergij med njima, neupravičena velikost naložbe v dvojni tir idr. Zamolčan pa je bil glavni argu-

ment, to je boj za preusmeritev dela tovorov Luke Koper s slovenskega železniškega omrežja na pontebesko progo, po Kanalski dolini.

Jasno je, da bosta morala Trst in Koper, v konkurenci s severnimi pristanišči, z usklajenim sodelovanjem ustvarjati sinergije. Vendar je to odvisno od drugih dejavnikov (s čimer pa ima Koper za zdaj zelo bridke izkušnje!) in ne od njune medsebojne železniške povezave, ki je ne opravičuje noben omembe vreden tovarni promet med pristaniščema. Pa tudi če bi obstajal tak promet, bi bile ladijske povezave med njima za sedaj še najbolj poceni. Zato bi bila manjša investicija v krajšo, a za zdaj še nepotrebno progo, gospodarsko mnogo bolj škodljiva kot velika investicija v rentabilno progo s skokovito rastjo prometa.

Železniške proge tudi niso igrače, ki bi si jih kdo sproti izmišljal, ampak so projekti, ki jih za stoletja naprej pravljajo ekipe strokovnjakov, jih zaradi medsebojne soodvisnosti usklajujejo z mednarodnimi prometnimi sporazumi ter jih na koncu potrjujejo nacionalni parlamentari. Tak je tu-

di Nacionalni program razvoja slovenske železniške infrastrukture (UL RS št.13, 1.3.1996). V njem so najprej obrazložene naložbe v posodobitev hrbtenice slovenskega železniškega prometnega križja, to je prog Jesenice-Ljubljana-Zagreb in Trst/Koper-Ljubljana-Maribor, ki sovpadata z desetimi oz. petimi evropskim prometnim koridorjem, in pri katerih je Slovenija v pogledu smeri, standardov in rokov posodobitve vezana na evropske sporazume. Sledi utemeljitev naložb in prioriteta za stranske priključke na ta osrednji železniški križ, kamor sodi tudi koprski, pri čemer pa se Slovenija podreja predvsem lastnim nacionalnim interesom in morebitnim sporazumom s sosedji. S temi naložbami pa si države (tudi sosedne) vse po vrsti prizadevajo, da bi z njimi preusmerile čimveč tranzitnih tovorov na svoje proge, ki jih tudi pospešeno modernizirajo. In med njimi je tudi posodobljena pontebeska proga, z zmogljivostjo okrog dvesto vlakov na dan, a vozi danes po njej komaj dobra tretjina kompozicij. S povezavo Trst-Koper bi tako lahko takoj prevzela slovenskim železnicam

dober del koprskih tovorov. Luka Koper pa bi se s svojo enotirno in nesodobno povezavo z notranjostjo znašla v nekonkurenčnem položaju in podrejena Trstu. Srednjeevropske države bodo namreč uporabljale slovenske proge za tranzit svojega blaga le, če bodo konkurenčnejše od smeri Beljak-Trst. Zaradi pomanjkanja direktne povezave z Madžarsko je bila zato v programu tudi dana prednost izgradnji odseka Puconci-Hodoš in takoj za tem dvojnemu tiru do Divače, ker odpira ta povezava najhitrejšo zvezo Kopra z blagovnimi tokovi iz Madžarske, Češke, Slovaške in južne Poljske. Sam predsednik uprave Luke Koper Bruno Korelič je izjavil v Financah (24.4.2003), da bi bila preusmeritev koprskih tovorov prek Italije za slovenske železnice "prava katastrofa", pa čeprav bi bila železniška povezava v obe smeri za Luko Koper celo ugodna. Gre namreč pri tem za visoko kakovosten izvoz storitev, ki ne obremenjuje okolja in ki prinaša velike prihodke državi. Tega se dobro zaveda tudi Illy, ki ne prestopa svari, da bi lahko Trst, z uresničitvijo te slovenske prometne smeri sever-jug, "doživel nepopravljiv udarec." Pri tem ima vso pravico, da se bori za interese F-Jk, nima pa nobene pravice ovirati Slovenije, da ne bi zasledovala svojih interesov.

MG

15. obletnica ustanovitve SSK

Svetovni slovenski kongres bo letos praznoval 15. obletnico svoje ustanovitve.

Svetovni slovenski kongres je bil ustanovljen na študijskem srečanju Draga leta 1989 in prav zato bo tudi slavnostna prireditev ob njegovem okroglem jubileju potekala na istem mestu.

Program prireditve bo v parku Finžgarjevega doma na Opčinah v soboto, 4. septembra 2004, ob 15. uri po naslednjem vrstnem redu: pozdrav in nagovor predsednika SSK dr. Borisa Pleskoviča, slavnostni govor bo imel prof. dr. Stanislav Granda, pozdravila pa bosta tudi nekdanja predsednika SSK dr. Jožef Bernik in Bojan Brezigar. Ob 16.30 Vas vabimo, da se nam v prijateljskem vzdušju pridružite v pogovoru, ko bomo obujali spomine, razmišljali o prihodnosti Svetovnega slovenskega kongresa ter začrtali nekatere njegove smernice.

Veselim se Vaše udeležbe in konstruktivnih predlogov.

mag. Stanislav Raščan, predsednik dr. Boris Pleskovič, predsednik Slovenske konference SSK Svetovnega slovenskega kongresa

Prihod novega župnijskega upravitelja g. Jožeta Markuže

Slovesno praznovanje v Šempolaju

Na praznik župnijskega zavetnika sv. Pelagija, mučenca, je bila v nedeljo, 29. avgusta, v naši župniji posebna slovesnost. Praznovanje župnijskega zavetnika, slovo dosedanjega župnika Franca Švara in prihod novega župnijskega upravitelja dr. Jožeta Markuže, devinskega dekana. Številni verniki so se zbrali v župnijski cerkvi, da se zahvalijo dosedanjemu župniku in izrazijo dobrodošlico novemu dušnemu pastirju. Domači cerkveni pevski zbor je najprej zapel primerno pesem, nakar je predstavnik župnije Edvin Forčič pozdravil navzoče vernike in oba župnika. V imenu župljanov je spregovorila ga. Darka Šemec Šuligoj naslednje besede: *Spoštovani gospod župnik Franc Švara!*

Spomin nam gre nazaj v leto 1981, ko so Vam dodelili to faro, in to v starosti, ki za marsikoga pomeni že uživanje pokojninskega počitka. Kljub temu ste jo sprejeli in jo z veseljem ter navdušenjem vodili v verskem in narodnem duhu celih triindvajset let. V vašem dolgoletnem župnikovanju ste s pomočjo dobrotnikov mnogo naredili: -obnovili ste šempolajsko cerkev, jo dali prepleškati in po-barvati, poskrbeli ste za novo električno napeljavo in za razna vzdrževalna dela; - popolnoma ste prenovili sli-venko cerkev, in sicer streho, prepleškali zunanost in pre-barvali notranost cerkve, poskrbeli ste za novo električno napeljavo in zvonjenje, na novo postavili oltarno mizo v čudovitem kraškem kamnu, po-

darili ste nov harmonij in obnovili oltarne freske, dali naslikati nov izredno dragocen križev pot ter postavili dva nova lesena kipa. Zahvaljujemo se tudi osebam, ki so Vam stale ob strani v vaših starostnih in zdravstvenih težavah, posebno gospe Marici. Sedaj zapuščate faro, čeprav odhajate, upamo, da boste še večkrat v naši sredi. Dragi naš župnik, iz srca smo Vam hvaležni, da ste v teh letih z velikim potrpljenjem vodili to našo skromno cerkveno skupnost, da ste krstili, blagoslavljali in z ljubeznijo pripravljali naše otroke k svetim zakramentom, da ste mlade pare pred Bogom potrdili v svetem zakonu, da ste spremljali na zadnji poti naše drage rajne. Ko danes odhajate od nas, se

Vam najtopleje zahvaljujemo in Vam želimo obilo zdravja in božjega blagoslova. Naj Vas ljubi Bog ohrani v veselem in zadovoljnim duhu. Hvala Vam, dragi gospod župnik, še enkrat za vse, kar ste storil za nas. Po govoru je ga. Callin v narodni noši podarila g. Fr. Švari šop cvetja, darilo in zahvalno listi-

no. Nakar je g. Edvin Forčič zaželel uspešen prihod novemu župnijskemu upravitelju, ki prihaja med svoje ljudi in jih tudi dobro pozna, zato naj bi v skupnem sodelovanju gradili župnijsko skupnost. Dekle v narodni noši je izročilo šopek cvetja g. J. Markuži. Sveto bogoslužje je vodil novi dušni pastir, ki je imel tudi pri-

meren nagovor in povabil vse navzoče k skupnemu sodelovanju pri graditvi cerkvenega občestva. Cerkveni pevski zbor je pod vodstvom Iva Kralja spremljal sv. mašo. Ob koncu sv. daritve je spregovoril g. Franc Švara in se zahvalil vsem navzočim in dobrotnikom ter povabil vse k sodelovanju z novim dušnim pastirjem. Prav tako se je g. J. Markuža zahvalil najprej dosedanjemu župniku, tudi za somaševanje, pozdravil navzoče, posebej še župana devinskega-nabrežinske občine g. Giorgia Re-ta. Po svetem bogoslužju so domačini pripravili pred cerkvijo bogato zakusko. V sproščenem pogovoru in ob dobri kapljici je potekalo prijetno srečanje med domačini ob prazniku zavetnika sv. Pelagija in ob novih spremembah v župniji.

MJ

V ljubljanski nadškofiji ter v koprski in mariborski škofiji izvajajo premeščenje duhovnikov, kot se to sicer dogaja vsako leto. Premeščanje duhovnikov je potrebno tudi spričo želja posameznikov, ki odhajajo bodisi v pokoj ali pa nadaljujejo študije, pretežno v Vatikanu.

Premestitve v slovenski Cerkvi

Nova predstojnika svetišč na Sveti Gori in na Kostanjevici

ni dne 8. avgusta. Pater Pashal Gorjup je bil z mesta rektorja božjepotne bazilike na Sveti Gori in kaplana v Solkanu premeščen v frančiškanski samostan v

Kamniku, kjer bo spovednik. Novi rektor na Sveti Gori je postal frančiškanski pater Stane Zore, ki je bil doslej provincialni minister Slovenske frančiškan-

ske province v Ljubljani.

Novi gvardijan frančiškanskega samostana na Kostanjevici v Novi Gorici je postal pater Vid Lisjak, doma iz Malovš v spodnji Vipavski dolini. Doslej je deloval v župniji in frančiškanskem sa-

mostanu Ljubljana-Šiška. Nadomestil je patra, dr. Marija Osredkarja, ki je bil imenovan za kaplana v župniji Ljubljana-Šiška. Iz območja ljubljanske nadškofije se je vrnil pater Nikolaj Žvokelj (nekdanji gvardijan frančiškanskega samostana na Kostanjevici v Novi Gorici), ki je bil imenovan za župnika škofije Strunjan, ob slovenski obali. V skladu s personalnimi spremembami v ljubljanski nadško-

fiji, ter v koprski in mariborski škofiji, je tudi vest, da je bil Aleksander Lestan, dolgoletni župnik v Črničah na Vipavskem, razrešen te službe, ker odhaja v pokoj. Za Slovence iz italijanskega dela Goriške je zagotovilo pomembna vest, da je bil njihov rojak, novomašnik iz reda jezuitov Ivan Bresciani, imenovan za kaplana v župniji Dravlje v Ljubljani.

M.

Sveti Rok v Nabrežini

Praznovanje farnega zavetnika sv. Roka

Nabrežina je tudi letos dostojno praznovala svojega zavetnika sv. Roka. Proslavljanje se je začelo s tridnevnim praznikom, ki so ga organizirala domača kulturno-športna društva. Župnijska skupnost pa se je oddolžila svojemu patronu na sam praznični dan, 16. avgusta, ko je v večernih urah bila slovesna sv. maša. Sredi tedna je občinska uprava poskrbela za kvaliteten koncert resne glasbe, ki se je odvijal v domači cerkvi ob prisotnosti številne publike in ob zanimljivem številu domačinov. Pravi višek praznovanja pa je bil v nedeljo, 22. avgusta, ko je slovesna maša s procesijo vodil goriški novomašnik jezuit pater Ivan Brešan ob pomoči domačega župnika gospoda Breclja in domačina gospoda Godniča. Res lepo število vernikov je zbrano sledilo sv. maši, ki je bila nekoliko originalna, saj je obred potekal trejezično: slovensko, italijansko in latinsko. Res posrečena zamisel, ki je brez dvoma zadovoljila vse, ki so lahko uživa-

li ob trejezičnem ubranem petju ojačenega cerkvenega zbora. Ob prelepem vremenu je potekala tudi tradicionalna procesija, pri kateri je sodelovala domača godba ob res lepem številu vernikov. Po končanem verskem obredu se je novomašnik zadržal v prijateljski družbi domačinov, ki so ga hoteli pozdraviti in mu voščiti plodno in uspešno pastirjevanje. Novomašnika so spremljali starši in sestra, ko od posvetitve, konec junija, sledijo raznim predstavitev, ki pa so za družino ponovitev, saj je pred leti starejši sin, tudi jezuit, pel novo mašo skupno z dvema prijateljema Goričanoma, kar je takrat za našo skupnost predstavljalo pravo senzacijo. Res zgledna družina, ki jo je doletela ta čast, da sta se kar dva brata odločila za poklic, ki gotovo v današnjem svetu ni vsakdanji in ki zahteva veliko odpovedi, a nudi tudi velika zadoščenja. Praznovanja vaškega zavetnika se je končalo v večernih urah, ko nas je domača godba zabavala z lepim koncertom, župnik pa je

organiziral dobrodelno loterijo z lepimi nagradami in glavnim dobitkom bicikla, ki ga je v zadovoljstvo vseh dobil mlad vipavski fantič.

Naj ob koncu izrečemo pohvalo neutrudnemu župniku Breclju in vsem tistim, ki so mu pri pripravah stali nesebično ob strani.

Antek

PROSLAVA 400-LETNICE POSVETITVE PRVE CERKVE V NABREŽINI

5. septembra ob 17. uri

SPORED:

Od srede, 1.9., razstava važnih cerkvenih predmetov.

Petek, 3.9., ob 20. uri v cerkvi maša, česčenje z govorom č. g. J. Markuža

Sobota, 4.9., zvečer pritrkovanje in sv. spoved ter maša ob 20. uri.

Nedelja, 5.9., ob 17. uri slovesno somaševanje, ki ga bo vodil tržaški škof E. Ravignani. V cerkvi bo sledil nastop zbora I. Gruden in Kraški Slavček. Pred cerkvijo, za zaključek, nastop Folklorne skupine Karlo Stubelj iz Komna.

Vabljeni!

23. NAVADNA NEDELJA

Mdr 9,13-18b; Ps 90; Flm 9b-10.12-17; Lk 14,25-33

Evangelij je zelo zahteven. Toda veliko ljudi misli, da je življenje po evangeliju ali vera ali hoja za Jezusom samo za stare ženske, ki najdejo v veri neko zadnjo tolažbo pred osamljenostjo.

Dejansko pa vera odločno zahteva od človeka zavzetost za skrivnost Boga ali proti njej, a vedno zahteva tudi ljubezen do človeka. So seveda ljudje, ki ne razmišljajo o življenju in živijo kar tjavdan, odvisni od javnega mnenja. Očitno shajajo brez Boga. Današnje prvo berilo nas uči, kako naj pridemo do modrosti, do spoznanja kraljestva in deleža pri njem. Vabi nas, da spoznamo in prejmemo Duha, vero. Le tako lahko preišljujemo vse presegačo ljubezen Boga (Mdr 9,13-18b). Ker je to Božji dar, se nam daje po molitvi,

saj ni sad našega razmišljanja, še manj naše volje.

A vera nam odkriva veselje, ki naj traja vse dni. Ni torej pesimizem, črnogledost, ni beg pred vsem, kar nam nudi pošteno zadovoljstvo in srečo. S psalmistom molimo: "Zjutraj nas nasiti s svojo dobroto, da bomo vriskali in se veselili vse svoje dneve. Milina Gospoda, našega Boga, naj bo nad nami! Delo naših rok utrdi nad nami!" (Ps 90,14.17).

Vera govori o konkretnih dejanjih. Je vabilo k mizi večerje in poročnega slavja (Mt 22,2-9; Lk 14,15-24). Jezus je in pije z grešniki. A nekateri ga obsodijo, češ da je požrešnejši in pijanec (Lk 7,34). Celó sam pripravi večerjo apostolom (Mt 26,17-29; Lk 22,8-20).

Sprejme vabilo na večerjo z dvema učencema na poti v Emavs (Lk 24,29 nss). Nekateri Jezusovi učenci v prvi Cerkvi prodajo jez, ki imajo, in tako pomagajo potrebnim (Apd 4,32-37). Nebeško kraljestvo je namreč za "uboge in pohabljené, slepe in hrome" (Lk 14,21).

Tudi danes veliko mladih deklet in fantov strežejo svobodno bolnikom in trpečim v domačih skupnostih (Cerkvah) in v misijonih.

Mladi zakonci stisnejo zobe, da lahko ostanejo zvesti zakonski ljubezni. Sveti Duh jim daje spoznanje in moč za pričevanje, za življenje po veri.

V drugem današnjem berilu se apostol Pavel zavzame za mladega fanta Onezima, sužnja bogatega Filemona, ki je bil zbežal proč od gospodarja in ga je bil pri tem še okradel. Pavel ga imenuje otroka, ki se je bil spreobrnul od greha in je zaprosil za krst. Čeprav je Pavel sam potreben človeka, ki naj bi ga tolažil v ječi, pošlje Onezima nazaj k Filemonu s prošnjo, naj ga sprejme kot brata (Flm 9b-10.12-17).

Vsa današnja berila kar vpijejo po usmiljenju, po ljubezni. Ljubezen pa ima visoko ceno. Jezus jo je plačal s kruto smrtjo na križu.

Zato lahko govori, zahteva, postavi pogoje nam, ki bi radi hodili za njim. Poudarja namreč, da mora biti v vsem jasno vidna lju-

bezen samo do njega. Kajti odpovedati se moramo vsemu in vsem, ki so nam dragi. Prvega mesta v naši ljubezni nimajo ne oče ne mati ne kdo drug. To je skrajno trdo. Dosežemo pa ga z vztrajno molitvijo. Saj to ni enkratna odločitev, ki jo sprejmemo enkrat za vselej. Je pač križ, včasih zelo težak, tudi nemogoč, za vsak dan pripravljen. Toda podpira nas naš Gospod.

Tudi satan vztraja pri svojem pogubnem delu. Sv. Peter nam takole piše: "Trezni bodite in budni! Vaš nasprotnik hudič hodi okrog kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl. Uprite se mu, trdni v veri. Saj veste, da prav takšno trpljenje prenašajo vaši bratje, ki so po svetu" (1 Pt 5,8-9).

Odpoved samemu sebi daje vsem in v vseh prdnost Jezusu, saj zahteva, da delimo z drugimi svoje materialne, kulturne in duhovne dobrine. Le tako smo Jezusovi učenci.

Marija nam pomaga pri hoji za Sinom. Posebej se ji bomo priporočili 6. septembra na skupnem goriško-tržaškem romanju na Barbani.

104. pastoralni obisk svetega očeta v tujini Papež Janez Pavel II. v Lurdu: "Ženske, vi ste temelj glavnih vrednot".

Storite vse, da bo življenje spoštovano od spočetja do naravnega konca

Sredi avgusta je sveti oče Janez Pavel II. ob obležitvi 150-letnice dogme o brezmadežnem spočetju Marije opravil pričakovani in odmeveni obisk v francoskem romarskem svetišču Lurd, kjer se je v votlini Massabielle pastirci Bernardki Soubirous med februarjem in julijem 1858 osemnajstkrat prikazala Mati Božja.

Papež je zadnjič obiskal Lurd pred 21 leti, dve leti potem, ko je bil ranjen v atentatu. Tedaj je dejal, da mu je življenje rešila Devica Marija. Sicer pa gre za osmi obisk Janeza Pavla II. v Franciji. Tokrat je želel biti prisoten ob obletnici za katoliško Cerkev pomembne dogme, ki je utrdila Marijino čiščenje. Dejanska obletnica bo sicer šele meseca decembra, saj je papež Pij IX. bulo Ineffabilis Deus objavil 8. decembra 1854.

Že na letališču je papež v soboto, 14. avgusta, sprejel predsednik Jacques Chirac, s katerim naj bi govorila o velikih "francoskih" idealih svobode, enakosti in bratstva, ki so v svojem bistvu osnovne krščanske vrednote; zelo verjetno sta se dotaknila aktualnih vozlov, kakršni so nova evropska ustava, zakon o prepovedi verskih simbolov v francoskih šolah in razmere v Iraku. Sam Chirac, predsednik države, ki se ponaša s svojo laičnostjo, je zatrdil, da je Francija po tradiciji krščanska dežela. Tako Vatikan kot Francija sta želela ob tej priložnosti pustiti ob strani to, kar ju deli, in raje okrepite to, kar ju združuje; na prvem mestu je treba tu omeniti sorodno, če že ne skupno, mednarodno politiko, še zlasti kar se tiče nasprotovanja vojni v Iraku, pa tudi iskanja miru in solidarnosti ter boja proti rasizmu.

Papež je pred molitvijo rožnega venca položil pred Marijin kip

zlato vrtnico, s težavo je pokleknil pred votlino, pil lurško vodo in molil z romarji. Njegove besede: "Ganjen sem dosegel cilj svojega romanja" je marsikdo slabo razumel; glasnik Navarro Valls je namreč sporočil, da je sv. oče sicer utrujen, da pa se še zdaleč ne misli umakniti. Noč je prebil skupno z bolnimi romarji v domu Accueil Notre Dame. Posebno tople besede je namenil prav njim, ko je rekel: "Dragi bolni bratje in sestre, z ljubeznijo bi vas rad objel prav vse, enega za drugim, in rad bi vam povedal, da sem vam blizu." Ostareli med ostarelimi, bolnik med bolnimi, je sv. oče želel sporočiti vsem obiskovalcem Marijinega svetišča, da deli z njimi "življenje, ki ga zaznamuje fizično trpljenje, a zato ni prav nič manj plodno v čudovitem Božjem načrtu". Predvsem pa je s svojimi besedami in, še bolj, s svojo prisotnostjo hotel poudariti, da v Kristusovem imenu hodi naprej, da želi

svoje poslanstvo opraviti do konca, in to v duhu služenja Bogu in človeku.

Vrhunec obiska je seveda predstavljala več kot triurna nedeljska maša ob prazniku Marijinega vnebovzeta, ko se je po poročanju Slovenske tiskovne agencije in tudi drugih virov pred baziliko sv. rožnega venca zbralo kakih 300.000 romarjev, bolnikov in nepogrešljivih prostovoljnih pomočnikov. V množici so bili tudi trije avtobusi slovenskih vernikov. Med petnajstimi kardinali, 96 škofi in tisoč dvesto duhovniki je slovensko Cerkev zastopal koprski pomožni škof msgr. Jurij Bizjak.

Papeževe molitve so bile ob tej pomembni priložnosti, ki jo je z velikim zanimanjem spremljal ves svet, namenjene predvsem prošnjam za versko in moralno prebujenje človeštva v tem kočljivem zgodovinskem trenutku. Med slovesnim nedeljskim obredom je Janez Pavel II. v svojem nagovoru pou-

daril zlasti vprašanje spoštovanja človekovega življenja in groženj, ki jih doživlja v našem svetu; seveda ni mogel mimo splava in evtanazije, ustavil pa se je tudi pri aktualnem vprašanju kloniranja življenja. Še enkrat je odločno pozval k brezpogojnemu spoštovanju prav vsakega človeškega življenja. "Življenje je sveti dar. Nihče ne sme gospodariti z njim," je dejal. Še posebej se je v tem najbolj obiskanim Marijinem romarskem svetišču obrnil na ženske: "V tem obdobju, ko nas v skušnjavo spravlja materializem in sekularizem, ste temelj glavnih vrednot. Pozivam vas, da storite vse, kar je v vaši moči, da bo življenje spoštovano vse od spočetja do naravnega konca." Sam se zaveda, da je zaradi svoje starosti in zdravstvenega stanja, ki mu je tudi tokrat "ponagajalo", šibak in krhek; tudi zato je prosil prisotne, naj mu pomagajo in naj še naprej goreče molijo zanj.

DD

Papež ostro obsodil človeško kloniranje

Rešimo življenje pred človekovo nadutostjo!

Kot je bilo pričakovati, se je sveti oče Janez Pavel II. z jasnimi in odločnimi besedami odzval na vest, ki se je razpasla v prvi polovici avgusta, da je Velika Britanija izdala prvo dovoljenje za kloniranje človeških zarodkov. Severna država je že pred tremi leti kot prva na svetu pravno predvidela in dovolila ta postopek za raziskave t.i. izvornih, še ne diferenciranih celic, iz katerih se nato razvijejo vse celice v človeškem telesu. Cilj kloniranja je iskanje novih terapij za zdravljenje bolezni, kakršne so diabetis, Parkinson, Alzheimer idr. Gre za odločitev, ki pa odpira vrsto težkih vprašanj.

In piko na "i" je tudi tokrat dal papež, ko je spregovoril o napredku človeštva. Pri hitrem napredovanju v znanosti in tehnologiji obstaja nevarnost, je rekel, da se spregledajo in pozabljajo moralne vrednote. Kloniranje je zato primer nasilja, s katerim si človek poskuša lastiti resnico in pravico ter ju zreducirati na vrednote, s katerimi lahko svobodno razpolaga. Janez Pavel II. je o tem spregovoril v Castelgandolfo, ko je bil povezan s katoliško konferenco gibanja Comunione e Liberazione, ki je potekala v Riminiju. Povedal je, da vse, kar je tehnično možno, ni nujno tudi moralno sprejemljivo, saj tak pragmatizem privede tudi do dramatičnih in žalostnih posledic. Resnica in pravica namreč nista v človekovih rokah. Prav tako si človek ne more prisvajati virov življenja s poskusi na področju kloniranja.

Največji dejavnik pravega napredka človeštva predstavlja po papeževem mnenju prav kr-

ščanstvo kljub svojim mejam in človeškim napakam, saj "Kristus je neusahljiv vir prenovljenja človeka in sveta". Kot so pravilno poudarili na meetingu v Riminiju, je napredek v tem, da stalno težimo po cilju, ne pa v tem, da menimo, da smo ga že dosegli. Zato je sveti oče še enkrat pozval vse kristjane, naj vlagajo svoja prizadevanja in moči v obrambo življenja: "Rešimo življenje pred človekovo nadutostjo!" Samo ponižnost pred veličino in skrivnostjo vsega ustvarjenega lahko reši človeka pred žalostnimi posledicami njegove arogance.

Sveti oče je že pred 25 leti, na prvem meetingu gibanja Comunione e Liberazione, poudaril, da je temeljna drama človeštva v tem, da človek ne doživlja smisla svojega bitvanja; zato si moramo prizadevati, da bi posredovali ljudem smisel življenja. O obrambi življenja in njegovega globokega smisla je torej spregovoril tudi letos, in to tako na omenjeni konferenci kot tudi za Veliki šmaren v Lurdu. Življenje je namreč neprecenljiv "Božji dar, ki si ga ne more lastiti nihče".

Kratke

Romanje na Barbano
Slovensko goriško-tržaško romanje na Barbano bo v ponedeljek, 6. septembra. Somaševanje, ki bo ob 11. uri, bo vodil koprski škof msgr. Metod Pirih.

Sveti oče Janez Pavel II. s pomembno gesto zbližal rusko pravoslavno Cerkev s katoliško Cerkvijo

Ikona Matere Božje iz Kazana ponovno doma

Papež je minuli teden ruski pravoslavni Cerkev predal ikono Matere Božje iz Kazana, ki je bila dolgo let shranjena v Rimu, velja pa za eno najbolj pomembnih svetih podob Matere Božje za ruske pravoslavne vernike.

Papež Janez Pavel II. je človek velikih simboličnih dejanj in slovesnost, na kateri je minulo sredo, 25. avgusta, predal ikono ruskim vernikom, spada v okvir njegovih prizadevanj, da bi rusko pravoslavno Cerkev zbližal s katoliško Cerkvijo, ki jo sam vodi. Na slovesni predaji ikone Matere Božje iz Kazana je sveti oče izrazil upanje, da bo Mati Božja iz Kazana "varovala in vodila ruski narod" in da bo pospešila spravo med vsemi kristjani.

Za veliko simbolično dejanje je vladalo zanimanje predvsem zato, ker je ruski, pravzaprav moskovski, patriarh Aleksej II. do nedavnega molčal in razmeroma hladno sprejel vest o vrnitvi ikone Matere Božje, kot je tudi poleti v pogovoru z ruskim predsednikom Putinom dejal, da ne bo sprejel svetega očeta, če bi le ta hotel priti v Rusijo. Ruska pravoslavna

Cerkev namreč še vedno nima prisotnosti katoliške Cerkve na tleh Rusije in je nedavna imenovanja novih ruskih škofov označila za grobo vmešavanje Rima v rusko pravoslavno cerkev. Prav zato je bila zelo razveseljiva vest, da je glasnik ruske pravoslavne Cerkve Vsevolod Čjaplin minuli teden označil

vrnitev dragocene svete pobe za "dostojanstveno dejanje, ki kaže na dobro voljo in občutek za pravičnost" s strani Svetega sedeža.

Papež je eno najpomembnejših ikon krščanstva, ki je sicer kopija še starejše, izgubljene ikone, izročil znanemu nemškemu kardinalu Walterju Kasperju, ki je eden naj-

vidnejših cerkvenih mož na področju ekumenskega gibanja. Kardinal Kasper je odpotoval v Moskvo in ikono v soboto predal ruskemu patriarhu Aleksiju II. na izjemni slovesnosti, na katero pa ni bila povabljena krajevna katoliška Cerkev, kar ponovno kaže na mestoma težke odnose med sestrskima Cerkvama. Ikona Matere Božje je nastala leta 1579 v mestu Kazan ob Volgi. Kasneje so jo prenesli v Moskvo, nato pa še v Sankt Peterburg. Po oktobrski revoluciji so boljše viki začeli preganjati vso versko ikonografijo in so zato številne ikone ruske pravoslavne Cerkve, med njimi tudi Mater Božjo iz Kazana, prenesli na Zahod, kjer se je za mnogimi originali izgubila vsaka sled. Leta 1993 je ikono Matere Božje iz Kazana kupila skupina ameriških vernikov in jo darovala svetemu očetu, ki jo je imel obešeno v svojem stanovanju v Vatikanu, in tudi to dejstvo govori o tem, da gre za izjemno simbolično dejanje, pravzaprav za še eno pomembno gesto svetega očeta, da bi zbližal sestrski Cerkev in zedinil vse kristjane na svetu.

JUP

Prejeli smo Poletni šok

V poletni vročini se sprehajam po mestu. Stopim v slovensko knjigarno, da bi kaj kupil za svojo malo nečakinjo, ki tako zelo rada bere. V roke vzamem slikanico z naslovom *Jesus ravna drugače* (Ognjišče) in si jo ogledam. Malo jo prelistam, kar naenkrat pa okrogle črke pritegnejo mojo pozornost, kot bi mi hotele nekaj povedati: "Nekega dne so nekatere matere pripeljale k Jezusu svoje otroke. Njegovi učenci so jih hoteli zaustaviti. 'Pustite otročiče, naj pridejo k meni,' je rekel Jezus. In jih je blagoslovil." Čisto na majhno pa dalje piše: "To zgodbo lahko prebereš pri Luku 18, 15-17". In že se čutim razburjenega ob spominu na slavo, ki je sredi poletja potekalo v briški vasi in na katero je bila povabljena tudi moja družina. Skupaj z ženo in s komaj stirimesečno hčerkico stopim v cerkev (sicer z dvominutno zamudo, priznam). Punčka, ki je vedno židane volje in se nikoli ne cmeri, se je ravno tisti večer kregala enkrat s prstkom, drugič z dudico, tretjič z neločljivim

robčkom. Bila je že pridiga, a utrujeno detece se vedno ni spalo. Kar naenkrat pa v cerkvi grobna tišina, župnik prekine branje pridige in vpiči naravnost vame oči. Z nič kaj prijaznimi besedami me povabi, naj cerkev zapustim. Kot oblitni maček obrnem voziček in grem ven, preostajalo mi ni pač nič drugega.

Po trgu se živčno sprehajam gor in dol (punčka je takoj za tem zaspala) in razmišljam na prijetno vzdrušje, ki vlada v mali cerkvi v Gorici, kjer se res uresničujejo besede Svetega pisma, saj je pri sveti maši vedno polno živih otročičev. Spet so moje misli črne, ko se spomin slavlja v isti župniji naše taktat 85-letne none. In že vidim malo punčko, ki se nekaj vrti po klopici gor in dol, in spet neprijetno vabilo istega župnika mamič, naj pelje otroka ven.

Dogodka ne bi rad komentiral, in ga ne bom; le opisal sem Vam ga. Želel pa bi, da bi se marsikdo ob teh besedah zamislil, saj so otroci naša bodočnost - tudi v veri.

MV

Kratke

Komu naj služi Trgovski dom?

Zaščitni zakon št. 38/2001 predvideva v 19. členu, da se v Trgovskem domu v Gorici kot tudi v Narodnem domu v Trstu namestijo kulturne in znanstvene inštitucije slovenskega in italijanskega jezika.

Dežela Furlanija-Juljska krajina je zadolžena, da s sedanjima lastnikoma stavb, s

Foto DP

finančnim ministrstvom za Trgovski dom v Gorici in s tržaško univerzo za Narodni dom v Trstu, podpiše ustrezni konvenciji. Da bodo omenjeni prostori na razpolago kulturnim ustanovam, je torej prva na potezi deželna uprava. O zadevi je bilo že veliko govora. Goriška občinska uprava se zavzema, da bi v Trgovskem domu poleg slovenskih in italijanskih ustanov bilo prostora tudi za goriško, judovsko in nemško kulturno preteklost. Tudi furlanska kultura naj bi v teh prostorih dobila svoje mesto. Trgovski dom naj bi torej postal neke vrste izložba vseh kulturnih izrazov, ki so zaznamovali preteklost in sedanost tega mesta. Goriška pokrajina je na to temo organizirala posvet in se opredelila za podobna stališča kot goriška občina. Krovni organizaciji SSO in SKGZ se že več časa zavzema, da bi slovenske ustanove čimprej prišle do prostorov v zgradbi na Korzu Verdi. Deželni odbornik za kulturo Roberto Antonaz se je na omenjenem posvetu obvezal, da bo Dežela še pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo zadevo premaknila z mrtve točke.

Danes lahko ugotovljamo, da se stvari sicer premikajo, toda ne v zaželjeno smer. V stavbi potekajo obnovitvena dela, ki naj bi služila v zdravstvene namene, kar ni v skladu z zakonskimi predvidevanji. Deželni predsednik Illy je 22. julija letos podpisal dekret, s katerim je Dežela odobrila dogovor z ministrstvi za kulturne dejavnosti in za finance, ki predvideva finančna sredstva za razne kulturne objekte v naši deželi. Za Gorico je predvidena obnova dvorane Petrarca, ki je v sklopu Trgovskega doma, in to za potrebe italijanske Državne knjižnice v Gorici. Tudi ta poseg ne gre ravno v pravo smer, saj bi pričakovali, da bi bila v dekretu imenovana predvsem Slovenska narodna in študijska knjižnica, ki je v zaščitnem zakonu izrecno imenovana. Ponovno poudarjamo, da Trgovski dom v Gorici, kakor tudi Narodni dom v Trstu, morata biti namenjena predvsem slovenskim ustanovam.

V Katoliški knjigarni imajo vse za šolo in za branje!

Edino slovensko knjigarno v Gorici, Katoliško knjigarno na Travniku, že dlje časa vodi gospa Agata Komjanc, ki ji pomagata gospa Sonja Pavio in mlada Maja Jarc, ko imajo zares veliko dela pa priskoči na pomoč tudi prof. Franka Žgavec. V teh dneh, ko se pri nas začneja šolski pouk, imajo v Katoliški knjigarni ogromno dela, ki pa so ga veseli, saj gospa Agata rada pove, da imajo iskreno radi predvsem vse tiste mlade, ki radi berejo.

Foto JMP

Gospa Agata nam tudi prijazno pove, da še sprejemajo naročila za šolske učbenike, kot tudi ponosno pove, da so večino knjig že naročili, nekatere že prejeli, jih pa bodo še več v prihodnjih tednih, saj "bi radi postali dobro založena knjigarna in bomo zato naročali več slovenskih knjig, pa čeprav se pri nas tudi italijanske knjige dobijo." Gospa Agata tudi priporoča, da naj zamudniki, teh je vsako leto kar nekaj, pohitijo z naročili za šolske knjige, kot je tudi poudarila, da imajo na izbiro veliko, pravzaprav vse šolske potrebšline, pa naj gre za zvezke, svinčnike, kemične

svinčnike, vse možne barvice, torbe, nahrbtnike, peresa in beležke, dnevnike ter druge šolske potrebšline. "Pri nas v Katoliški knjigarni lahko ustrezno vsakomur, saj sprejemamo naročila za vse knjige. Šoloobveznim otrokom in dijakom ter seveda njihovim staršem pa poskrbimo prav vse potrebne učbenike. Rada bi povedala, da bomo v mesecu septembru prve tri ponedeljke odprti, ker se zavedamo, da bo veliko kupcev cenilo ta naš napor, predvsem pa bi rada povedala, da se pri nas lahko naroči vsaka slovenska in ne samo slovenska knjiga. Imamo že veliko knjig na zalogi, še več jih bomo imeli v kratkem, ker se zavedamo, kako pomembno je, da predvsem mladi ljudje berejo! Mimogrede naj še povem, da imamo sedaj deset odstotkov popusta na šolske potrebšline, in to na vse potrebšline, kar seveda velja izkoristiti.", nam je še povedala gospa Agata, ki se je bila ravnokar vrnila iz Nove Gorice, kamor je bila odšla iskat knjige na pošto. Čeprav je domovina Slovenija že v Evropski uniji, državna meja še stoji in se ve, da je slovenska pošta hitrejša od italijanske.

"Zavedamo se, da mora tudi v prihodnje Katoliška knjigarna služiti svojemu namenu in to tudi v času, ko je knjiga, predvsem slovenska, postala draga. Imamo že veliko izbiro slovenskih knjig in to od književnosti do učbenikov, priročnikov, slovarjev in takih in drugačnih vodnikov, v prihodnje pa bomo še okrepili sodelovanje z nekaterimi slovenskimi založbami. Naloga Katoliške knjigarne, ki bo kmalu praznovala stoletnico obstoja, je tudi ta, da slovenskemu in seveda tudi italijanskemu kupcu v Gorici ponuja čimveč knjig, a ne samo le-teh. Tudi zato imamo tako pester izbor artiklov, ki jih prodajamo!" je bila zgovorna gospa Agata.

Pogovor Mauro Leban o prizadevanjih SD Sončnica na socialnem področju in novem projektu

Konkretna pomoč za konkretne probleme v naših družinah

Zdrava družina je temelj vsake zdrave družbe. Tega se močno zaveda Skupnost družin Sončnica, ki si že dalj časa prizadeva za medsebojno povezovanje med družinami, gojenje odnosov in vedno bolj tudi za iskanje tvornih odgovorov na odprta socialna vprašanja in potrebe znotraj slovenske narodne skupnosti na Goriškem. Še posebno je članom Sončnice - številnim mlajšim družinam, ki se pod tem imenom zbirajo od leta 1999 - pri srcu vzgoja otrok. Zato so se s podporo civilne družbe odločili, da v šolskem letu, ki je pred vrati, uvedejo popoldanski pouk za srednješolce. Namen pobude je nuditi mladim pomoč pri izpolnjevanju šolskih obveznosti in jim z učinkovitimi učnimi metodami omogočiti ugodne pogoje za uspešno učenje. Da bi kaj več izvedeli o projektu, smo se pogovorili z Mauirom Lebanom, članom pripravljalnega odbora za socialno problematiko, ki je bil ustanovljen na pobudo Sončnice in Sveta slovenskih organizacij.

Kako je do vsega tega prišlo?

Srečevanje med družinami je privedlo do globljive nekaterih tematik; priredili smo tudi več predavanj. Počasi so začele prihajati na dan težave, vezane na specifične potrebe v naši sredi. Na osebni ravni je že stekla vzajemna pomoč med različnimi družinami, zlasti ko gre za varstvo otrok, njihov prevoz na razne dejavnosti ipd. Vse bolj živa je tudi potreba po nekakšni družinski posvetovalnici, v kateri bi lahko dobili konkretno pomoč za konkretne probleme. Želja po tem, da bi kaj naredili, je. Na prostovoljni ravni ni mogoče vsega uresničiti, kajti potreben je profesionalen pristop.

Na zadnjem občnem zboru Sončnice smo se dogovorili, da nima smisla dosti razpravljati samo na splošno o različnih problematikah: ali kaj ukrenemo ali se ne vrnemo k besedam. Znotraj upravnega odbora je tako steklo delo komisije za socialno problematiko, ki naj pripravi konkretne in razčlenjene predloge o tem, kaj lahko naredimo in kako. Odbor je res opravil prvo analizo, postavil pod drobnogled nekatere probleme in orisal

možnosti njihove rešitve. Na nekaterih srečanjih smo dobili spodbude, naj res naredimo kakšen tvoren korak. Sama Sončnica bi ne mogla uresničiti česa takega, saj bi dobro zastavljeno delo zahtevalo večjo mero prisotnosti, pa tudi vlaganje energij in časa. Zadevo smo predstavili Svetu slovenskih organizacij, ki je pobudo pozdravil z odobravanjem. Sad srečanja s SSO-jem je pripravljalni odbor, ki naj bi preveril na terenu možnosti, da bi zadeva stekla z nastankom nove ustanove - socialne zadruga. Ta naj bi povezovala in nudila nekatere usluge različnim ustanovam in društvom, ki delujejo predvsem na vzgojnem področju ter imajo nekatere skupne značilnosti in potrebe. Eno od teh društev (ki bo ustanovljeno v tem tednu; op.p.) bo upravljalo popoldanski pouk za srednješolce. V tem trenutku bomo torej dali prvenstveno skrb pošolskemu pouku.

Pošolski pouk bo torej po-

Foto DPD

tekal v goriškem Alojzijevišču.

Da. S sestrami smo se dogovorili, da nam dajo na razpolago Alojzijevišče, ki je namenjeno prav mladinski dejavnosti. One bodo še naprej skrbele za pošolski pouk osnovnošolcev, kot to delajo že dolgo.

Ponudba v ulici Don Bosco se torej širi. Kakšne bodo njene značilnosti?

Glavno je seveda spremstvo šolskega pouka, torej pomoč pri opravljanju nalog; poleg tega bomo posvečali posebno pozornost motivaciji za uspešno učenje in morebitnim učnim težavam. Ne nameravamo

Tiskovno sporočilo

Popoldanski pouk v Alojzijevišču za srednješolce

S šolskim letom 2004/2005 bo v prostorih bivšega Alojzijevišča začel delovati popoldanski pouk za dijake slovenske nižje srednje šole v Gorici.

Pobuda je prvi sad načrtov, ki se že nekaj let oblikujejo v okviru Skupnosti družin Sončnica v odgovor na vse bolj nerešene socialne potrebe slovenske manjšine na Goriškem, predvsem znotraj njenega kršćanskega dela. Zanimarjena področja, ki terjajo ustrezne ukrepe, so: varstvo otrok, spremljanje učencev in dijakov, nudenje pomoči pri specifičnih težavah mladine, oskrba starejših in bolnih, prevozi mladih na popoldanske dejavnosti ter psihopedagoška služba in družinska posvetovalnica.

Predlog Sončnice je podprl tudi Svet slovenskih organizacij, ki je reševanje naštetih problemov postavil na vrh prednostne lestvice svojega delovanja.

Če se za sedaj omejimo na vprašanje popoldanskega pouka, naj povemo, da bo nositelj projekta ustanova, ki se v teh tednih tudi formalno oblikuje.

Ponovna uvedba pošolskega pouka za dijake srednje šole v omenjenih prostorih je pravzaprav oživitve dejavnosti, ki jo je v prejšnjih desetletjih Alojzijevišče nudilo slovenskim fantom. Tudi danes bo zato glavni cilj spremljanje slovenske mladine in pomoč pri šolskem delu v vzgojnem okolju,

ki se opira na kršćanske vrednote.

Poleg pomoči pri izpolnjevanju šolskih dolžnosti bo posebna pozornost posvečena motivaciji otrok za uspešno učenje, iskanju učinkovitih učnih metod in delovnih navad ter pomoči pri specifičnih učnih težavah.

Poskrbljeno bo tudi za koso, in to v bližnjem Zavodu svete Družine, ter za prevoz otrok od šolskega poslopja do Alojzijevišča v ulici Don Bosco 60.

Pred začetkom šolskega leta bo potekalo tudi informativno srečanje s starši vpisanih otrok.

Za dodatne informacije in za vpise se lahko obrnete na sedež SSO - drevored 20. Septembra 85 - tel 0481 536455 - (do 3. septembra samo dopoldne).

dodatno obremenjevati otrok. Pouk naj bi po kosilu pri sestrah - trajal nekako od 14.30 do

šave za družine z več vpisanimi otroki; društvo se bo angažiralo, da bi omogočilo obiskovanje pouka tudi članom družin, ki imajo nižji dohodek.

Kako se pripravljate na začetek dejavnosti?

Dela ne manjka. Struktura je namreč potrebna nekaterih del in primerne opreme, da bi ustrezala novi namembnosti. Želimo, da bi se otroci v njej dobro počutili. Zelo važna je seveda izbira profesionalnega kadra, ki pri spremljanju otrok posreduje tudi vrednote našega vzgojnega ambienta.

Danijel Devetak

Bogoslužje in koncert Slovenskega okteta

Dobrodelno srečanje na Sveti Gori

Škofijska Karitas iz Kopra je priredila v nedeljo, 29. avgusta, na Sveti Gori dobrodelno srečanje, na katerem naj bi zbrali sredstva za pomoč potresencem na Bovškem. V prepolni baziliki je bila ob 16. uri sv. maša, ki jo je

daroval koprski škof Metod Pirih. V homiliji je poudaril pomen darovanja tistim, ki so potrebni naše pomoči, in to so zdaj v naši najbližji okolici prav rojaki, ki jih je prizadel nedavni potres. Na Sveti Gori sta bila tudi župan iz

Bovca in predstavnica tamkajšnje Karitas.

Po verskem obredu je nastopil znameniti in priljubljeni Slovenski okteti, ki je tudi tokrat vse zbrane prevzel in navdušil. V prvem delu je med drugim izvajal skladbe J. Gallusa, P.I. Čajkovskega in W.A. Mozarta, v drugem pa priredbe slovenskih ljudskih pesmi, med katerimi so bile Pa se sliš, Zagorski zvonovi, pesem o svatbi v Ka-

ni galilejski in vrsta znamenitih koroških pesmi. Koncert Slovenskega okteta je bistveno pripomogel k velikemu uspehu pobude, s katero je koprska Karitas želela pomagati od potresa prizadetim Bovčanom in drugim. Njeno vabilo k solidarnosti je bilo na poseben način združeno z mašno daritvijo in z umetniškimi užitkom ob poslušanju izbrane vokalne glasbe.

Poletno središče Štandrež 2004

Neobremenjeno spogledovanje s šolskimi klopami

Sredi avgusta, v veselja polnih dneh pri morju ali v hribih, misel na šolo še vedno ždi v najtemnejšem kotičku zavesti naših učencev. Toda kljub temu so se z njo razigrano spopadli tisti otroci, ki te dni obiskujejo poletno središče Štandrež 2004. Kot že vrsto let ga je tudi letos, tokrat od 17. avgusta do 3. septembra, od ponedeljka do petka v dopoldanskih urah, priredila domača župnija sv. Andreja z g. župnikom Karlom Bolčino ob finančni podpori Štandreškega rajonskega sveta, ki udeležencem nudi tudi slastno malico, in v sodelovanju goriškega ravnateljstva, ki je dalo na razpolago šolske učilnice, ter vaških društev Juventina in Mak, ki pripomoreta k udeležanju športnorekreativskih dejavnosti. Po že preverjeni obliki sprejemajo organizatorji predvsem domače osnovnošolske otroke od prvega do petega razreda.

Prva dva tedna sta vsak dan dve uri posvečeni učenju ali brskanju po že malce pozabljenem šolskem znanju, seveda v bolj sproščeni obliki, ostali del dopoldneva pa je namenjen raznim sprostivnim in ustvarjalnim dejavnostim - v prihodnosti se obetajo novosti. Učne ure so v učilnicah, ostale ročne in telesne spretnosti pa v prostorih rajonskega sveta oz.

na dvoriščih in na balinarski stezi, na kateri člani društva Mak uvajajo otroke v nekoč zelo popularen šport, balinanje. Pri dejavnostih v likovni delavnici spremljajo udeležence poletnega središča brhke domače animatorke, Tjaša Nanut, Veronika Povšič, Isabel Pasculin, Chiara Mucci in Tanja Hoban, ter go-

Foto DP

spe Joana Nanut in Milenka Zavadlav. Z njimi so otroci ustvarili že več pisanih risbic z najrazličnejšimi motivi v raznolikih tehnikah, kolaže s školjkami, živobarvne beležke, ogrlice, zapetnice iz barvnih vrvic in še marsikaj. Iz glinice so izoblikovali ljubke vazice, pa tudi polčke. S prostovoljci organizacije Miscordia so imeli tudi tečaj prve pomoči.

Letos se je v središču prijaviilo skoraj dvajset otrok kot prejnjaja leta, prav zato pa sta učiteljici Majda Zavadlav in Mirka Bric dejali, da se z njimi da prav lepo ponavljati in utrjevati snov. Zavadlavova ima, kot že prejnjaja leta, v oskrbi najmlajše, tiste, ki bodo šele prestopili prag prvega razreda, in tiste, ki bodo letos obiskovali drugi razred. Ko smo v četrtek, po silovitem nalivu, prišli k njim na

obisk, so najmlajši, pridno sklonjeni nad klopami, barvali ribo, ki plava v vodi, večji pa so morali prebrati povedi, nato pobarvati risbice po navodilih in napisati nekaj misli o letošnjih počitnicah. Malčke, ki se bodo letos prvič spoprijeli s šolskim delom, je učiteljica Zavadlav igrivo popeljala v svet abecede s predstavljivo dežele črk, črk pevk, z vajami s samoglasniki,

tako da sedaj že poznajo vse črke, saj so že lepo napisali svoja imena. Spoznali so že tudi pojme dolgo, kratko, iskali povezovalne enakih glasov na koncu in začetku besed, rimane besede, pokukali so v italijanski črkovni svet in pobarvali psička, metuljčka, jagode in rožice, pa tudi v zagonetno matematiko s števili od ena do deset in prepoznali množice po tri in štiri. V četrtek jutru so se učili risati živali, predvsem kačo in krokodila. Predelane liste hrani vsak v svoji mapici, okrašeni s simpatičnim zajčkom, ki so ga pobarvali po lastnem fantazijskem vzgibu. Ko bodo ti otroci prav kmalu stopili v prvi razred, bodo res že veliko znali. Letošnji drugošolci so ponavljali pisno abecedo, pisali povedi in jih urejali k sličicam, se igrali z besedami, ki skrivajo dva pomena, v italijanskem jeziku reševali uganke, pri matematiki pa vadili odštevanje in seštevanje. Učiteljica Bric je s svojo skupino "starejših" otrok utrjevala jezikovno znanje in branje, ki se po počitniškem premoru rado zahtika. Več časa je posvetila tudi individualiziranemu pouku. V tem zadnjem tednu se bodo otroci dobera spustili. Učnih ur ne bo, čakajo jih jahanje v konjušnici La Remuda v Pevmi, vznemirljiv obisk pri gasilcih, radoživ izlet v Mirabilandio in Acquasplash in veliko sproščeni trenutkov v prijetni družbi.

Iva Koršič

Poletni oddih pevcev MePZ Hrast

V objemu Julijcev na Viš

Čas počitnic je za mnoge enkratna priložnost uživanja miru in sprostitve od vsakdanjih naporov. Objem gora nedvomno deluje kot učinkovito zdravilo pri čimprejšnjem okrevanju od letošnjih rutinskih dejavnosti, svež zrak pa je pravi balzam pred ponovnim začetkom delovnega obdobja.

Ravno ta duh zdravega uživanja je pevce MePZ Hrast tudi letos popeljal med Julijce na nekajednevno planinarjenje in spoznavanje Kugyjevih hribov. Letošnje leto je bilo za doberdobske pevce posebno, saj so se odpravili na nekoliko daljšo dvodnevno turo po Julijskih Alpah in uspešno naskočili vrh Viša po zavarovani poti Anita Goitan. Doberdobski so sicer tradicionalno "domovali" v koči sv. Jožefa v Žabnicah, kamor so se odpravili v dveh izmenah. Prvi del alpskih počitnic je bil namenjen mlajšemu delu zbora in vsem ljubiteljem planinarjenja. Veliki šmaren je bil stična točka za vse pevce in simpatizerje, ki so se zbrali na sv. Višarjah. Hkrati je bil 15. avgust tudi uvod v drugi del prijetnega počitnikovanja, namenjenega družinam z otroki. Ob krajših izletih in igri so se tako lahko tudi otroci naučili svežega zraku in spoznavali lepote alpske pokrajine.

Prva izvidnica zbora Hrast je v Žabnice prispela v četrtek, 12. avgusta. Čeprav v okrnjeni zasedbi, so trije pevci, ki so prvi dospeli na kraj gorskega oddiha, takoj pripravili bivalni prostor

in si nato privoščili kosilo v bližnjem agriturizmu. Pester popoldanski program so začeli s kopianjem v Rabeljskem jezeru, ki je bilo letos za spoznanje manj hladno kot ponavadi. Prijetno sončenje so od časa do časa prekinjali sivi oblaki, ki so

naznanjali slabo vreme naslednjega dneva. Po kopianju so se trije predstavniki MePZ Hrast, ki so sestavljali že omenjeno izvidnico, poskusili še v plezanju na naravni plezalni steni v dolini Bartolo. Naslednji dan, v petek, se je v kočico sv. Jožefa pripeljalo še nekaj pevcev. Na sporedu je bila namreč dvodnevna

tura, ki je pevce popeljala na 2660 metrov visoki Viš. Pohodnikom je nagajal dež, tako da so na prvi del ture (cilj prvega dne je bila kočica Corsi) štartali šele v poznih popoldanskih urah. Vreme se je ubogih pohodnikov končno le usmililo: cilj je bil tako dosežen v slabih dveh urah hoje. Ob topli enolončnici ter okusnem obroku frica in klobas so se pevci povrnili moči. S pesmijo so tako pozdravili kra-

ponovno proslavili s pesmijo, zelo tipično hribovsko Signore delle cime. Sestop je bil seveda veliko lažji. V le nekaj urah je bila doberdobska odprava ponovno v dolini. Pri koči sv. Jožefa jih je medtem že čakala dobro obložena miza, za katero so poskrbeli člani, ki se iz leta v leto ni sodeležili.

Nedeljski praznik velikega šmar na so Doberdobski tako kot ponavadi proslavili na Svetih Višarjah. Znana romarska pot iz Žabnic jih je popeljala na vrh, kjer so s petjem sodelovali pri opoldanski maši. Tega dne so se na sv. Višarjah doberdobskim planincem pridružili še številni prijatelji, simpatizerji in sopevci. Praznični dan so člani MePZ Hrast sklenili pri koči sv. Jožefa z okusno večerjo na žaru. Štafetno palico so v nedeljo zvečer prevzele družine nekaterih pevcev, ki so v hribih preživele še zadnje počitniške dni. Številni otroci (skupaj jih je bilo kar sedem) so se tako prepustili zabavi, tekanju in igranju po bližnjih gozdovih. Na sporedu so seveda bili tudi krajši izleti in manj zahtevne gorske ture, na katerih so malčki lahko prvič prišli v stik s krasnimi Julijci.

Bivanje v gorah se je izteklo v veselim vzdušju in s čudovitimi spomini, tako da pevci že nestrpno čakajo naslednje počitnice, ko se bodo ponovno lahko predali gorskemu užitku.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL

javlja, da se nadaljuje

VPISOVANJE V NOVO ŠOLSKO LETO

do 1. do 10. septembra.

Pouk se bo začel 13. septembra.

Vpisovanje v jutranjih in popoldanskih urah v uradu Centra (tel. 0481 532163)

Cestitke

Svet slovenskih organizacij izreka iskrene čestitke Mateju Černicu za njegov izjemni delež pri uspehu državne odbojarske reprezentance na olimpijskih igrah v Atenah. Ponosni smo nanj kot zares vrhunskega športnika, ki je ponovno proslavil ime svoje družine, svojega kraja, naših športnih dejavnosti in seveda celotne naše narodnostne skupnosti. Njegov uspeh nam je vsem v veliko veselje in v vsesplošno spodbudo.

Darovi

Za cerkev na Peči: Milojka v spomin na starše Bernardo in Jožefa za cvetje 30,00 evrov.

Za cerkev v Gabrjah: Ortenzija Devetak Purič ob rojstnem dnevu in v spomin na krstne botre 50,00; N.N. 10,00; Ivanka Devetak Juren 30,00; Piero in Mirella Merku ter Igor Merku z družino v spomin na pok. Luciana Živica 50,00; žena Danila ob 1. obl. moža Vinkota 100,00 evrov.

Za cerkev na Peči: Jelka Petean v spomin na Danila Čeudka 30,00; mama v spomin na Vido Cijan Padovan za cvetje 30,00; Ivo Florenin ob krstu vnuka Enrica 40,00; Maurizio Padovan v spomin na ženo Vido 50,00 evrov.

Obvestila

Sekcija slovenskih krvodajalcev obvešča, da bo v nedeljo, 5. septembra, potekal 27. dan krvodajalcev v prostorih kulturnega društva v Sovodnjah. Začetek ob 10. uri z mašo, nato polaganje venca pri spomeniku padlim in podelitev priznanj s krajšim kulturnim programom. Vabljeni!

Didaktično ravnateljstvo slovenskih osnovnih šol ul. Brolo v Gorici obvešča, da se pouk prične na vseh osnovnih šolah v ponedeljek, 6. septembra

2004, po sledečem urniku: 8.00 - 13.00. Za otroke otroških vrtcev pa bo potek didaktičnih dejavnosti naslednji: od 8. do 10. septembra 2004 od 8.00 do 12.00 ure - brez kosila; od 13. do 17. septembra od 8.00 do 13.00 ure - s kosilom; od 20. septembra dalje se bo didaktična dejavnost odvijala po normalnem urniku vrtca.

Odbor Zveze slovenske katoliške prosvete se bo sestal v četrtek, 9. septembra 2004, ob 20.30 na sedežu v Gorici.

V Katoliški knjigarni v Gorici dobite obe zadnji Rebulovi knjigi Nokturno za Primorsko ter Jacques Maritain.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 3. septembra do 9. septembra 2004)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 3. septembra (v studiu Andrej Baucon): Iz domače skrinje: domače popevke, polke in valčki. Utrinki iz zgodovine narodno-zabavne in lahke glasbe.

Ponedeljek, 6. septembra (v studiu Andrej Baucon): 103 TIME - poletje z Andrejem: pop glasba, zanimivosti.

Torek, 7. septembra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 8. septembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Maratonski tek - člen povezuje z antiko. - Izbor melodij.

Četrtek, 9. septembra (v studiu Niko Klanjšček): Glasba iz studia 2.

TAPISERIJA STARINARNA

34170 GORICA

Ul. delle Monache 7, tel./fax 0481 32744

Trg Cavour 9, tel. 0481 531959

GOSTILNA KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredah

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. 0481 884248

KATOLIŠKA KNJIGARNA

Nudi vsem odjemalcem s tem kuponom

10% popusta

na veliki izbiri šolskih potrebščin

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

V muzeju Revoltella v Trstu do 10. oktobra Guido Marussig, preko Trsta in Benetk do umetnosti

Lik tržaškega slikarja Guida Marussiga ni bil docela obravnavan z vidika kritične in zgodovinske analize. Njegovo ime smo doslej zasledili le v splošnih širokih krogih umetniških labirintov.

Razstava "Guido Marussig Il mestiere delle arti", ki bo do 10. oktobra bogatila razstavišča tržaškega muzeja Revoltella, bo nudila možnost obiskovalcu, da se globoko dokoplje do raznovrstnih razsežnosti Marussigove umetnosti. Tržaški slikar, ki je dan prvič zagledal 14. decembra 1885, se je namreč ukvarjal ne le s slikarstvom, temveč tudi z ilustracijo, reklamno grafiko, scenografijo, muralno dekoracijo, arhitekturo, notranjo opremo prostorov ter vizualnimi umetnostmi nasploh.

Marussigovo umetnost in osebnost ne zaznamuje vendar le raznovrstnost njegovega umetniškega navdiha, ki je sledilo evropskim umetnostnim tokovom takratnega časa, temveč tudi zapletenost njegovih odnosov z ostalimi predstavniki italijanske umetniške scene na prelomu iz 19. v 20. stoletje, in to že od prvih let njegove intelektualne in umetniške formacije, tako v rojstnem mestu kot tudi v Benetkah. Leta 1900 se je komaj petnajstleten vpisal na beneško akademijo, kjer je navezal stike s pomembnimi akterji umetniške-

ga življenja, med katerimi je bil Amedeo Modigliani. Imel jih le dvajset in že je sodeloval na svoji

pokornih umetnikov, katerim bo poskrbel manifest za njihovo prvo razstavo (1908).

prvi Bienali; dve leti zatem je to izkušnjo ponovil. Veliko prijateljev je imel tudi v krogih ne-

Ko se je Marussig preselil v Milan leta 1916, je kazalo, da je grafika (bodisi založniška kot reklamna)

nadomestila slikanje. Zapisati gre Marussigovo tesno vez z Gabrielem D'Annunzijem in vedno večje ubadanje z dekoracijo. Njegova prisotnost na najpomembnejših italijanskih razstaviščih je postala stalnica. Ob umetniški karieri se je Marussig posvetil tudi poučevanju. V dvajsetih in tridesetih letih je bil profesor risanja in slikanja na Institutu Toschi v Parmi, leta 1937 pa dobil stalež na umetnostnem liceju v Breri. Veliko je sodeloval kot scenograf tudi z gledališčem La Scala iz Milana. Poučeval bo do leta 1956 in ravno v teh letih se mu bosta ponovno porodila želja in zanimanje za abstraktno slikarstvo.

Tržaško razstavo, ki jo je priredil muzej Revoltella s pomočjo priznanih umetnostnih zgodovinarjev Vanjo Strukelj in Gianfranco Sgubbiem, je omogočilo tudi tesno sodelovanje med tržaškimi muzejem in drugimi tovrstnimi ustanovami po Italiji. K tem gre pripisati še pomembno vlogo zasebnih zbirateljev in galerij, ki so Revoltelli ponudili številna dela tržaškega slikarja, ki je umrl leta 1972. Med približno stotimi primeri Marussigove slikarske umetnosti si bodo obiskovalci lahko ogledali še neštete dekoracijske skice, risbe in ilustracije, ki čedalje pričajo o talentu tržaškega umetnika.

Igor Gregori

Kulturni center Lojze Bratuž / 6 za eno... razstavo Rja pod objektivu

Foto DPD

Koordinacijski odbor Združenja fotoklubov Goriške pokrajine je tudi letos v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž priredil že šesto izvedbo fotografske razstave 6 za eno... razstavo. Umetniki iz fotografskih krožkov Castrum iz Gradeža, Circolo fotografico isontino, Lo Scambio, Skupine 75, Il Torrione iz Romansa in Fotokluba Nova Gorica so tokrat usmerili svoje objektivu v najrazličnejše primerke zarjavelih kovin, od kmečkih strojev in orodja do starih koles, avtomobilov, vlakov, tračnic, vzmeti itd. Letošnja tematika je bila namreč prav rja, ki ima svoj čar, saj govori o času, ki mineva, o tem, kako se predmeti upirajo izginotju, a narava se z njimi hudomušno poigrava in opravi, kar ve in zna. Le fotografski posnetek lahko rešuje pred pozabo ta svet. Vse večjo odsotnost rje v današnjem času

je po pozdravu predsednice KCLB Franke Žgavec poudaril tudi koordinatorski odbor goriških fotoklubov Giovanni Viola, saj živimo v času, ko se reciklira vse oz. so npr. avtomobili zavarovani proti rji. Viola se je na poseben način zahvalil Skupini 75, ki je na visoki kakovostni ravni prikazal zarjavele kmečke stroje v črno-beli tehniki, pa tudi gostom, fotografom novogoriškega Fotokluba, s katerimi goriški fotografi sodelujejo že več kot 30 let; omenimo, da je v galeriji goriškega Kulturnega centra - med skupno 65 posnetki - razstavljenih tudi nekaj odličnih del dveh izvrstnih in znanih slovenskih fotografov: Rafaela Podobnika in Mirka Bijukliča. Razstava, ki so jo na otvoritvi 28. avgusta oplemenitili žlahtni zvoki klasične kitare Martine Gereon, bo na ogled do 10. t.m. od ponedeljka do petka med 17. in 19. uri.

Medana 2004 / Dnevi poezije in vina Festival poezije in sodobnih umetnosti

njihove povezanosti z bralci. Tega Vilenici nikdar ni uspelo narediti, namreč tega, da bi jo ljudje začutili za svojo. Umetniški vodja mednarodnega festivala poezije in vina, odlični slovenski pesnik mlajše generacije in tudi sam član

tudi lepa priložnost za medsebojno spoznavanje med pesniki".

Ker nima smisla, da naštevamo vse pesnike, ki so v tednu dni po raznih koncih Slovenije, tudi v Gorici in predvsem pa v Brdih, brali svojo poezijo, povejmo, da so Slovenijo zastopali obetavni pesniki Marko Samec, Jure Jakob, Robert Simonišek ter Andraž Polič.

Prav gotovo je bil vrhunec festivala dogajanje v soboto v Šmartnem, izjemno lepi briški vasi, ki jo zadnje čase zgledno prenavljajo in bo lahko v kratkem času postala izredno zanimiva kulturno-turistična točka. Organizatorji so poimeenovali ta dan Šmartno za prestolnico poezije. Dogajanje je trajalo ves dan.

Poleg glasbe, kakovostne sodobne slovenske glasbe, ki je tudi

Foto JMP

Locatelli, in to v noči med petkom in soboto, predstavil ga je Jurij Paljk, ki je v soboto predstavil tudi dela Cvetke Hojnik, Dušana Fišerja, Špele Trobec, Nikolaja Beerja, Jožeta Suhadolnika, Roya Leutrija in Mateja Andraža Vogrinčiča.

Na festivalu poezije in vina v Brdih smo pogrešali več slovenskih ljudi iz našega prostora. Kaže, da je državna meja še vedno državna meja, k čemur odločno pripomorejo tudi nesramno zgodnja zapiranja mejnih prehodov v Brdih.

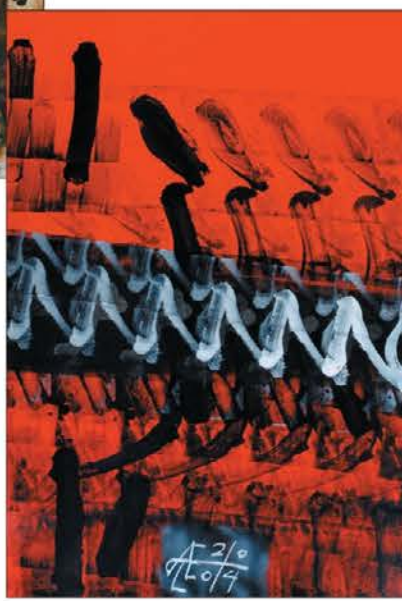
ZUT

Minuli teden je bilo v Brdih v Sloveniji izjemno lepo, saj je prireditev Dnevi poezije in vina, pravzaprav kar Medana 2004, kot tudi mednarodni festival poezije in vina poznamo, več kot le uspel. Izredno veliko število mladih, ki so več večerov poslušali v Brdih mlade evropske pesnike, ki so brali svojo poezijo v svojem jeziku, nakar je bila njihova pesem prebrana tudi v slovenskem jeziku, je samo še dokaz več, da se je festival poezije, glasbe, vina in sedaj tudi sodobne likovne umetnosti "prijel". Na Gradnikovi domačiji v Medani je bilo večer za večerom več mladih ljubiteljev pesmi, tiste zapete in tiste zapisane, kar je lepo, več kot lepo. Upam si zapisati, da toliko mladih, ki bi tako pazljivo in v zbranem miru poslušali pesmi v različnih jezikih, še nismo videli pri nas, gotovo pa nikdar ne na Vilenici, ki bo morala biti naša najbolj prestižna književna prireditev, festival književnikov in

Študentske založbe, ki je za Dneve poezije in vina najbolj zaslužna, Aleš Šteger nam je povedal, da so si pred devetimi leti Dneve poezije in vina zamislili "kot festival tistih pesnikov mlajše generacije z vseh koncev sveta, ki so dobri, so v svojem nacionalnem okviru že pokazali svojo veljavo, a niso še mednarodno uveljavljeni in naši Dnevi poezije in vina v Brdih so lahko več kot le odskočna deska za vse njih in obenem seveda

pravi magnet za mlade obiskovalce mednarodne prireditve, so prireditelji med festivalom poezije vtrelji tudi slovenske filme, kot so tudi priredili niz kakovostnih likovnih razstav v izjemnem okolju briških domačij v Šmartnem v Medani. Iz našega prostora se je v Medani na domačiji Klinec predstavil s svojimi zadnjimi deli Alfred de

Kratka

Dvojezični bilten "Kam?" / Poziv društvom in organizacijam za posredovanje informacij o pobudah in delovanju

Dvojezični bilten "Kam?" je v okviru programa Interreg IIIA/ Phare CBC Italija - Slovenija nastal z namenom, da širšo javnost - tj. tudi italijansko večino - obvešča o bogati ponudbi, ki nastaja v naši manjšinski skupnosti. Zato lahko odsej vsi, ki od Trsta do Režije in Kanalske doline pripravljajo najrazličnejše pobude, "reklamirajo" svojo ponudbo preko biltena. Ta bo prinašal koledar pobud (od glasbenih do kulturnih, športnih, rekreativnih, enogastronomskih, otroških, verskih...), s katerimi se manjšina in slovenska kultura lahko predstavita v širši javnosti. "Kam?" bi rad postal neke vrste vizitka slovenske ustvarjalnosti na tem območju, obenem pa servis za ustanove in društva, ki bi lahko prek njega pridri iz informacij o svoji ponudbi do publike, ki do sedaj o njej ni bila informirana.

Sodelavci Slovenskega raziskovalnega inštituta že intenzivno pripravljajo naslednjo številko biltena. Prinašal bo koledar prireditev za mesec oktober in november. V to številko bo ob začetku šolskega leta možno vključiti tudi informacije o tem, s katerimi dejavnostmi se ukvarjajo razna društva (npr. petje, amatersko gledališče, likovna umetnost, športne panoge, razne interesne skupine...).

Društva, organizacije, ustanove, šole in krajevne skupnosti, ki bi radi objavili informacije o svojem delovanju in o svojih pobudah v jesenski številki dvojezičnega biltena "Kam?", naj zato čimprej posredujejo informacije na naslov: SLORI - Kam?, Trg Giotti 1, 34133 Trst, ali prek telefona na številko 040 636663, prek faks na številko 040 369392 ali pa preko elektronske pošte na naslov libris@slori.it. BS

Za naš jezik

Ob začetku šolskega leta

Lani sem slišala po radiu: Šolski prag je prestopilo dvestoštiri otrok. Stavek mi zveni čudno, a prvi trenutek ne vem, kaj je v njem narobe. Lahko bi rekli: Šolski prag je prestopilo mnogo (malo, sto, dvajset, dvesto...) otrok. To bi bilo pravilno. Torej je nekaj narobe z uporabo števnik dvestoštiri. Kot vemo iz šole, imajo števnik dva, tri, štiri posebno sklanjatev in posebno rabo. Glavni števnik štiri označuje štiri osebe, stvari ali predmete. Pravzaprav je oblika štiri samo za ženski in srednji spol: štiri ženske, štiri doline, štiri hiše, štiri knjige, štiri dekleta, štiri okna itd. Za moški spol moramo uporabljati v imenovalniku obliko štirje: štirje moški, štirje hribi, štirje hlebci itd. Ker je samostalnik otrok moškega spola, moramo reči dvestoštirje otroci (in ne dvestoštiri otrok!). Samo od pet navzgor pozna slovenščina ob števniku množinski rodilnik, do pet pa ne!

Zato je pravilno:

Šolski prag je prestopil dvesto en otrok; ...sta prestopila dvesto dva otroka; ...so prestopili dvesto trije otroci; ...so prestopili dvesto štirje otroci; ...je prestopilo dvesto pet (dvesto šest, dvesto trideset, dvesto sedem in petdeset...) otrok.

V dnevniku berem: Iz Trsta na Vojsko kar štiri avtobusi. Napačno! Štiri je oblika za ženski spol, avtobus pa je moškega spola, zato je pravilno: Iz Trsta na Vojsko kar štirje avtobusi. Seveda je v tožilniku oblika štiri avtobuse pravilna, npr. Izletniki so se vkrcali na štiri avtobuse.

Nad Atene 2004 padel zastor, olimpijski ogenj začel novo pot proti Peking

“Hairete”, Atene! Olimpijske igre zapuščajajo rojstni kraj

Olimpijski plamen ob akropoli je dokončno ugasnil. Njegova tisočletna moč je pod Olimpom na oltarju boginje Atene posvetila nove mite v areni športne slave, mnoge druge pa je potepala in jim odvzela blišč nadzemeljskosti. Prvi mož olimpijskih iger je nedvomno ameriški plavalec Michael Phelps. Ameriški plavalec je pred začetkom OI nekoliko predrzno napovedal naskok na rekord Marka Spitzza (7 zlatih kolajni). Veliki podvig je sicer zgrešil, a le za las. Nabral je 6 zlatih odličij (4 individualne in 2 Stafetni) in 2 bronasti priznanji. Dokazal je, da je popolnejši plavalec od velikega nasprotnika Iana Thorpa, čeprav ga slednji v prostem slogu še vedno premaga. Avstralski Torpedo je nabral 2 zlata (200 in

400 m prosti slog), eno srebrno in eno bronasto medaljo. V atletiki ni noben športnik tako izstopal: na svetovno prizorišče je sicer stopilo nekaj novih obrazov: Justin Gatling je v teku

na 100 m v izredno hitrem finalu (prvi štirje tekači pod 9,90 sekund) presenetil vse poznavalce atletike in vse nasprotnike. S svetovnim rekordom in zlato kolajno v skoku s palico se v do-

mačo Rusijo vrača komaj 22-letna Jelena Išinbajeva. Veliki met je po daljšem času končno uspel tudi Maročanu Hišamu El Guerroju. V atenskih nočeh pa so se mnoge zvezde na športnem svodu utrnile: v prvi vrsti velja to za ameriško šprinterko Marion Jones, ki je po popolnem uspehu v Sydneyu letos v Atenah doživela polom. Na 10.000 m je etiopski kralj Haile Gebreselassie dokončno predal generacijsko štafeto palico sonarodnjaku Bekeleju. Pri ženskah je na 800 m belo zastavo izobesila Mozambičanka Maria Mutola. Nepričakovano sta na kratkih razdaljah z ovirami (110 m za moške in 100 m za ženske) kapitulirala oba favorita, Američan Allen Johnson in Kanadčanka Perdita Felicien.

Slovenski športniki iz Aten s štirimi medaljami Dobra bera kolajni, a nobenega zlata

Slovenska odprava se je z letošnjih olimpijskih iger vrnila z največjim številom kolajni doslej. Žal se ni noben slovenski atlet ovenčal z najzlahtnejšo kovino. Ob Jolandi Čeplak (o njej pišemo posebej) so Slovence presenetila

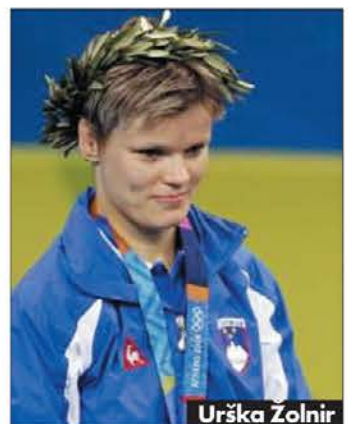
Luka Špik in Iztok Čop

Vasilij Žbogar

ma nepričakovana bronasta kolajna. Kovina odličja bi lahko bila še zlahtnejša, a je komaj 22-letna Urška in polfinalu za las zgrešila zgodovinsko zmago. Žalčanka, ki je svoj šport povzdignila v slovenski Olimp, ima za sabo zelo nenavadno zgodbo. Na OI se je uvrstila kot prva rezerva, potem ko je odpovedala ena od urugvajskih judoistk. Vabilo za Atene je Urška dobila šele tri dni pred začetkom olimpijade. Z osvojenim srebrno kolajno je svojo zanesljivost dokazal dvoj-

ni dvojec v sestavi Iztok Čop in Luka Špik. V pripravi na igre sta se slovenska veslača bala italijanskih tekmecev, ki sta bila letos še nepremagana. Slovence je podvig res uspel: taktika dvojca Čop-Špik, zgrajena po meri zahodnih sosedov, je bila učinkovita. Vseeno pa se je izkazalo, da sta Slovence polagala račune brez krčmarja. V ospredje sta stopila svetovna prvaka Francoza, ki sta preliščila Slovence in Italijane. Slovensko jadrastvo je v Atenah doseglo v bronasto medaljo Vasilija Žbogarja izreden uspeh, ki se je sicer v bledeh obrisih napovedoval z dosežki samega Žbogarja ter Klare Maučec in Vesne Dekleva v preteklih letih. Z modro taktiko si je Žbogar v zadnji regati, poslednjem dejanju svoje olimpijske predstave, pripril odločilno prednost pred tekmečem za bronasto medaljo, Britancem Paulom Goodisonom. Svoj uspeh je slovenski jadralca zgradil na obratu pri tretji boji, pri kateri je “uganil” smer vetra.

Urška Žolnir

mnoga presenečenja (Žbogar, Žolnir), nekaj pa je bilo tudi nepričakovanih neuspehov (Debec, rokometna reprezentanca). Veliko presenečenje je v slovenskem taboru pripravila judoistka Urška Žolnir. Popolno-

Neverjeten tek slovenske atletinje

Pravi “show” bronaste Jolande Čeplak

Kaj se lahko sploh še doda k čudoviti zgodbi odlične slovenske tekačice Jolande Čeplak, ki je v finalu teka na osemsto metrov v Atenah privrženecem atletike podarila enega tistih svetlih trenutkov, ki jih nikdar ne bomo pozabili? Kako bi lahko pozabili izjemno lepo svetlolasko, ki je v finalnem teku dobesedno “spala” nekje v ozadju in je že vse kazalo, da Jolandi Čeplak ne bo uspelo dobiti zase in za Slovenijo tako željene medalje? Kako se sploh zmore pozabiti njen sloviti “rush”, izjemni

šprint v zadnjih petdesetih metrih osemsto metrov dolgega teka, ko je za las zgrešila zla-

Na desni Jolanda Čeplak

to kolajno, saj je imela isti čas kot drugouvrščena tekmičica? Kakšna zgodba, kakšno veselje ob njeni kolajni, bronasti si-

cer, a taki, ki velja več kot bron, ker je Čeplakova priredila enega tistih finišev teka, ki bo ostal v zgodovini olimpijskih tekov! Česa podobnega nismo še videli: izjemno lepo, športno, drzno in nevarno je tekla.

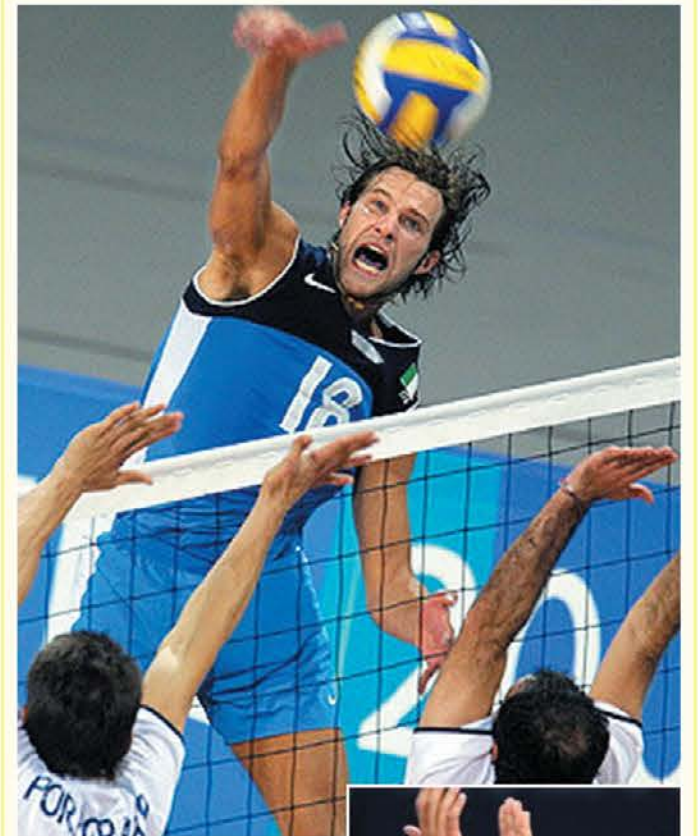
“Britanska atletinja Kelly Holmes je osvojila naslov olimpijskeprvakinja, s časom 1:56,38 je za pet stotink premagala Maročanko Hasno Benhasi, bronasto odličje pa je z enakim zaostankom po fotofinišu osvojila najboljša slovenska atletinja Jolanda Čeplak,” se je glasila agencijska novica STA takoj po Jolandinem teku. Slovenska tiskovna agencija je samo še suho dodala, da je “branilka naslova Maria Mutola iz Mozambika presenetljivo ostala brez odličja”.

Matej na odbojgarskem Olimpu

Ko si je Brazilija v začetku drugega seta priborila tri točke prednosti in je trener Montali priklical pozornost pomožnega sodnika, da bi zamenjal utrujenega kapetana Gianija, je vsem zamejcem zastal dih. K črti je stopil italijanski reprezentant z dresom številka 18. Z igrišča je odšel mit italijanske odbojke, kapetan, ki ima za sabo že 5 olimpijskih iger, na igrišču pa je simbolično štafeto palico prevzel novi obraz italijanskih parketov. Matej Černic je zaigral v finalni tekmi olimpijskih iger!

Nastop na tekmi vseh tekem je za Mateja izreden dosežek. V zadnjih dveh tednih je dokazal, da si mesto v standardni šestterki italijanske reprezentance zasluži. S svojo igro je sicer navdušil že na lanskem EP-ju ter svojo izvrstno formo potrdil na letošnji World league. Atenska olimpijada in srebrna kolajna sta tako postali samo še formalno spričevalo, ki Mateja uvršča na sam odbojgarski Olimp. Goriški tolkač je že dalj časa slovel po izvrstni obrambi, v Atenah pa se je izkazal tudi kot odličan napadalec. Soigralci so mu zaupali, dvigač Vermiglio je pogosto iskal njegov napad pod mrežo, pa tudi izza črte treh metrov.

In prav v tem elementu je Matej posebno izstopal. Pravo odbojgarsko učno uro je pripravil v prvi tekmi proti Braziliji, v kateri se je med italijanskimi odbojkarji on

še najbolj približal neustavljivim cariocam. Edini med azzurri je namreč nasprotnike učinkovito “ranil” z istim orožjem, s katerim so Brazilci najbolj pogosto napadali. Matej je z napadi pipe, t.j. hitrimi udarci iz cone šest (sredinski pas igrišča izza črte treh metrov), šestkrat prevzel breme celotne ekipe na svoje rame ter prediral brazilski blok kot za stavo. Najlepšo odbojgarsko tekmo teh OI, ki se je po maratonskem boju sklenila s tesno zmago Brazilcev, je Matej sklenil kot najbolj prodoren italijanski napadalec (20 točk).

Čeprav ga je v drugem delu olimpijskega turnirja trener Montali posadil na klop, je z nastopom v finalu Matej dokazal, da ni od muh. Dosegel je sedem točk in pripomogel k preobratu in italijanski zmagi v drugem setu.

Matejev uspeh pomeni veliko priznanje celotni zamejski odbojki ter delu društvenih odbornikov in trenerjev z mladimi. Olimpijsko srebro goriškega odbojkarja si v posebno čast štejeta društvi SZ Soča in OK Val, ki sta Mateja privabila na igrišča in ga pospremila do vrat odbojgarskega raja, italijanske A1 lige. **Andrej Černic**

Coslovicchevi so se olimpijske sanje o finalu za las razblinile

Letošnje jubilejne (vsaj zaradi kraja, kjer potekajo) olimpijske igre niso bile za “našo” Claudio Costlovich ravno uspešne. Z dosežkom 60,58 metra v kvalifikacijah meta kopja Tržačanka ni bila zadovoljna, saj so se v finale uvrstile športnice, ki so orodje zagnale 39 cm bolj daleč. Druga dva meta sta bila znatno krajša in povrhu še neveljavna, saj je reprezentantka prestopila belo črto. Med 45 nastopajočimi je Claudia zasedla 14. mesto; v končno fazo tekmepa se jih je uvrstilo prvih dvanajst. Dosežek 60,58 pa ni slab, saj je Cosloviccheva kopje letos zagnala 62,66 metrov daleč, osebni rekord pa ima kar 65,30 m, kar jo je v njeni skupini prijavljenih tekmovalk uvrščalo na četrto mesto. Prav zato je lahko pričakovala boljše uvrstitev v svoji skupini. Na prejšnjih olimpijskih igrah v Sydneyu se je s 60,12 dolgim metom (krajšim torej!) uvrstila v finale in nato zasedla 12. mesto.

Dvaintridesetletna slovenska “azzurra” pa je vrhunska atletinja že celih enajst let, odkar je vsako leto zapored zmagala italijanski državni naslov. Claudia je doma iz Piščancev pri Trstu. Slovenske korenine ima predvsem po mami, ki se je rodila v Ljubljani, njen oče pa je Tržačan, čigar priimek spominja tudi na slovenske prednike. Claudia se je ukvarjala s celo paleto športnih panog: odbojko, plavanjem, jadranjem itd. Pri 14 letih se je posvetila atletiki pri ŠD Boru. Nato jo je njen dolgoletni trener Leopold Toplak vprašal, ali bi metala kopje. Takrat sploh ni vedela, kaj kopje je, vendar “mečem ga še da-

nes...”, je povedala Claudia, ki se bo v kratkem preselila s fantom, Nicolo Vezzonijem, ki je v Sydneyu zmagal srebrno odličje v metu kladiva, v oddaljeno Toskano.

Kratke

Slovesnost pri Lajnarjih

1854 ZDRAVA † MARIJA 1954 – to je reliefni napis na kapelici pri Lajnarjih, ki so jo zgradili pred petdesetimi leti po načrtu, ki ga je brezplačno izdelal arhitekt Vilko Čekuta, preden se je z družino izselil v Kanado. Petdesetletnico postavitve kapelice, ki ostaja s svojim napisom trajna priča slovenske prisotnosti v tem tržaškem predmestju, so domačini in vsi Rojančani proslavili v nedeljo, 22. avgusta popoldne. Sv. mašo je daroval škofov vikar, msgr. Franc Vončina, somaševal pa g. Dušan Jakomin. Pri izpeljavi slovesnosti sta sodelovali društvi Rojanski Marijin dom s cerkvenim zborom ter Rojanski Krpan, glavni delež pa so imeli prav domačini – otroci, mladi in

Foto Kroma

manj mladi, pa tudi tisti, ki so se odselili, a so še vedno čustveno navezani na okoličje Lajnarjev. Kot uvod v bogoslužje je g. Zoro Štokelj izrazil prisrčno prošnjo Mariji, da bi še naprej bdela nad tem krajem. S hvaležnostjo se je spomnil g. Zorka, ki je bil glavni pobudnik graditve kapelice. V svoji pridigi je msgr. Vončina zgodovinsko uokviril postavitve kapelice. Po sv. maši sta Giorgina in Walter Piščanc v narečju na sproščen način obnovila zgodovinsko kapelico. V prizorček je bilo domiselno vključenih tudi nekaj recitacij in lepo zapetih pesmi, posvečenih Mariji, pri katerih so sodelovali še drugi mladi, ki živijo ali so živeli v bližnji okolici kapelice. Sledila je družabnost ob bogato obloženih mizah. Ljudje od blizu in daleč so si lahko ogledali razstavo fotografij, dobili izvod župnijskega glasila MED NAMI, posvečen Lajnarjem, ter se zadržali v prijetnem hladu in prisrčnem klepetu. Nekaj narodnih noš, pa melodije harmonikarskega in violinskega dua so prispevale k res pristnemu slovenskemu vzdušju. Želja vseh je bila, da bi se vsako leto v tolikšnem številu srečevali ob tej lepi Marijini kapelici.

Deželna uprava Coldiretti / Najprej so potrebne reforme

Prejšnji teden sta imela predsednik F-Jk Riccardo Illy in novoizvoljeni predsednik Zveze neposrednih obdelovalcev - Coldiretti, Dimitrij Žbogar, sestanek. Srečanja se je udeležil tudi ravnatelj te kmetijske zveze, Oliviero Della Picca. Prihodnost deželne-

ga kmetijstva v odnosih z deželno upravo bo odvisna predvsem od korenitih reform deželnih norm, ki urejajo podporo kmetovalcem s strani države in Evropske unije. "Leto 2005", je dejal Žbogar "bi lahko res postalo leto reform, ki jih že dolga leta čakamo in ki jih ni več mogoče odlašati, saj bi drugače kmetijski obrati težko koristili s prispevki, ki jih nudijo državne in komunitarne norme in ki so neobhodno potrebni za razvoj celotnega kmetijskega deželnega sistema." Predsednik Illy pa je gostoma posredoval misel, da bi se razvoj kmetijstva nadaljeval v tesni integraciji z ostalimi komponentami deželne gospodarstva, predvsem s turizmom in agroindustrijo.

Bazovska gmajna / Otvorili park okrog spomenika padlim

Naši junaki v naši naravi

Naša bazovska gmajna je dobila novo in trajno podobo. V njej se sedaj spajajo zgodovinski spomin na štiri antifašistične heroje ter naravno bogastvo in dediščina, v kateri že od nekdanj živi kraški slovenski človek.

Minuli petek so namreč s krajšo slovesnostjo otvorili park Bazoviških junakov ob prisotnosti velike množice ljudi, kateri je najprej spregovoril načelnik Koordinacijskega odbora kraških vasi Karlo Grgič v imenu organizacije, ki je osrednji nositelj načrta; ta pa vsekakor potrebuje še dokončno dejansko ureditev. Prenovitev parka je neposredno vezana na pretekle razlstitve zemljišč, na katerih sta bila zgrajena Sinhrotron in padriško raziskovalno področje. Kot protivrednost je takrat Koordinacijski odbor zahteval ureditev bazovske

gmajne in openskega strelišča. Zakon, sprejet leta 1992, je to potrdil. Dela v Bazovici

prostovoljnega dela. Danes, ko KGS več ne obstaja, je drugih sto tisoč evrov na voljo pri

Foto Kroma

so stekla pred štirimi leti. Takrat je odbor razpodeljal s 45% sredstev, ki jih je nudila še obstoječa Kraška gorska skupnost za prvo tranšo prenovitvenih del. Veliko pa je bilo tudi

pokrajini, vendar, kot je Grgič poudaril, nam sedanja pokrajinska vlada ni naklonjena. Ravno zato je Grgič pozval krovni organizaciji, naj posežeta pri pristojni oblasti z

zahtevo po poravnavi starega dolga.

David Malalan je v svojem govoru obnovil čas antifašističnega odpora in se nato ozrl na današnji čas, v katerem nas sedanja italijanska država vpeljuje v neizbežno in tiho asimilacijo, saj je zaščitni zakon dober le, "da se z njim obrišemo pod nos".

O naravni preureditvi parka pa je spregovoril Aljoša Gabrovec in povedal, da park bogati označena pešpot, po kateri se bodo obiskovalci seznanili s kraškim naravnim bogastvom. Del štiri hektarskega parka, po katerem so speljane steze, je prepuščen naravnemu razvoju, pogozdovanju. Veliko je borovih dreves in dolina. Okrog spomenika so uredili obširno travnatno območje, ki ima tudi podzemno namakalno napravo. Za spomenikom pa so postavili še štiri velike bele kamne ravno na kraj, kjer so fašistični zlodejci pred 74 leti v hrbet zadeli čut po resnici in ljubezen po svobodi.

Park je blagoslovil g. Žarko Škerlj.

Igor Gregori

V že skoraj minulem poletju je v našem manjšinskem prostoru zagledal luč zanimiv in nadvse potreben dvojezični bilten Kam?, ki je nastal pri Slovenskem raziskovalnem inštitutu v sklopu projekta Libris, ki črpa podporo iz evropskega sklada Interreg IIIA/Phare.

Bilten Kam?, ki je za zdaj prestal poskusno številko, je nastal z namenom in ciljem, da pomaga pri promociji slovenske kulture in ponudbe slovenskih ustanov in Italiji. Predstave, koncerti, razstave, športne in rekreativne pobude, veselice: vse to nudi naša manjšina. Žal pa večkrat tako široka paleta dejavnosti - včasih zaradi pomanjkanja sredstev ali časa - ni dovolj ovrednotena in reklamirana, čeprav je ponudba naših društev kakovostna. Bodi večje ustanove, kot čisto majhna, a dragocena, društva, vaške ali verske skupnosti namreč ne morejo poskrbeti, da bi svojo ponudbo prodrl v širšo javnost, jo informirali in povabili medse.

Kot piše v uvodnih besedah na

Bilten Kam / Predstavitev v Prosvetnem domu na Opčinah

Vizitka slovenske manjšine

začetku zajetne brošure Breda Susič, je bilten namenjen vsem, ki

povednik oz. pregled pobud, za katere bodo v manjšinskem dnevem in periodičnem tisku izvedeli še kaj bolj podrobnega. Za italijanske sodržavljane bo pa

Foto Kroma

jih zanima slovenska kultura in delovanje narodnostne skupnosti v Italiji. Za pripadnike same slovenske manjšine v Italiji bo to morda kratek, a sistematičen na-

morda eden redkih virov informacij o tem, kar ustvarja slovenska manjšina v Italiji. Prav tako bo lahko zanimiv tudi za tiste rojake, ki živijo ob meji in bo

vsaka manifestacija v zamejstvu lahko botrovala novim prijateljskim razsežnostim onkraj meje. Bilten ni seveda nekaj dokončnega, a je dinamično sredstvo, ki ga je treba vedno dopoljevati z novimi informacijami. Ravno zato, ker imamo Slovenci izredno razvejano organiziranost ter ponudbo, a nimamo centra, ki bi vse te podatke koordiniral, postane ta Slorijeva izdaja še toliko bolj dragocena. Da bi postal bilten, ki ga nameravajo izdajati vsaka dva oz. tri mesece, čim bolj popoln, je neobhodno potrebno sodelovanje vseh aktivnih dejavnikov naše manjšine, da bi pobudnikom pri Sloriju posredovali čim več informacij glede njihovega načrtovanega delovanja. Pomembna značilnost dvojezične brošure pa je ta, da združuje dejavnosti manjšine, ki živi v vseh treh pokrajinah naše dežele: videmske, goriške in tržaške. Aktivnosti so pregledno razvrščene po argumentih: gledališče, lahka in resna glasba, ples in zabavne prireditve, versko življenje, delavnice, tečaji, za otroke...

Nov dirigent bo Matjaž Šček

Zbor J. Gallus v novi sezoni

V sredo, 1. septembra 2004, se bo pri zboru Jacobus Gallus začela nova pevska sezona. Na prvo pev-

sko vajo čakajo pevci s posebnim zanimanjem, saj se jim bo predstavil nov dirigent Matjaž Šček, kateremu je predal taktirko dolgoletni dirigent Janko Ban.

Dirigent Janko Ban je zbor Jacobus Gallus vodil celih deset pevskih sezon. Skupaj s pevskim sestavom, ki se je v teh desetih letih bistveno spremenil, je dosegel zelo dobre rezultate, saj je zbor uspešno sodeloval na številnih tekmovanjih, od tekmovanja na deželni ravni Corovico, kjer se je vedno uvrstil v najvišjo kakovostno kategorijo, in primorskega tekmovanja radijskih posnetkov z revij Primorska poje do vsedravnih tekmovanj Naša pesem v Mariboru in tekmovanj Guido d'Arezzo v Arezzu. Pod vodstvom dirigenta Janka Bana je zbor uspešno predstavil slovensko pesem na številnih gostovanjih v Italiji, v Sloveniji, na avstrijskem Koroškem, pa tudi v Nemčiji. V lanskem letu pa so ponesli biserčke slovenske glasbene ustvarjalnosti tudi do Neaplja in v Pompeje. Poleg tega sta v tem obdobju nastali tudi dve

zgoščenki, in sicer zgoščanka Naša pesem z Zlahtnimi odsevi, na kateri so zbrani vsi tekmovalni nastopi s tekmovanja Naša pesem v Mariboru, in zgoščanka božičnih pesmi v interpretaciji tržaških skladateljev, ki jo je zbor snemal v sezoni 2003/2004 in bo izšla pred Božičem 2004. Po uspešnih in zelo plodnih desetih letih pa bo Janko Ban predal taktirko mlajšemu kolegi Matjažu Ščeku, ki je v našem prostoru zelo znan in cenjen dirigent, saj je že uspešno vodil številne pevske sestave v zamejstvu, z zboroma ljubljanski madrigalisti in Ipavska pa je dosegel zavidljive rezultate na evropski ravni. V tej sezoni bo skušal svoje znanje in navdušenje prenesti tudi na pevce zbora Jacobus Gallus.

Tudi v novi sezoni imajo pevci zelo smelega načrta in želje. Nekaj obveznosti je zboru ostalo še iz prejšnje sezone. Tako bodo v novembru sodelovali pri projektu Interreg, s katerim bodo skušali dijakom višjih srednjih šol iz Italije in iz Slovenije predstaviti nekaj pesmi iz slovenske zborovske zakladnice, ki so za naše kraje še posebej značilni. Sodelovali bodo pri ponovitvah projekta, ki ga je v maju 2004 izvedla Zveza slovenskih kulturnih dru-

štev v Italiji in s katerim predstavljajo slovensko glasbeno ustvarjalnost v 20. stoletju v Trstu. V decembru pa bosta na programu tradicionalna božična revija, ki jo bo zbor organiziral v mestu, in predstavitev zgoščanke. Poleg tega pa bo zbor gotovo sodeloval tudi na raznih revijah, kot je npr. Primorska poje. Želja pevcev je tudi sodelovanje na kakem tekmovanju. Spomladi 2005 bo v Mariboru ponovno vsedravnno pevsko tekmovanje Naša pesem, ki predstavlja za vse pevce poseben izziv, saj je petje na odru Unionske dvorane pravi užitek. Na tem tekmovanju bi pevci zelo radi ponovno nastopili (in se seveda čim boljše uvrstili). Uresničitev vseh teh zanimivih načrtov pa je v glavnem odvisna od rednosti in resnosti, ki ju bodo pevci vlagali v pevske vaje. Če bi uspehe zbora Jacobus Gallus radi doživeli v prvi osebi in imeli pri petju veliko užitek, in če se pevcem niste pridružili že na prvi vaji v sredo, 1. septembra 2004, se nam lahko še na katerikoli poznejši vaji. V letošnji sezoni bodo pri zboru Jacobus Gallus pevske vaje potekale ob sredah in petkih ob 20.30 na sedežu Glasbene matice na ul. Montorsioni 2 v Rojanu.

GOSTILNA
Sardoč

PREČNIK 1/B, tel. 040 200871

JAZBEC

Pekarna - slašičarna

NABREŽINA 98, tel 040200174

UNIPOL BANCA

Dr. STOJAN PAHOR
finančni posrednik

tel. 040 3220283, GSM 3484440474, s.pahor@tin.it

TRST - Trg Venezia 1, www.unipolbanca.it

Center Hotel

Ulica Igo Gruden 43
Bazovica
Trst - Italija

tel. +39 040 9221334

fax +39 040 9221335

Info@centerhotel.it

www.centerhotel.it

Tržaška in koprška škofija Na dan Marijinega vnebovzetja

Kristjani smo evangeljski kvas sodobne družbe

Foto Kroma

Tržaška in koprška škofija sta letos praznovali praznik Marijinega vnebovzetja 15. avgusta s skupno sveto mašo, ki je potekala ob starodavni baziliki Marije vnebovzete v Starih Miljah. Maša sta darovala škofa tržaške in koprške škofije Evgen Ravignani in Metod Pirihi: z njima so somaševali številni duhovniki tako iz ene kot iz druge škofije. Veliko je bilo predstavnikov oblasti, ki so tudi z institucionalnega vidika pozdravili prvo srečanje med škofijama, odkar je Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije. Nedeljska slovesnost je bila torej pomembna zaradi dveh vidikov, verskega in zgodovinskega.

Če upremo pogled v praznik Marijinega vnebovzetja, odkrijemo, da je to najstarejši in najmlajši Marijin praznik. Veliki šmaren, kakor praznik Marijinega vnebovzetja imenujemo v ljudski govorici - ponekod tudi velika maša -, velja za največji Marijin praznik. Praznik Marije Device so v Jeruzalemski Cerkvi začeli obhajati kmalu po koncilu v Efezu leta 431 in ga povezovali z Marijinim odhodom s tega sveta. Čeprav spada med najstarejše Marijine praznike, je papež Pij XII. šele leta 1950 slovesno razglasil versko resnico (dogmo) o Marijinem vnebovzetju. Za to razglasitev ni bilo pravzaprav nobene težave, saj

številne cerkve po vsem svetu, od mogočnih katedral do skromnih vaških in božjepotnih cerkvic, pričajo vero vrste rodov v Marijino vnebovzetje. Nedeljsko srečanje pa je bilo tudi prijateljskega značaja, prežeto s krščanskim etosom. Le ta lahko v novi dobi evropskega združevanja odpravi spomin na težko polpreteklo zgodovino, ki je zaznamovala škofiji na obeh straneh meje. Koprška in Tržaška sta bili namreč celih 150 let združeni v eno samo. Tako je bilo od leta 1828, ko je papež Leon XII. škofiji združil, pa do leta 1977, ko je cerkvena oblast v luči novih zgodovinskih razmer škofiji ločila. Papež Pavel VI. je odredil, da bo kopr-

ška škofija zaobjela celotni predel Primorske, prvi škof pa je postal Janez Jenko. Tržaško škofijo pa je od istega leta vodil pokojni škof Lovrenc Bellomi, ki je s svojim skoraj dvajsetletnim pastirskim poslanstvom veliko pripomogel k tvornemu in trajnemu dialogu med katoličani tako na eni kot na drugi strani meje. Homiliji obeh škofov sta ravno v luči novih družbeno političnih razpletov odražali prijateljstvo do sobratov na drugi strani meje. Tržaški škof Ravignani je poudaril, da prav zaradi našega verovanja v Kristusa nič nas ne bo moglo ločevati, ne razlika v običajih in jeziku, ravno tako ne pripadnost različnim kulturama in narodoma: neizmerno močnejše je to, kar nas združuje, to je vera, s katero stopamo skupaj vsi k eni sami Gospodovi mizi. Tržaški škof se je zato priporočil božji Materi, da bi verniki iz ene in druge

škofije skupno rastle v milosti dialoga, sodelovanja, edinosti in ljubezni. Spričo vstopa Slovenije v evropsko družino in dejstva, da so meje padle, je koprski škof poudaril željo, da bi postali še bolj bratje in sestre. Solidarnost, enakopravno sodelovanje in medsebojno bogatenje bomo dobili v skupni krščanski duhovni dediščini. Ravno v novih okoliščinah bo po mnenju škofa Metoda Piriha treba imeti jasno pred oči oznanjevanje evangelija. Truditi se moramo vsi za novo evangelizacijo, saj smo mi kristjani evangeljski kvas sodobne evropske družbe.

Obvestila

Župnija Prosek vabi v soboto, 11. septembra, na tradicionalno Marijansko procesijo. Ob 19. uri bo sv. maša, ki jo bo daroval škofov vikar za Slovence msgr. Franc Vončina, sledila bo procesija pod lučkami. Ob tej priložnosti bo tudi blagoslovitev prenovljene župnijske dvorane. Vabljeni Marijini častilci in seveda tudi narodne noše. Pridite, Prosek vas pričakuje!

Darovi

Ob rojstvu male Tee darujeta nonota Graziela in Aleksij Civardi 20,00 evrov za Društvo rojanski Marijin dom.

Družina Živic daruje v spomin na moža in očeta Lučanota 200,00 evrov za svetoivanski cerkveni pevski zbor in 100,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

V spomin na Lučanota Živic darujeta Boži in Marta 20,00 evrov za svetoivanski cerkveni pevski zbor.

V spomin na Lučanota Živic daruje Elvira Filipčič 20,00 evrov za svetoivanski cerkveni pevski zbor.

V spomin na Lučanota Živic darujeta Mirjana in Nino 30,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

V spomin na Lučanota Živic daruje Mario Sušelj 10,00 evrov za svetoivanski cerkveni pevski zbor.

zbor in 10,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

V spomin na Lučanota Živic daruje Severina Bužecan 20,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

V spomin na Lučanota Živic daruje Darinka Živic 10,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

V spomin na Marto Požar in Marijo Bizjak daruje gospa Tereza Stoper - Sacchi 20,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

V spomin na Lučanota Živic daruje Laura Parovel 10,00 evrov za svetoivanski cerkveni pevski zbor.

V spomin na pok. Lučanota Živic daruje Imelda Žerjal 20,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

Sožalje

Slovenska župnijska skupnost in cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana se klanjata spominu na svojega dolgoletnega pevca **Ščanova Živica** ter izrekata svojcem iskreno in občuteno sožalje.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
obvešča,
da se v bo v soboto,
11. septembra, ob 15. uri
v Marijanišču na Opčinah
začel
TEČAJ ZA PRITRKOVALCE.
Informacije nudi Matjaž Rustja,
tel. 328 5446894.

Umrli je naš dragi

LUCIANO ŽIVIC

od njega smo se poslovili 19. avgusta na pokopališču pri Sv. Ani.

Zahvaljujemo se cerkvenemu pevskeemu zboru od Sv. Ivana za petje, duhovnikom somaševalcem, gospodu škofu za prisotnost in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Svoji
Trst, Sv. Ivan, 19. 8. 2004

IG

Stolnica sv. Justa Ob osemletnici smrti škofa Lovrenca Bellomija

"Spomnimo se ga kot očeta vseh nas"

Minilo je že osem let, odkar nas je škof Lovrenc Bellomi zapustil in se predal večnemu božjemu objemu. Kljub temu pa "ljubezniv spomin nanj ni nikoli zbledel, kot tudi ne hvaležnost srca". Tako se je izrazil

ž, ki je našo versko stvarnost spremljal skoraj dvajset let in s svojega položaja bil priča epohalnim zgodovinskim razpletom, ki so privedli med drugim tudi do samostojnosti naše matične države. Škof Ravignani se je ravno s slovenskimi besedami obrnil na slovensko komponento tržaške Cerk-

miru in sprave", se je izrazil njegov naslednik msgr. Ravignani v ponedeljkovi homiliji. "V mislih sem imel njegova prizadevanja, da bi složnost in enotnost zagotovili našemu mestu mir; razmišljal sem o njegovi pogumni vlogi pri ščitjenju malih in revnih ter o njegovem osebnem poznavanju in delitvi revščine; v mislih sem imel njegovo nenehno željo, da bi naša Cerkev imela nove in svete duhovnike." Škof Ravignani je tudi omenil težke dneve boleznih, ki so msgr. Bellomiju onemogočili pastoralno delo in ga prisilili, da je bil daleč od Trsta, kamor se je tudi v tako težkih trenutkih želel vrniti in to ne le zaradi prizadevnosti do svojega pastirskega poslanstva, ampak tudi zaradi iskrene in globoke navezanosti, ki jo je škof Bellomi čutil do "te Cerkve in do tega mesta". "Škof Bellomi ni živel zase, temveč svoje življenje vsak dan daroval. V njegovi dobrodušnosti je sleherni dobil za točišče, tudi če je škof za to tvegal. Nikomur ni odklonil besede ljubezni in razumevanja." Izredna podoba pastirja torej, ki "je vedno vodil svoje vernike po božjih besedah. Bil je zgled za naše življenje".

Foto Kroma

sedanji tržaški škof Evgen Ravignani v svoji homiliji, s katero je počastil spomin na preminulega predhodnika, ki se je rodil leta 1929; našo škofijo pa je vodil od leta 1977.

Svečana maša zadušnica, ki je potekala v stolnici na griču Sv. Justa in ki jo je daroval sedanji tržaški škof Ravignani, je na ponedeljek prejšnjega tedna bila namreč priložnost, da so se številni verniki, duhovniki in pripadniki raznih verskih redov spomnili osebnosti mo-

ve in poudaril, kako nas je pokojni škof imel rad in cenil našo pobožnost, kulturo in tradicije: bil je oče vseh nas. Tako se ga moramo spomniti. Ravno zaradi Bellomijevega prizadevanja za enotnost je spomin nanj še toliko bolj živ. Pa tudi zaradi nekaterih njegovih nauk, ki so še danes aktualni kot takrat, ko je bil pokojni škof še med nami. "Razmišljal sem o njegovih čustvenih posegih, ki so stremeli po pravici in resnici na poti

Na Opčinah in v Mačkoljah

Vedno občuteno vzdušje do farnega zavetnika

Na Opčinah so svojega zavetnika, svetega Jerneja mučenika, proslavljali kar ves minul teden. Jernejev teden se je tako začel v ponedeljek, 23. avgusta, s slovesno sveto mašo, sledilo pa je odprtje razstave sakralnih del akademskega kiparja Franceta Goršeta. Večer je uvedel openski župnik Franc Pohajač, umetnika in njegovo delo je predstavila Verena Korsič Zorn, nekaj osebnih spominov na lastnega strica je podala kiparjeva nečakinja Odeta Gorše, domači cerkveni zbor pa je prinesel svoj pevski pozdrav. Pobuda je bila še posebno posrečena, ker se je Goršeta marsikdo še spominjal iz svojih dijaških let, saj je na Tržaškem med drugim učil likovno vzgojo Gorše je namreč dvakrat deloval tudi na Primorskem, prvič po prvi svetovni vojni, drugič pa po drugi svetovni vojni; kasneje je dopotoval v ZDA, šele v jeseni svojega življenja se je vrnil v Evropo, in sicer v Sveče na Koroškem.

let je bil v sredo, dan prej pa je bil na vrsti pohod po openskih poteh s sugestivno mašo za opensko cerkvijo, na prostem, ob luči bakel. V četrtek je bil po večerni sveti maši na vrsti kvalliten koncert Klemena Karlina (orgle) in Barbare Tišler (sopran). Višek Jernejevega tedna je bil v nedeljo dopoldne, ko se je procesija po Opčinah in slovesne svete maše udeležilo lepo število vernikov. Popoldansko

vetnika sv. Jerneja. V predelu vasi, ki gleda na zeleno Osabsko dolino leži prelepa cerkev breške vasi, posvečena seveda zavetniku, katerega je vaška župnijska skupnost počastila s sv. mašama. Prva je potekala v jutranjih urah in jo je daroval g. Suard, druga pa je vernike zbrala v popoldanskih urah. Slednjo sta darovala msgr. Franc Vončina in p. Rafko Ropret. 24. avgusta, na dan sv. Jerneja, je bila v Mačkoljah tudi mladinska sv. maša. Po popoldanskem bogoslužnem obredu se je pod prijetnim avgustovskim soncem vila po vaških uličicah procesija, pred katero je stopal zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki je mašo tudi obogatil z ubranim petjem. Seveda je v osrednjem delu procesije skupina mladih

Foto IG

družabno srečanje z bogatim srečolovom je v veselem vzdušju med seboj povezovalo vse generacije župljanov, obenem pa zaključilo bogat spored openskih in kulturnih prireditev ob prazniku goda sv. Jerneja. BS

Podobno kot na Opčinah so tudi Mačkoljani preteklo nedeljo praznovali svojega farnega za-

Mačkoljanov nosila kip vaškega zavetnika, ki je v teh dneh opustil svoje običajno mesto na desni strani oltarja in bil postavljen ravno pred njim. Po procesiji je sledil še blagoslov vozil in voznikov. V večernih urah pa je bila na sporedu vaška veselica, katero je bogatila glasba instrumentalnega kvinteta Veseljaki.

Po počitnicah šele prava vročina

Premirje ali prijateljski ogenj na Koroškem

Poletje je čas počitka in počitnic. In to tudi v Avstriji in na Koroškem, kjer se je sicer nogometno prvenstvo A lige začelo že julija. Poletje naj bi bilo čas sprostitve in tankanja novih moči, čas, ko se posamezniki in organizacije pripravljajo na nove jesenske izzive.

V času elektronskih medijev in hitrega sporočanja preko internetnih spletnih strani pa je časa za oddih in razmišljanje vedno manj. Računalniški svet ima svoje virtualne muhe tudi, kar zadeva sporočanja in komuniciranja. Lani je bilo na Koroškem zelo živahno na spletnih straneh Enotne liste, kjer so se kot gobe po dežju pojavljali dopisi v spletne klepetalnice ali, bolje rečeno, na virtualne zidove. Glavna tema debate je seveda bila situacija slovenske narodne skupnosti oziroma njene neenotnosti.

Debata je virtualno šla tako daleč, da so morali dostop do teh forumov zapreti, v upanju, da bo to omogočilo treznejšo debato znotraj slovenske manjšine na Koroškem. Zanimiv pogled na zakulisja političnega vsakdana koroških Slovencev pa še vedno ponujajo spletne strani krovnih organizacij. Na spletni strani Narodnega sveta koroških Slovencev (www.nsk.at) lahko ta teden preberemo poročilo o nedavni klavzuri NSKS ter izjavo predsednika NSKS Jožeta Wakouniga v zvezi s pripravami na konferenco o konsenzu: "Preden gremo na konferenco o konsenzu, se mora narodna skupnost notranje uskladiti, moramo v narodni skupnosti najti notranji konsenz. Zato Narodni svet vabi vse zadevne ustanove na pogovor." Vabilo NSKS je namenjeno Zvezi slovenskih organizacij, Enotni listi, Krščanski kulturni zvezi, Slovenski prosvetni zvezi, Delovni skupnosti "Narodnosti v SPÖ", Slovenski gospodarski zvezi in Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk. "Seveda pa bomo imeli tudi pogovore s pristojnimi ustanovami Republike Slovenije, mdr. z zunanjim ministrom Ivom Vajglom. Kajti Na-

rodnemu svetu gre za stvar, gre za to, da zagotovimo koroškimi Slovincem uspešen razvoj," poudarja predsednik NSKS. Skorajda dnevno je posodobljena spletna stran Zveze slovenskih organizacij (www.slo.at), in sicer zaradi dnevnih razmišljanj predsednika ZSO dr. Marjana Sturma, ki jih najdemo v posebni rubriki z naslovom Marjanizmi. Sturmov Marjanizem z dne 25. 8. 2004 na svoj način odgovorja na omenjene Wakounigove izjave v zvezi s potrebo po sodelovanju vseh komponent koroških Slovencev pred konferenco o konsenzu. Že iz samega naslova omenjenega Marjanizma "Predsednik NSKS na stranskem tiru?" si lahko bralec predstavlja, da je čas poletnega premirja mimo. Branje naslednjih vrstic pa ta občutek še dodatno podkrepiti: "Ob razgovoru med NSKS in Sadržnikovo SKS predsednik NSKS Jože Wakounig ni sodeloval oziroma ni smel (?) sodelovati. Očitno se njegov čas nagiba h koncu. Vlogo koristnega ... je odigral, toda zdaj, ko morata NSKS in EL postati bolj fleksibilna (odpiranje proti socialdemokratom in Sadržniku) njegova

bolj ruralna, a zato pristna slovenska duša ni več potrebna. Zato se vedno bolj kaže, da "boter" znotraj NSKS vse bolj vstopa v politično arena. Sicer je bil njegov prvotni koncept ta, da bi "umazano delo" boja zoper ZSO in levico izvedli drugi in bi potem Tišler spet stopil v arena, a njegovi odposlanci - kljub deloma družinskim navezavam - tej nalogi kratkoma niso bili kos. Sadržnik se mu je sploh uprl. Zdaj mora vzeti "vajeti" spet bolj v svoje roke... Wakounig je preloško špekulant in po svoje preveč pošten, da bi lahko v novih političnih pogojih odigral kako pomembnejšo vlogo..." Iz citatov obeh predsednikov krovnih organizacij koroških Slovencev je razvidno, da situacija, v kateri se že dobro leto nahaja slovenska narodna skupnost na Koroškem, zahteva še vedno trezno in umirjeno strategijo vseh njenih komponent in struktur.

Po trenjih in ločitvah na "naše" in "njihove" si manjšina na Koroškem ne more privoščiti še obdobje "prijateljskega ognja", to je obstreljevanja lastnih vrst.

Peter Rustja

Predavanje dr. Jerneja Zupančiča na Sv. Višarjah, 1. avgusta 2004

Slovenska identiteta v evropski multikulturni družbi (2)

To je seveda pomembno sporočilo, ki pravi, da ni boljše ali slabše oziroma višje ali nižje kulture, temveč da je vsaka dragocena. In dragocen je potemtakem tudi njen nosilec - se pravi skupnost, ljudje. Seveda pa te velikokrat izrečene in napisane, a v praksi še večkrat prezrte besede izvenijo v prazno leporečenje, če jih nihče ne uresničuje. Zato ima vsakdo ne le pravico uživati dobrobiti teh "kulturnih" pravic, temveč (in morda še bolj) tudi odgovornost zanje skrbeti oziroma gojiti tolerančne odnose do drugih - drugačnih.

In kakšna je ta evropska multikulturna identiteta? Napak bi sodili, če bi verjeli teoretičnim predpostavkam nekaterih avtorjev in še pogosteje evropskih politikov, ki vidijo prihodnost predvsem v krepitvi nove evropske zavesti in identitete. Evropski človek je navezan na svojo narodno tradicijo, državnost in kulturo ter celo regijo in lokalnost. Evropa je še vedno Evropa nacionalnih držav ali če tako hočete - narodov. Narodov, ki so tekmovali in se bojevali za ozemlje s sosedo včeraj in ki so morda še vedno pripravljani tekmovali tudi danes in jutri. Obenem smo nosilci večjih identitet, ki se med seboj večinoma ne izključujejo, temveč dopolnjujejo. Evropska identiteta je samo še eden od teh slojev, ena od identitet. Tukaj ne gre za odnos "ali - ali", temveč "in - in" ali celo za smiselno dopolnjevanje: slovenska identiteta ima vsekakor - že zaradi svoje prostorske umeščenosti, zgodovinske usode in kulturne tradicije tudi evropsko razsežnost. In prav tako bi bila evropska podoba brez slovenske entitete nepopolna. Evropski kozmopolitizem torej ne more biti utemeljen na odrekanju lastnih koreninam in

Foto JMP

ustvarjanju nečesa novega, temveč ohranjanje lastnega in spoznavanje sosednjega, seveda ob širjenju tolerančnih meja. Imeti mora torej korenine in krila. To so stvari, ki bi nas morale opogumljati, čeprav je zgodovinska izkušnja marsikateremu izmed vas nalila tudi čistega vina realpolitike, ki pa je temeljila prej na izključevanju in pokroviteljstvu kot pa na vzajemnosti. Ta tveganja so še vedno prisotna v evropski družbi, zato je prizadevanje za ohranjanje narodne biti znotraj skupnosti na eni in tolerančnih odnosov s sosedo na drugi strani nikoli končan dejanje, temveč nenehni proces, v katerega smo kot posamezniki postavljeni vsi. Toda obenem se močno in hitro spreminjajo tudi družbeni odnosi. Čeprav so nacionalne države, ki sestavljajo EU, formalni nosilci politične moči, in se kljub kopičenju birokracije (evrokracije) ustvarja vtis krepitve le-te, se normativno urejanje stvari umika funkcionalnemu, formalno neformalnemu, politično gospodarske-

mu. V čedalje večji meri bomo svojo usodo ter usodo slovenstva krojili ne po moči slovenske države in njenega mednarodnopolitičnega vpliva (čeprav ga nikakor ne gre zanemariti), temveč predvsem lastni iznajdljivosti, organiziranosti, usposobljenosti, pa tudi hotenja in poguma. Zdi se, da smo Slovenci z

vstopom v EU dosegli ključne strateške cilje in s tem stopnjo varnosti ter ugodnega gospodarskega in kulturnega okolja ter varnost tudi za obstoj in razvoj slovenske identitete. Slovenski jezik, kot najpomembnejši element narodne identitete in obenem najbolj prepoznavni simbol slovenske pripadnosti in zavesti, je postal eden od uradnih jezikov te skupnosti. Morda so nekateri v tem nedvomno pomembnem dejanju videli celo uresničitev zgodovinsko že daljnega programa Zedinjene Slovenije iz srede 19. stoletja. Stiki z manjšinami v Italiji, Avstriji in na Madžarskem naj bi zaradi bolj sproščene mejnega nadzora in postopnega ukinjanja nadzora na meji povečali sodelovanje med ljudmi - Slovenci in njihovimi sosedelani. Toda ali se je na primer pravni in stvarni položaj slovenskih skupnosti zares izboljšal? Ali je slovenski jezik dobil krila, je bolj upoštevan? Smo dosegli primerno stopnjo medregionalne gospodarske povezanosti in premostili težave, ki so pestile

obmejna območja? Smo naredili v svoji zavesti odločnejši premik v smeri večjega sprejemanja raznolikosti "slovenstva" znotraj t.i. slovenskega kulturnega prostora? Ali smo napredovali v toleranci do drugih in drugačnih v našem sosedstvu, ali pa nas bremenijo stare zamere in novi strahovi? Ali imamo jasno vizijo nadaljnega razvoja slovenske identitete, kulture, družbenih odnosov, gospodarstva, humanosti, odnosa do okolja? Ali imamo tudi jasno strategijo uresničenja te vizije? Se - navsezadnje - počutimo, kamorkoli v t.i. slovenski kulturni prostor pridemo, bolj domače? Preprosta vprašanja, ki zahtevajo zelo kompleksne odgovore.

Toda s tem smo že pri bistvu naše današnje teme, namreč usodi slovenske identitete v novih pogojih evropske družbe. Če le malo slutimo, da bi utegnili biti katero izmed vprašanj - torej izzivov v negativnim odgovorom, se je treba, če nam je naše prihodnosti mar, resno vprašati, na kakšen način bomo uspeli ohraniti in razvijati slovensko narodno identiteto in kulturo. Ne dvomim, da je nam vsem draga in dragocena: najprej kot prvina naše biti in torej pomembna kvaliteta življenja, drugič pa tudi kot bistveni sestavni del pisane evropskega jezikovnega in kulturnega zemljevida. Toda če hočemo resneje kot posamezniki in kot skupnost v vsakdanjem življenju posegati v usodo slovenstva in skušati odgovoriti na prej omenjene izzive, je treba vsaj na kratko opredeliti, na kateri prostor, na katero prebivalstvo, na katere vsebine naj se nanaša naša misel in potem delo. Potem bo lažje odgovoriti, na kakšen način bomo to dosegli.

/ dalje
Jernej Zupančič

Svetovni slovenski kongres

Za obuditev kulturne tradicije

Na Svetovni slovenski kongres se je obrnil predstavnik Iniciativnega odbora Slovenske lige za Karantanijo, Luka Lisjak Gabrijelčič iz Nove Gorice. V priponki Vam pošiljamo predstavitev pobude, katere namen je obuditi interes za tisti del slovenske zgodovinske in kulturne tradicije, ki je vezan na mitski prostor nekdanje Karantanije. Pri SK Svetovnega slovenskega kongresa podpiramo pobudo in upamo, da se boste tudi Vi pridružili akciji. Podpise za pridružitve akciji so začeli zbirati 5.7., in med prvopodpisanimi je bil tudi Marko Kravos, znani slovenski pesnik iz Trsta. Luka Lisjak Gabrijelčič je absolutni zgodovine na Univerzi v Ljubljani. S prijateljem Miho Kosovelom, študentom teologije in filozofije (sicer sinom pokojnega filozofa Ivana Kosovela), v drugem tednu avgusta organizirata akcijo z imenom "Na tleh leže slovenstva stebri stari..." Za kaj gre?

Včeraj, v torek, 10. avgusta, sta se peš odpravila izpred stolnice v Gorici in bosta preko Soške doline pripotovala do Gosposvetskega polja na avstrijskem Koroškem, predvidoma v petek, konec tega tedna. Tam nameravata razobesiti slovensko zastavo. Glavni namen tega "romanja" pa je izročiti pristojnim avstrijskim organom (deželnemu glavarju, Deželnemu zboru, županu občine Celovec, županu občine Gospa Sveta itd.) peticijo, v kateri jih prosimo, da uredijo označbo obeh pomembnih spomenikov (vojvodskega prestola in knežjega kamna) tako, da bo javno pripoznana tudi njihova vloga v slovenski zgodovini. Toč-

ne termine prihoda bosta napovedala v kratkem.

Žalostno dejstvo je namreč, da se oblasti na Koroškem že desetletja trudijo, da bi čimbolj zakrile vlogo slovenstva v zgodovini dežele, še bolj pa simbolno vlogo teh spomenikov v zavesti Slovencev.

Prepričani smo, da je današnji trenutek, ko se v procesu evropskega združevanja posamezni narodi po eni strani vedno bolj ovedajo skupnih kulturnih in zgodovinskih izvirov, po drugi pa želi vsak izmed nas ohraniti svojo specifično identiteto, primeren za kampanjo sensibilizacije javnosti v smer pripoznavanja skupnega koroško-slovenskega izročila.

S tem, ko bomo (na simboličen način) "pritisnili" na uradno politiko koroških oblasti, upamo, da bomo prebudili tudi med Slovenci zavest o izrednem pomenu spomenikov, ki jih hrani koroška zemlja.

Luka in Miha sta začela skromno: v zasedbi dveh mladih ljudi. Že naslednje leto pa nameravata pohod razširiti in k njemu povabiti vse podobne zanesenjake. Upamo, da bo v nekaj letih pohod iz Gorice na Gosposvetsko polje postal tradicionalen. Vas predstavnike slovenskega javnega življenja na Koroškem obveščamo o tej akciji s proročno, da Luko in Miho pričakate na Gosposvetskem polju, jih pospremite do predstavnikov deželnih oblasti, o njunem načrtu poročate v sredstvih javnega obveščanja ali kakorkoli drugače pripomorate k uresničitvi njune ideje. Zagotovo bosta vesela Vašega telefonskega klica: 386 41 935 014

Vsem nalepša hvala!

Jana Čop
Svetovni slovenski kongres

Slovenska konferenca SSK: o neurejenih mejah Ohranimo slovensko zemljo!

Ob javnih izjavah hrvaških politikov, da so nekateri deli slovenskega ozemlja ob meji s Hrvaško, in ob molku slovenskih politikov o tem vprašanju Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa (SK SSK) je že 27. avgusta leta 2002 z ustanovitvijo "Odbora za zaščito slovenskih državljanov pred tujo državo" v svojih izjavah opozarjala na težave, ki jih imajo slovenski prebivalci s hrvaškimi državnimi organi. Zaradi nedoslednosti slovenske politike in posledično tudi varnostnih organov RS se v tem času stanje ni izboljšalo, temveč se politični in fizični pritiski do pripadnosti slovenskega ozemlja celo stopnjujejo. Zato se ponovno obračamo na slovensko vlado in tudi na slovensko javnost z vprašanjem: do kdaj in do kod bomo dopustili, da Hrvaška povečuje svoje zahteve po slovenskem ozemlju in šikanira slovenske državljanke, ki živijo v neposredni bližini neurejenih delov državne meje med R Slovenijo in R Hrvaško. Zato predlagamo:

so dovolili in podpisali (če so?) dovoljenje za postavitve zgoraj omenjenih objektov na slovenski zemlji;

- da slovenska vlada in državni organi spoštujejo sprejete sklepe Državnega zbora o celovitosti Piranskega zaliva, zaščiti slovenske državljanke pred nasiljem hrvaških obmejnih organov ter z vsemi sredstvi prepreči nenehne vdore hrvaških specialcev in ribičev na slovenske dele ozemlja.

- Vlada se mora na vse izzive iz Hrvaške odzivati takoj in o tem obveščati ustrezen organ v EU.

- Slovenska vlada naj odkrito pove hrvaškimi politikom in javnosti, da njihova pot v EU še vedno vodi skozi Slovenijo. Zavedajoč se, da zadnjič v zgodovini oblikujemo meje svoje ga ozemlja, Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa poziva vso slovensko javnost, da se skupno zavzamemo za ohranitev vsake pedice naše zemlje, ki nam skozi tisočletje pripada in je do danes nobena imperialistična sila ni odvzela. Predlagamo, da združeni nastopimo proti politikom, tudi slovenskim, ki želijo odtujiti in "razprodati" dele slovenske zemlje s političnim kupčkanjem. Pozivamo vse Slovence doma in po svetu, da združimo moči in ohranimo svoje narodno ozemlje, ki so nam ga v varstvo zaupali naši predniki.

Franci Feltrin
podpredsednik Slov. konference SSK

Srečanje Občina Zgonik - SDGZ

Plodna izmenjava pogledov na skupno delo in prihodnost

Občinska uprava Občine Zgonik se je v sredo 25.8.2004 sestala z vodstvom Slovenskega deželne gospodarskega združenja z namenom, da bi prišlo do medsebojne predstavitve in izmenjave pogledov glede skupnih točk. Na tržaškem sedežu SDGZ sta podpredsednik Boris Siega in predsednik nadzornega odbora Marino Pečnik, ki v vodstvu skrbita za stike z javnimi upravami in političnimi izvoljenimi predstavniki, predstavila nove metode in vsebine dela, ki jih je Združenje sprejelo na zadnjem občnem zboru. Župan Mirko Sarđoč, v spremstvu podžupana Ladija Budina, odbornice Nadje Debenjak in Igorja Guštinčiča ter občinskega tajnika Walterja Švare, je podčrtal pomen sodelovanja javne uprave s stanovskimi or-

ganizacijami, kot je SDGZ, saj je zelo pomembno usklajevanje privatnih subjektov z javno ustanovo, če se hoče priti do pozitivnih rezultatov. Zgleden primer takšnega pravičnega pristopanja je prav gotovo realizacija obrtne cone Zgonik.

Po uvodnih posegih so se lotili konkretne obravnave predvidenih točk. V prvi vrsti je bila poudarjena obojestransko pripravljena za institucionalno sodelovanje med občinsko upravo in Združenjem. Slednje lahko nudi preko svojih sekcij, članov in strukture strokovno znanje in izkušnje, ki so lahko uporabni v okviru delovanja občinskih komisij kot tudi raznih projektov in pobud: npr. strokovnjaki, izvedenci, predstavniki raznih strok.

Predsednik gostincev Niko

Tenze s tajnico Pavlo Živic je opozoril na potrebo po večjem sodelovanju pri promociji tako na občinski ravni kot v širšem pokrajinskem in čezmejnem okviru, če se hoče priti do večje skupne učinkovitosti. Posamezne pobude kot Okusi Krasa in druge lokalne promocije naj bi bile obravnavane sistemsko, mu je pritril zgoniški župan Sarđoč. Pri nastanku močne skupne promocije je bila omenjena osrednja vloga jame pri Brišičkih in občinske vinoteke, ter predlagano boljše sodelovanje in vključevanje lokalnih operaterjev. Obojestransko je bil izražen zelo pozitiven obračun glede realizacije obrtne cone, obravnavali pa so tudi nekatere še odprte točke. V razgovoru sta posegla tudi tajnik SDGZ Davorin Devetak in namestnik tajnika Andrej Šik, ki

je kot tajnik obrtne sekcije predložil tudi problematiko Konzorcija obrtnikov Zgonik. Pri obravnavi tradicionalnih in inovativnih gospodarskih pobud sta obe strani soglašali, da gre podpreti vse tiste projekte, ki so resno zasnovani in utemeljeni, bodisi na omenjenih ali tudi drugih področjih (trgovina idr.).

Posebne pozornosti je bilo de-

ležno vprašanje čezmejnega sodelovanja in evropskih programov. Občini Zgonik in Repentabor že sodelujeta pri izvajanju projekta Spoznavaj Kras. Interes Občine je, da bi se to razširilo še na druge občine in dejavnike obmejnega pasu. Izkazan pa je bil tudi interes za sodelovanje z Združenjem in z njegovim Uradom za Evropo oz. specializiranim

podjetjem Euroservis, zlasti za širše zasnovano med - in čezobmejno povezovanje pri izvajanju evropskih projektov. Na osnovi tega prvega srečanja je bilo domnjeno, da bodo sledili še drugi stiki in sestanki za obravnavo omenjenih skupnih točk delovanja in za reševanje sprotnih specifičnih problemov.

Dav.D

Inflacija pa raste in raste

Vedno dražje počitnice

Čeprav statistiki ugotavljajo, da je v poletnih mesecih tudi inflacija šla malo na dopust in so zaradi tega cene rastle nekoliko počasneje kot pozimi, moramo žal ugotoviti, da so se cene vstopnin na kopalnišča in drugih kopalniških storitev ter počitniških paketov močno povečale. Izvedenci pri osrednjem državnem uradu za statistiko ISTAT so v zadnjih dneh objavili podatek, da so se cene

da postaja večerja v piceriji za mlade že skoraj luksuz.

Iz čisto statističnih namenov so analizirali, za koliko so se spremenile cene v obdobju zadnjih treh let, in sicer v obdobju od uvedbe evra do danes. Ugotovili so, da so se v zadnjih treh letih nekatere postavke iz velike skupine "gostinskih storitev" podražile tudi za 25%.

Poleg gostinskih storitev pa se je v zadnjem letu zelo podražil

Družinska košarica je vedno dražja

Inflacija v avgustu

Po prvih ugotovitvah izvedencev so se cene v avgustu povečale le za 0,2% na mesečni osnovi, predvidena avgustovska inflacija na letni osnovi pa naj bi po prvih predvidevanjih znašala 2,3%.

Po prvih izračunih, ki jih je vsedržavni urad za statistiko ISTAT objavil za mesec avgust, so bile cene potrošniških dobrin v glavnem nespremenjene glede na julij, pa čeprav so zabeležili izreden porast cene surove nafte in posledično goriv. Po mnenju izvedencev so za zdaj visoko ceno goriva občutili v glavnem proizvajalci, saj so se močno povečali proizvodni stroški in prevozniki stroški. Ugotovili so namreč, da so se prevozniki stroški za podjetja samo v mesecu avgustu povečali za približno 6%, kar se bo kmalu preneslo na prodajno ceno potrošniških dobrin. Potrošniki in družine pa bomo višjo ceno goriva občutili v naslednjih mesecih, ko bomo prejeli prve račune za ogrevanje in za komunalne storitve, kar se bo zgodilo ob koncu septembra ali v prvih dneh oktobra. Če se je gorivo močno podražilo, pa so v avgustu zabeležili padec prodajne cene jestvin, ki predstavljajo levji delež v košarici dobrin, na osnovi katere računajo letno in mesečno stopnjo inflacije.

Še vedno pa potekajo v Italiji hude razprave o realni stopnji inflacije, ki jo občutijo predvsem družine z nižjimi dohodki. Že nekaj časa se namreč predstavniki potrošnikov pritožujejo, da je realna inflacija bi-

stveno višja od izračunane. Ravno zaradi tega je minister za proizvodne dejavnosti Marzano predlagal, da bi ustvarili posebno košarico dobrin, na os-

novi katere bi računali inflacijo za družine z nižjimi dohodki. To posebno košarico naj bi sestavljalo od 50 do 60 najrazličnejših dobrin, ki jih družine z nižjimi dohodki najpogosteje kupujejo. Pri sestavi te košarice pa bi morale sodelovati predvsem maloprodajne trgovine, ki delujejo v glavnem na krajevni ravni in ne veliki marketi, saj se predvsem upokojenci težko odpravijo po nakupih v velike nakupovalne centre, kjer so prodajne cene običajno nižje, in se običajno poslužujejo trgovci-

nice pod hišo, kjer pa so cene nekoliko višje.

Predstavniki sindikatov in opozicije pa se s predlogom, da bi sestavili posebno košarico dobrin za družine z nižjimi dohodki, ne strinjajo, saj menijo, da bi bilo pametneje nekoliko spremeniti obstoječo košarico dobrin in vanjo vključiti tudi

neslo nižje cene.

Sicer pa ISTAT že nekaj let izračunava inflacijo za "družine uradnikov in delavcev". To je poseben indeks, ki prikazuje, za koliko so se v določenem obdobju spremenile prodajne cene tistih dobrin, ki jih običajno kupujejo družine uradnikov in delavcev. Izračunali so, da so se v juliju 2004 najbolj podražile dejavnosti, ki spadajo v skupino rekreacija, kultura in gledališče (+0,8%), gostinske storitve (+0,6%), stroški za stanovanje, električni tok in goriva (+0,3%), pocenili pa so jestvine in alkoholne pijače (-0,3%). Če se na prvi pogled te podražite zdijo zelo omejene, pa lahko pogledamo, za koliko so se spremenile cene na letni osnovi, in sicer v obdobju od julija 2003 do julija 2004. V tem primeru ugotovimo, da so se najbolj podražile alkoholne pijače in cigarete (+7,2%), prevozniki stroški (+3,6%), gostinske storitve (+3,1%).

Če prejete dohodke in dohodke, ki si jih neka družina iz te skupine želi, ugotovimo, da se je močno spremenil indeks "subjektivne revščine". To je poseben pokazatelj za določanje mejnega dohodka, pri katerem se neka družina še počuti zadovoljna s svojimi dohodki oz. pod mejo katerega se neka družina počuti revna. V mesecu juliju je ta mejni dohodek znašal v povprečju 1.700 evrov in je v zadnjem letu narasel za 10%. Izvedenci so še ugotovili, da se približno 60% italijanskih družin počuti "revne", ta odstotek pa se še poveča na jugu Italije in v družinah z nestalnimi dohodki.

Mara Petaros

kopalnišč povečale za približno 7%, cene turističnih paketov pa za skoraj 19%. V primerjavi s prejšnjim letom pa so se zelo podražile tudi vstopnine v razne zabavišne kraje, kot so npr. Gardaland ali Mirabilandia. Izračunali pa so, da so se močno povečale tudi cene hotelov in gostinskih storitev. Tako se je npr. večerja v restavraciji podražila za približno 4,5% na letni osnovi, ugotovili pa so tudi, da so v zadnjih dveh letih močno narasle cene picerij in

bencin, katerega cena je v zadnjih dvanajstih mesecih narasla za več kot 10%, ravno tako so se v zadnjem letu za 3% podražile cestnine. Če k temu prištejemo še prej omenjene podražitve gostinskih storitev in vstopnin v kopalnišča, ugotovimo, da so postale počitnice v kakem znanem ali manj znanem letoviščarskem kraju že taka dobrina, ki si je ne more privoščiti družina s povprečnimi družinskimi dohodki.

MP

Prejeli smo

Zbor za republiko kot gibanje za spremembe

V prispevku na nedavni javni tribuni Zbora za republiko v prepolni dvorani koprškega Koloseja sem poudaril, da doživljam zbor kot gibanje, ki nam vrača upanje in ki bi lahko pomembno prispevalo k političnim spremembam v Sloveniji, to je k premiku volilnega telesa na pomladno stran. Saj združuje skoraj vse tiste družbene sile, ki

so odločilno vplivale na demokratizacijo Slovenije in na ustanovitev slovenske države. Mediji nas namreč dnevno bombardirajo s podatki o moralni in drugačni krizi, v katero je zašla mlada država, ter o njenem slabem upravljanju. Kako se to odraža v vsakodnevem življenju ljudi, si lahko ogledamo na primeru zloma hranilno kreditnih služb, s pou-

darkom na Sicuri, kjer sta neustrezna zakonodaja in neodgovorno ravnanje Banke Slovenije omogočila nekaznovan brezvesten rop varčevalcev in s tem povzročila na stotine nevidnih družinskih tragedij na Koprskem in drugje. Nobena družba ni in ne bo nikoli popolna, vendar to, kar imamo danes, je daleč od tega, kar zmore ta narod v tem trenutku. Krive za to so v prvi vrsti sile kontinuitete, ki so se v tranziciji povzpеле na oblast v nepoštenih volilnih tekmah, v kateri je na eni stezi stal tekmovalci, ki je bil prisiljen pol stoletja ždeti v mavcu, odrinjen na družbeno obrobje, na drugi pa

tekmovalci, ki ni samo dobre tekmovalec, ki ni samo dobrega pol stoletja intenzivno treniral svojo politično obrt, ampak je že v štartu držal v rokah vse glavne vzvode družbene moči, to je kapital, medije, represivne organe itn., in jih drži še danes. Tako sloni že sam začetek slovenske demokratične zgodbe na nepošteni igri, ki jo pohojena stran doživlja kot tiho prevaro in nasilje hkrati. V primeru trenutne oblastne strukture pa bi morali dodati le še to, da se je s pomočjo botrov iz zakulisja zavihnila na oblast skupina nadutih in od oblasti opitih mladcev, ki, z nekaj izjemami, niso v svojem življenju še ničesar ustvarili, in nam tu-

di nimajo kaj dosti povedati. Saj sta njihov domet in njihova raven močno pod kulturno ravno naroda.

Pogosto uporabljen slogan, da ima Slovenija političnih elit komaj za eno ekipo in pol, predstavlja predvsem poskus beganja ljudi pred spremembami. Kajti ne vem, zakaj bi bila ravno Slovenija tako deficitarna s svojimi političnimi kadri, če pa zmorejo skoraj redno zamenjavo elit na oblasti celo take države, ki premorejo komaj kak stotisočak prebivalcev, kot npr. Malta, Luksemburg, Island idr. Končno, mislim, da je za državo manjše zlo nova, manj izkušena vladna ekipa kot pa

od virusa oblasti načeta ter od neomejene moči zaslepljena oblastna struktura, ki je dopustila nekaznovan in celo z zakoni podprt grabež družbene lastnine, in s tem usodno razklala družbo na hitro in pretežno nemoralno obogateno elito ter na nemočno, prevarano in oropano rajo. Take spremembe niso nujne samo zaradi zamenjave ekip na oblasti, ampak predvsem zato, ker na nepošteni politični igri in nemoralni sloveča družba nima moralnega naboja za kakovosten skok naprej, ker ostaja velik del družbenih sil odrinjenih in neizkoriščenih.

Milan Gregorič

V Kranjski Gori ploden teden dni izpopolnjevanja

Poletni seminar Zveze cerkvenih pevskih zborov

Vaja dela mojstra - pravi star slovenski pregovor. Tega se zaveda tudi odbor Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki vsako leto prireja poletni seminar, na katerem pevci vadijo cerkvene in posvetne pesmi, organisti pa nove skladbe. Letos so organizatorji izbrali za kraj delovnega oddiha Kranjsko Goro. Seminar je trajal od 15. do 21. avgusta in se je odvijal po že ustaljenem redu: zjutraj pevske vaje oz. orgelske lekcije, popoldne krajši izleti, zvečer družabnost. Petje sta izmenično vodila dva dirigenta: Bogdan Kralj, ki ga vsi poznamo kot ravnatelja Glasbene matice in dirigenta raznih zborov na Tržaškem in Goriškem, ter Marjan Potočnik, strokovnjak za cerkveno glasbo, dirigent in skladatelj iz Murske Sobote. Orgelski tečaj pa je vodila znana organistka in pedagoginja, prof. Angela Tomanič iz Ljubljane. Udeležence seminarja - bilo jih je približno osemdeset - je obiskal koprski pomožni

škof, dr. Jurij Bizjak, ki je v torek zvečer maševal, v sredo pa imel predavanje, v katerem je poudaril, kako katoliška vera ne tlači in obremenjuje vernikov. Nasprotno, Sv. pismo je polno ključev k veselju. Človeški razum hrepeni po resnici, človekova volja po pravici, vest pa po svetosti. Uresničeno hrepenenje prinaša pravo veselje.

Okolica Kranjske Gore nudi veliko izletniških točk. Lep je bil izlet v Tamar, kjer je g. Marko Benedik pokazal in razložil simboliko mozaikov p. Marka Rupnika v kapelici Marije Pomagaj, pa izlet v Vrata ob vznožju Triglava. Z avtobusom smo se popeljali na daljši izlet na Koroško, kjer smo si ogledali v Št. Petru dvojezično višjo šolo za gospodarske poklice in kapelo Šolskih sester, ki jo je opremil kipar France Gorše, nato župnijsko cerkev v Št. Jakobu, ki jo je po požaru nanovo poslikal slikar Valentin Oman, ter pravi biser - božjepotno cerkev v Podgorju,

kjer so se udeleženci pri sv. maši spomnili pokojnih odbornikov ZCPZ.

To bi bil v skopih obrisih letošnji seminar - na prvi pogled zelo podoben vsem dosedanjim. Je bilo kaj, zaradi česar je bil ta seminar poseben, enkratno? O, ja, naj neveden vsaj nekaj teh posebnosti.

1) Prostor za vaje. Že na začetku prve vaje je dirigent Bogdan Kralj ugotovil, da ni imel še nikoli na razpolago za vajo tako čudovitega prostora. In res! Vsa leva stena je bila eno samo veliko okno s čudovitim razgledom na skalnate grebene gora.

2) Program. Program pesmi, ki so jih izbrali dirigenti in mentorica organistov, je bil sicer zahteven, a lep in uporaben. Pevci in organisti so ga izvedli zadnji večer pred mašo in po njej. Posebno so ugajali deli Maše na čast sv. Janeza Krstnika J. E. Gašpariča v priredbi Gregorja Zafošnika pa Tebe molit P. Potočnika, Molim te ponižno Ivana Trinka in pe-

Foto MaM

sem Zdrava Marija Zorka Hareja, ki je doživela svojo krstno izvedbo.

3) Raztegljivi urnik vaj. Bodice Marjana Potočnika, češ da "alti zvenijo kot upokojeni soprani" ali da "Bog veliko prenese, takega cviljenja pa ne" pa obupan pogled Bogdana Kralja, "Ali pojemo vsi isto pesem?" so dosegli, da so se postopno vaje začele daljšati. Začetni urnik od 9. do 12.30 se je postopoma daljšal - od 8.45 do 12.45 in občasno še kako urico popoldne. In enkratno je to, da so vsi pevci sprejeli podaljšane vaje brez kakršnega koli

godrnjanja!

4) Hotelske usluge in kuhinja. Sobe v hotelu so bile mirne in lepe, hrana pa za vse okuse, tako da ni bilo nikomur težko izbrati, kaj bo jedel, velik problem pa je bil odločiti se, čemu naj se odpove, če je hotel vsaj približno ohraniti svojo težo.

5) Priznanja. Ob koncu zadnje vaje je Marko Udovič v imenu Slovenske matice izročil zasluženo nagrado nekaterim udeležencem seminarja, ki imajo velike zasluge na področju cerkvenega petja. To so: Berta Vremec, Marija Šturman,

Aleksander Furlan, Gorjan in Edi Race. Nagrajencem iskreno čestitke!

6) Vreme. Idealno. Lepo, sončno, a ne prevroče. In kot da bi nam hotelo olajšati odhod, je zadnji večer deževalo. Razigrana družabnost, polna petja in smeja se je zato morala odvijati v atriju hotela Prisank in ne pred hotelom, kjer so navadno pevci zbuvali pozornost turistov s svojim petjem. Seznam bi bil lahko še dosti daljši. A že iz tega je razvidno, da je želja odbornikov, da bi združili na seminarju koristno s prijetnim, popolnoma uspela.

Duhovna poglobitev v prijateljski družbi

Skupini "Luč" in "Shalom" na duhovnih počitnicah v Žabnici

Tudi letos je bila hiša Šolskih sester v Žabnicah kot vsako poletje prostor srečanja mladih, ki si želijo počitnic v gorski naravi in obenem hočejo poglobiti lastno duhovnost v prijateljski družbi. Dve mladinski duhovni skupini, ki se redno vsak mesec srečujeta pri Šolskih sestrah pri Sv. Ivanu v Trstu, nadaljujejo svoje "duhovne dogodivščine" tudi poleti, ko se obveznosti končajo, ker, kot se ve, duh ne gre nikoli na počitnice! Obratno, prav v poletnem času si lahko vzamemo več časa, da poglobimo in rešimo določena življenjska vprašanja, ki zaposlujejo nas mlade prav tako močno kot starejše. Za skupino "Shalom", ki je aktivna že več kot deset let v tržaški krščanski mladinski stvarnosti, je to že dolgoletna tradicija, za mlajšo skupino "Luč" pa je to tretje leto poletnih duhovnih vaj. Prav ta skupina se je letos prva podala v Žabnico. Enajst mladih od trinajstega do sedemnajstega leta je skupaj s svojo voditeljico sestro Andrejo in animatorko že ob šestih zjutraj

stopilo v Trstu na vlak, ki jih je odpeljal do podnožja Višarj. Tam se je začela dogodivščina "iskanja vode", saj to je bila leto tema poletnega srečanja. Pater minorit Mirko Beršič iz Pirana, ki je duhovni vodja skupine in ji sledi že drugo leto, je skupaj z mladimi šel iskat vodo po gorski dolini, pa tudi po Sv. pismu. Mladi so razmišljali o pomenu vode v vsakdanjem življenju in v veri. Poiskali smo v Sv. pismu vse tiste odlomke, kjer je govor o vodi, in se pogovarjali, kakšen pomen je imela v določenem kontekstu. Začenši od Stare zaveze pri stvarjenju, pa do Nove zaveze z Jezusovim krstom, povsod ima voda velik pomen - je simbol nečesa, kar so mladi skušali doumeti. Po spokornem bogoslužju, ko nas je vodila božje milosti umila vsega tistega, kar nas obtežuje, se je skupina zadnji dan podala peš na Višarje, kjer je imela sv. mašo, ki jo je daroval pater Mirko, tako da smo se vsi skupaj za tako prijetno izkušnjo še zahvalili Mariji in se ji priporočili za naprej. Seveda je bila pešpot v dolino polna smeja, šal in petja, "špricanja" ob vo-

di in... pobiranja smeti, ki jih neobčutljivi turisti puščajo okrog. Po obilni večerji v žabniški hiši sester je bilo treba hitro na vlak, ki je razposajeno skupino peljal spet domov v Trst. Ob izmenjavanju naslovov in telefonskih števil so se že vsi menili, kdaj bi se lahko spet srečali pred koncem poletja, da bi si pokazali slike in spet obudili žabniške dovtipke. Medtem ko so se mlajši pozdravljali, so se že prikazovali "starejši obrazi", ki jih v Žabnicah že poznajo, saj hodijo na duhovne vaje pod višarskim svetiščem že več kot deset let.

To je skupina "Shalom", ki se je zbrala pred toliko leti prav tako v hiši tržaških sester po zaslugi sestre Gabrijele. Mladi, ki smo v vseh teh letih postali pravi prijatelji, smo še vedno skupaj, tudi če so se naše poti oddaljile, saj nekateri dokončujejo svoj študij, drugi že delajo, nekaj parov pa se je prav pred kratkim poročilo in si zdaj ustvarjajo svojo novo družino. Vse pa veže še stara ljubezen do sv. Franciška in narave ter povezuje njegova večna mlada duhovnost, ki se daruje za druge in skuša prinašati mir, kot pove naše ime Shalom - mir. Vsak na svojem koncu, tudi če tako daleč eden od drugega, z drugačnimi problemi in vsakdanjostjo, skuša uresničiti te ideale.

Z našim duhovnim vodjo g. Karlom Bolčino, ki nam sledi že vrsto let, smo to poletje iskali božji obraz. Spoznali smo, da to je tisto, kar je človek vedno iskal in še vedno išče, ker ima v sebi hrepenenje po nečem višjem. Potrdilo to za lahko dobimo, če se le ozremo v današnji svet in vidimo, kako ljudje iščejo na vso moč nekaj, kar bi napolnilo vsakodnevno

praznino, ki jo občutijo. Marsikdo to najde v kakšni oddaljeni vzhodni filozofiji, morda kjer domača Cerkev ni znala biti dovolj blizu mladim, ki vedno iščejo smisel življenja. Aktualne pa so tudi sekte, vede, deželci, ki ti povejo vse, kar moraš narediti, druga združenja, ki obljublajo marsikaj, in krožijo tudi knjige, ki skušajo "pokazati" božji obraz, ker to je še vedno nerešljiva uganka za današnji svet.

V tem kaotičnem svetu nekateri mladi čutimo potrebo se umakniti od vrveža in utihniti. "Pridi v tišini in bom govoril tvojemu srcu", pravi Gospod. V Žabnicah, v objemu gora, pod okriljem višarske Matere je bilo to lahko storiti. Odkrili smo, kje se skriva božji obraz; tam, kjer ga nihče ne pričakuje, kjer za modernega človeka "ni vredno iskati". Okusili smo, kako sladek je Njegov pogled, ko Ga srečaš, kako lažje se dajo prenesti težave in skrbi vsakdanjosti samo z Njegovim nasmehom. Morda je treba imeti še nekaj otroške duše, da verjameš Vanj, ker le otroci lahko gledajo brez očal predsodkov, kot delamo odrasli, a kdo lahko reče, da je otrok najmanjši, ko še veliki znanstveniki in filozofi ne utegnejo popolnoma doumeti Boga?

Tudi mi smo se zadnji dan duhovnih vaj podali na Sv. Višarje peš, kjer smo imeli sv. mašo z g. Karlom Bolčino, potem pa smo imeli čas za petje in počitek s krasnim razgledom. Ko smo se peš vračali v dolino, smo že mislili, kdaj se bomo spet srečali v Trstu, preden gre vsak na svojo pot, in že obljubili, da nas dočakajo Žabnice in Svete Višarje tudi naslednje leto.

Tisti, ki bi ga zanimala taka skupnost, kot je naša, ali ki preprosto išče odgovore na kakšna vprašanja, naj ve, da ni sam in da jih lahko iščemo skupaj. Naj se oglasi Šolskim sestram pri Sv. Ivanu v Trstu, v Ul. delle Doccie 34, ali naj kličemo 040/567851. S septembrom bomo začeli nova srečanja; novi in stari obrazi so prav prisrčno vabljeni!

Za skupino "Shalom" Raffaella Petronio

34. svetovni folklorni festival v Gorici Žive barve, pesmi in plesi od vsepovsod

Izreden obisk občinstva je spreminil običajni poznopoletni svetovni folklorni festival, letos štirinadeseti, v veliko goriško prireditev, ki se je bodo mnogi spominjali še dolgo. Prireditelji ocenjujejo, da je ob zaključni paradi v nedeljo, 29. avgusta, obiskalo Gorico okrog dvajset tisoč ljudi; sploh je bilo zanimanje res veliko, saj so ljudje prišli iz vse države. Zlasti je bilo lepo videti, kako so člani 21 nastopajočih skupin iz vsega sveta znali privabiti gledalce in z njimi zaplesati po mestnih ulicah.

V toplem poletnem popoldnevu so bile posebno dobro zastopane skupine iz novih članic Evropske unije. Že Slovenci so bili deležni velike pozornosti in tudi posebne nagrade, predvsem zaradi dveh kurentov Akademске folklorne skupine Student iz Maribora, ki sta s svojimi zvonovi v težkih oblačilih korakala po Korzu. Prisotni so bili tudi godbeniki iz Divače in mažoretke iz Povirja. Dobro so se odrezali tudi Čehi, Poljaki in Madžari. Med drugimi so se letošnjega festivala udeležili plesalci in godbeniki iz Messine, slovit metalci zastav iz San Geminija, Španci, Afričani iz Toga in Se-

Foto DPD

Dobro je bila - kot vsako leto - zastopana Goriška, ki so jo predstavljale skupine Santa Gorizia, pa še plesalci in godbeniki v značilnih nošah iz Ločnika in Koprivnega.

Po sprevedu od cerkve sv. Justa do mestnega središča je na Battistijevem trgu bilo nagrajevanje občinstva in žirije. Publika je nagradila polinezijske plesalke iz Toronta, ki so prejele trofejo goriškega gradu. Nagrado za najlepše kostume je prejela štajerska skupina Student. Podeljena so bila tudi druga odličja. Prestižno srečanje je prejel folklorist tržaškega rodu Stojan Petaros.

Prijetnega gala večera na trgu Battisti, ki se je pod bleščečo polno luno v nedeljo zavlekel čez polnoč, se je udeležilo res veliko ljudi, ki so se želeli še enkrat naučiti živih barv najrazličnejših noš, plesov, pesmi in ljudskih značajev v znamenju sloge in prijateljstva.

DD

Pogovor / Janez Starina

Želja po vedno novih vznemirjajočih igralskih iskanjih

Ob skorajšnjem začetku nove gledališke sezone se od Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica poslavlja eden od temeljev njegovega igralskega jedra, Janez Starina, ki je v zadnjih več kot dvajsetih letih s svojimi umetniškimi kreacijami pripomogel k rasti in vzponu te primorske gledališke hiše. Odslej bodo njegovih izvajalskih veččin in nenehnih izraznih iskanj deležni Mestno gledališče ljubljansko in njegovi gledalci. Čeprav goriški občudovalci razumemo to njegovo hrepenenje po novih obzorjih in prevetritvi, nam je vseeno žal, da odhaja in pušča za seboj praznino, ki je ne bo ravno lahko zapolniti, in ga bomo seveda zelo pogrešali na novogoriškem odru. "Zamejski" gledališki zanesenjaki pa trdno upamo, da bo še zmeraj sodeloval z Dramskim odsekom PD Štandrež, ki se je letos predvsem po njegovi zaslugi - zaradi enkratne režijsko interpretacijske obdelave tragikomičnega dela Alda Nicolaija Stara garda - povzpел na najvišji vrh ljubiteljske gledališke poustvarjalnosti z zlatim odličjem na Linhartovem srečanju - 43. srečanju gledaliških skupin Slovenije.

Prav njegovo slovo od SNG je bilo povod za prijetno junijsko kramljanje na Bevkovem trgu v Novi Gorici, ki se je ob zapisu prelevilo v tehten pogovor, za katerega se Janezu Starini toplo zahvaljujem in mu želim veliko uspešnih nastopov in zadoščanj v novem gledališkem hramu.

Najprej naj se navežem na prestižno nagrado, ki jo je kot najboljša predstava v celoti na letošnjem Linhartovem srečanju prejela vaša režijska postavitve Stare garde s tremi najboljšimi zamejskimi ljubiteljskimi igralci, Majdo Zavadlav, Božidarjem Tabajem in Markom Brajnikom, ki so se pod vašo umetniško taktirko izkazali kot presenetljivo enoviti igralski trio, zmogeljen se celostno poglobiti v predstavljene dramske like. Kakšni občutki so vas presinili ob tem pomembnem dosežku na amaterski poti vašega gledališkega snovanja, ki se vzporedno pretaka z vašim poklicnim ustvarjalnim delom?

Čeprav sem v amaterizmu res veliko delal, nisem pri tem nikoli računal na kakšna tekmovanja, festivale, srečanja ali kaj podobnega, zlasti zato, ker so bili včasih pogoji organizatorjev taki, da se niso mogele udeleževati nagradnih srečanj tiste skupine, ki so imele profesionalno vodstvo. Tako je ta nagrada prišla res nepričakovano, toda priznati moram, da mi je v veliko zadovoljstvo.

Ko ste postavljali na oder Nicolaijevo Stara gardo, ste morali že načrtovati nastop na Linhartovem srečanju?

Ne, tega ni bilo v načrtu. Organizatorji teh tekmovanj navadno obveščajo ljubiteljske skupine o tekmovalnih srečanjih in jih nanje vabijo. Na ogled naše uprizoritve je prišel igralec Jože Hrovat kot območni selektor tega srečanja in je predstavo predlagal v širši izbor. Za njim si jo je ogledal še republiški selektor, Kajetan Čop, ki jo je izbral za na-

stop na finalni prireditvi. Že na slovesnem sprejemu na sedežu SSO sem povedal, da sem Stara gardo doživel kot neko izjemno lepo delo in da smo se z igralci strašno dobro ujeli v razmišljanjih o tej stari opeharjeni generaciji, kot je napisal eden od kritikov. Kljub humorju, ki je prisoten v tekstu in je krasna lastnost tega avtorja, smo se veliko dotikali bolečih točk, ki jih prinaša starost, in vključitev starostnikov v ta svet. Ko se človek začne vračati v otroštvo in je star, razbrzdan in nemočen ravno tako kot otrok, si ne zasluži take pozornosti, kot si jo otrok. Otrokom strežemo, jim pomagamo, ko pa se življenjski ciklus za sočloveka polagoma končuje, je pozornost minimalna. Tisti pač, ki imajo opravke s starejšimi, mislijo, da so ti že vse doživeli, da vse vejo in da jim ne more nihče več pomagati. Ne zavedajo se, da starejši ljudje potrebujejo veliko toplino in ljubezni. Teh pretresljivih občutkov smo se veliko dotikali in jih v tekst namenoma tudi vrinili. Kot je pokazala predstava sama, so se le-ti močno dotaknili občinstva. Najlepše priznanje nam je daroval star možakar iz Štandreža, ko je rekel, da se je bal, da se bo po aplavzu nehitro prižgala luč v dvorani, da bi ga žena ne videla, kako joka. Fenomen smeja je že zelo raziskan v gledališču, medtem ko solz že dolgo nisem videl v njem in vesel sem bil, da se tudi jok lahko še pojavi. Zato sem tudi dejal, da imam to delo, ki je zdaj že za nami, za eno najlepših kljub velikim lepim trenutkom, ki sem jih doživel tudi v profesionalni ustvarjalnosti.

Upam, da ne bo zadnje pri nas, ker pač odhajate iz SNG Nova Gorica.

Ne, še zmeraj ostajam tukaj, stalno bivališče imam v Novi Gorici in ni nobenega vzroka, da bi prekinil svoje umetniške vezi s Štandreškimi igralci.

Se pravi, da boste ostali. V prihodnji sezoni bo Dramski odsek PD Štandrež slavil štirideseto obletnico delovanja in igralci verjetno upajo, da jim boste pomagali kaj lepega ustvariti.

Mislil, da se spodobi, da prihodnje leto Emil Aberšek zrežira jubilejno predstavo, ker je njegovega dela v Štandrežu neprimerno več kot mojega. On spremlja to skupino že polnih trideset let in brez njegovega dela in njegovega oblikovanja igralskega in estetskega izraza te skupine v taki obliki ne bi bilo. Jaz sem med igralci pobral smetano in naredil predstavo. Z velikim veseljem sicer delam kot sodelavec tudi z mlajšo skupino igralcev, ko se mi nudi priložnost.

Zato upamo, da boste ostali pri nas tudi kot strokovni sodelavec.

Ja, ja, mislim, da ja.

Tudi štandreški igralci se namreč bojijo, da jih boste zapustili.

Ne, ne z Goriškega ne odhajam z neko jezo, zagrenjen... Odhajam pač, ker me je zamikalo nekaj novega, nekaj drugačnega. S prvim septembrom mi poteče odpoved. Od tega datuma dalje bom član Mestnega gledališča ljubljanskega in ne več Primor-

skega dramskega gledališča Nova Gorica oz. SNG Nova Gorica; na to ime se nisem še navadil, ker mi ni všeč.

Vašega odhoda mi umetniški vodja Primož Bebler sploh ni omenil.

Verjetno ga v gledališču različno interpretirajo. Dejansko gre

Foto DPD

za to, da me je direktor MGL Boris Kobal povabil v mestno gledališče in meni je ta teater všeč. Všeč mi je, kako je vse organizirano, koncipirano. Všeč mi je, da ima ločen eksperimentalni in repertoarni del. Všeč mi je, da lahko tam veliko stvari počneš, da lahko tudi kaj zrežiš, če te slučajno zamika in če prijaviš dober projekt. Prav zaradi tega sem pristal na njegovo ponudbo in zato zapuščam novogoriški teater.

Zapuščate SNG definitivno, brez misli na vrnitev?

Za zdaj ja. Ne želim sicer zapreti nobenih vrat, ker, kot pravi pregovor, zarečenega kruha se največ poje. Morda se bom kdaj vrnil, če me bodo povabili in mi bo ponudba ustrezala. Sedaj pa se zavežem mestnemu teatru. Ko sem pretehtal možnosti med SNG Nova Gorica in MGL, sem ugotovil, da je več takih v prid mestnega teatra. Jaz sem igralec in želim igrati pred ljudmi. Ne smem reči, da v zadnjih letih nisem igral. Igral sem, tudi lepe vloge, toda veliko teh predstav je doživelo samo sedem ponovitev. V MGL imajo triindvajset abonmajev, kar je že zagarrantirana številka, da si več časa pred publiko. Tu so bile predstave neizpete, šle so prehitro iz repertoarja. V nas igralcih so še dolgo živele, a samo kot spomin v nostalgичnih razgovorih. Tako usodo sta imeli npr. Glengarry Glen Ross, sijajna predstava, ki smo jo ponovili samo sedemkrat, Popcorn, zelo komunikativna predstava, z močno vzgojno noto, a doživela je le sedem ali osem ponovitev. Svoj igralski čas sem v bistvu preživljal le na vajah, kar pa ni cilj igralca. Ne-

kateri imajo veselje večno grebsti po sebi in se jim zdi zanimivo, meni pa ne. Mene bolj prevzema in zanima, kako se predstava rodi, kako raste, se razvija, kako se publika odziva nanjo. Zanima me stik z občinstvom, ne pa gledališki laboratorij, v katerem ustvariš neko veliko umetnino, gledalci te malo čudno gledajo, ko jo odigraš, ti pa se počutiš vzvišenega, ker nisi v njej nič razumeli, ne priznaš pa

kdaj tudi mene doletela taka sreča. Morda bom imel več možnosti nastopanja na odru SNG Nova Gorica sedaj, ko bom v MGL, kot prej, ko sem bil tu. Mene je zmeraj zanimalo marsikaj in rad sem se v marsičem preizkusil, od igralsva preko režije, tudi v profesionalnih gledališčih, do umetniškega vodstva in direktorstva, skratka, razen dramaturgije sem v teatru opravljal že vse posle.

Boste še kaj režirali v profesionalnih gledališčih?

S češkim teatrom se nekaj dogovarjamo, in sicer za slovensko delo - predlagal sem Jančarja, ki je nekoliko zanimarjen dramatik -, toda sedaj sem še v fazi tranzicije in se bom moral tudi o tem pogovoriti s svojim novim direktorjem.

Kaj pa ste počeli v juniju?

V juniju sem vodil dramsko delavnico v Finžgarjevem domu na Opčinah z mladimi in otroki - bilo jih je čez trideset -, od sedem do trinajst let. Bil sem zelo osupel, ker nisem verjel, da lahko v enem tednu nastane predstava. Priznati moram, da razen nekaterih zadreg ob spremembah scen so obiskovalci tečaja po enem tednu, v petek zvečer, zelo ljubko in šarmantno odigrali Petanovega Obtoženega volka. Zelo navdušen sem bil nad skupino in pred-

nim delom vseh mentorjev; nisem namreč bil edini. Bili smo štirje, tudi koreografinja in glasbena voditeljica. Vse se je lepo ujelo. Z nekaj dodatnimi vajami bodo s predstavo lahko gostovali po mladinskih odrih. Delavnica je potekala cel dan, od devete do šestnajste ure. Zato sem se veliko družil z udeleženci. Veliko jih še ni bilo nikdar na odru in nekateri so bili prav ljubki, prav ti so bili na nastopu najbolj sproščeni, brez treme, drugi, bolj izkušeni pa so igrali zelo zaigrano, posebno dekle. Gospe Lučka in Matejka Peterlin sta zelo spretni in zelo obvladata gledališki izraz in prav zato sem bil prijetno presenečen in navdušen nad njunim delom, tudi nad finim občutkom za jezik. Zelo vztrajata pri dobri izgovorjavi, kar je res hvalevredno. Tu na Primorskem se navadno mentorji kar vdajo v usodo in izkoristijo narečje, ki ljubiteljskim igralcem bolj teče. Mi pa nismo uporabili dialekta. Teden je bil sicer naporen, ker sem se zjutraj vozil iz Gorice na Opčine, zvečer pa v Ljubljano, a bil sem vseeno zelo navdušen. V enem tednu se sicer ne da veliko narediti; vadili smo predvsem dihi in govor. Vesel sem te izkušnje, ker je nisem še doživel. Podobne delavnice so se namreč običajno končale z zakusko, ne pa z gledališko produkcijo. Z veseljem bi še sprejel povabilo, a moral bi biti bolj prost, kot sem bil tokrat, ker sem pač moral zahajati na vaje za oktobrsko premiero v MGL, in sicer za predstavo Ozri se v gnevu angleškega avtorja petdesetih let prejšnjega stoletja Johna Osborna v režiji filmskega režiserja Ja-

neza Lapajna. Jaz igram polkovnika, čisto očetovsko vlogo; igrarajo namreč štirje mladi in ena Starina!

Ste ob koncu šolskega leta imeli kako produkcijo tudi na novogoriški umetniški gimnaziji, kjer ste profesor dramske gledališke delavnice in rektorike oz. govorne tehnike?

Imeli smo jo, a samo interno, ker sta šla ravno pred koncem šolskega leta ena dijakinja snemat mladinski film in drug dijak občasno; tisti pa, ki je bil zadolžen za glasbo, si je zlomil roko, tako da produkcije nismo mogli pokazati javnosti. Mogoče jo bomo v jeseni obnovili in opremili z glasbo ter z njo nastopili.

Kako bo pa z vašo skupino Grupa brez hrupa?

Mislil, da bo še delovala in morda bomo v prihodnje postavili na oder delo Jezus, moj otrok, pripoved sv. Jožefa, Jezusovega krušnega očeta. Tekst je zelo spretno napisan, v njem je cel razpon očetovskih čustev, ki sem jih na neki način tudi jaz že izkusil. Naš Uglasevalec pa se je kar obnesel. Imeli smo kakih petnajst ponovitev in jih bomo moral tudi o tem pogovoriti s svojim novim direktorjem.

Ob koncu bi vas kot igralca rada vprašala, s katerimi režiserji najraje delate?

Zelo rad imam take režiserje, ki iz igralca ne napravijo lutke. Takih je ogromno. Vsak pameten režiser je tak. Taki so npr. Vito Taufer, ki pusti igralcu ogromno svobode, včasih celo preveč; Jaša Jamnik, Zvone Šedlbauer, Dušan Jovanovič, ki neverjetno dosti črpa iz igralčeve izkušnje, in seveda moj prof. Mile Korun, ki je znan po tem, da zna izbrskati vsako človeško stisko iz igralca in jo preoblikovati tako, kot pravi Župančič: Školjka na dnu se je razbolela, Biser je stisnila vso svojo bol. To se mi zdi zelo zanimiv moto za tako gledališko ustvarjanje, ki naj bi seglo v dušo. Teater, ki se me ne dotakne, me namreč ne zanima ne kot gledalca ne kot izvajalca, čeprav kot profesionallec moram vse delati.

Kaj pa najraje delate in kje bi najraje ustvarjali?

Vsako novo stvar, ki je zanimivo zastavljena, pa čeprav je vprašljiva. Zelo rad se spominjam vaj Ionescove Plešaste pevke z Vito Tauferjem. Ogromno smo jo preigrali, ubrali vse strune, poizkusili vse možne variante in ustavili smo se samo zato, ker enkrat je bilo pač treba imeti premiero. Taufer je bil pri delu izjemno sproščen, zabaval se je z nami in njegovi napotki so bili neverjetno iznajdljivi. Že takrat sem se zavedel, da je res velmojster. Pred premiero pa nas je bilo strah, ker eden izmed njegovih konceptov je bil ta, da mora predstava vzbujati v publiki dolgčas. Prijetno presenečeni smo bili, ko smo lahko razbirali iz publike celo paleto smehov: iz zadrege, iz srca, razumevaljočega... Čutili smo, kako ljudje to razumejo, čeprav verjetno tega ne bi znali racionalno razložiti. To so zanimivi izzivi, zanimive predstave, zgled, kako se pravilno postavi tekst na oder. Take predstave razkrivajo razliko med dobrimi in slabimi režiserji.

Delal bi rad povsod, zato me status gledališča ne zanima. Svoboden igralec pa ne bi bil, ker potrebujem neko vodstvo, nadzor, ki me pripelje pod "prisilo" do premiere. Vendar sem zelo discipliniran, ne zamujam vaj, čeprav se bo z leti morda tudi to zgodilo...

Iva Koršič